

Leto XX. Štev. 234

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC

UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka. // Cena 10 dinarjev

Ljudska BORBA PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVLJENA 5. OKTOBRA
1934 // MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
// OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

LONDONSKA KONFERENCA DEVETIH DRŽAV

Sporazum o bruseljskem paktu

Ta organizacija bo dobila tudi določene kompetence glede kontrole nad oboroževanjem — Pred večerajšjo plenarno sejo sta se Mendès-France in Adenauer razgovarjala o Posarju

London, 29. sept. (AFP). — Na današnji dopoldanski seji londonske konference so se sporazumeli, da bo maksimum oboroženih sil dežel, članic spremenjenega bruseljskega pakta, določila organizacija, vzpostavljena v okviru tega sporazuma. Ta organizacija bo dobila tudi določene kompetence glede kontrole nad oboroževanjem.

London, 29. sept. (Tanjug). — Predsednik francoske vlade Mendès-France in zahodnonemški kancler Adenauer sta se davi, eno uro pred začetkom tretje seje konference devetih držav, sestala v Lancaster House. Domnevajo, da sta razpravljala o posarskem vprašanju.

Ta problem je sprožil večeraj na seji konference predsednik francoske vlade Mendès-France, ki sodi, da je posarsko vprašanje del celotnega evropskega problema in da ga je zato treba urediti sočasno z vprašanjem ponovne oborožitve Zah. Nemčije in suverenosti zvezne republike. Predsednik francoske vlade je prepričan, da bo imel več možnosti dobiti podporo v francoski skupščini v zvezi z vključitvijo Zahodne Nemčije v bruseljski pakt in NATO, če bo dobil poročila glede kontrole nad nemško oborožitvijo, dalje če bodo uspešno uredili posarsko vprašanje in če bosta Velika Britanija in ZDA dali poročila glede tega, da bodo njune enote ostale na kontinentu.

Ob 11. uri dopoldne se je začela III. plenarna seja zunanjih ministrov devetih držav. Večeraj so sklenili, da bodo plenarne seje konference vsak dan ob enajstih in ob pol štirih popoldne. Zunanji ministri zasedajo za zaprtimi vrati.

Na večerajšnji seji je bil, kot je poudaril predstavnik britanske delegacije, dosežen »zadovoljiv napredek«. Konferenca je takoj, ko je opravila s formalnimi vprašanji dela konference, začela razpravljati o glavnih vprašanjih, zavoljo katerih je bila tudi sklicana.

Danes bodo ministri razpravljali o enem izmed najtežavnejših vprašanj, o vprašanju nadzorstva nad nemško oborožitvijo. Mendès-France je večeraj izjavil, da se mora vrniti v Pariz s poročili, da Nemčiji ne bodo dovolili takšne vojske, ki bi utegnila postati nadmočna v Evropi, če hoče dobiti podporo francoske skupščine glede vrnitve suverenosti Zahodni Nemčiji. Mendès-France se želi, kot pripominja današnji »Times«, vrniti v Francijo s celim »zavojem sporazumov«. Ne želi samo deklaracijo o dajanju suverenosti Nemčiji, temveč tudi sporazum o tem, kako bodo nadzorovali nemško oborožitev, francosko-nemški sporazum o Posarju in britanska ter ameriška poročila, da bodo nj-

hove enote ostale na kontinentu. Dopoldanska seja londonske konference je bila zaključena nekaj minut pred eno uro.

Med Francijo in drugimi zahodnimi državami, ki sodelujejo na londonski konferenci, je prišlo sinoči do nesoglasja v zvezi

Dulles in Mendès-France sta se v Londonu zadnje dni že dvakrat sestala

z vprašanjem, kako preprečiti morebitno oboroževanje Zahodne Nemčije zunaj evropske skupnosti.

Predsednik francoske vlade Mendès-France je zahteval, naj bi posebno evropsko telo, v katerem bi bilo sedem držav, nadziralo izdelavo orožja in oborožitev v Nemčiji, Franciji, Italiji, Belgiji, Nizozemski in Luksemburgu. Velika Britanija bi bila sedmi nenadzirani partner. Zahodnonemški kancler Adenauer je predlagal, naj bi namesto tega kontrolnega mehanizma opravljala nadzorstvo nad oboroževanjem zahodnoevropskih celinskih držav organizacija Atlantskega pakta, v katero bi bila Zahodna Nemčija sprejeta kot petnajsta članica.

Adenauerjev predlog sta podprla Dulles in Eden. Kazalo je, da bi se njunemu stališču utegnili prav tako pridružiti predstavniki vseh ostalih držav, ki sodelujejo na londonski konferenci, razen Francije.

Dasiravno so nastale težave v razgovorih, pa predstavniki delegacij vendarle izražajo oprezen

optimizem, ker upajo, da bo nemara načelen sporazum še ta teden dosežen.

Strokovnjaki delegacij so sinoči delali pozno v noč ter iskali kompromisno rešitev, ki bi utegnila spraviti v sklad gledišča Francije in ostalih zahodnih dežel. Nekatere delegacije sodijo, da bi lahko to vprašanje uredili tako, da bi Atlantski pakt in skupina sedmih držav skupno opravljale nadzorstvo nad oborožitvijo in izdelavo orožja.

italijanski vladni krogi, da je prvi dan konference devetih zunanjih ministrov pokazal, da je moč z optimizmom pričakovati kompromisno rešitev glede evropske krize. V istih krogih poudarjajo, da je na večerajšnji seji italijanski zunanji minister Martino razložil italijansko gledišče, poudarjajoč, da je treba nemudoma dati suverenost Zahodni Nemčiji. Italija tudi zahteva, je dejal minister Martino, da je treba Nemčijo takoj sprejeti v Atlantski pakt kot enakopravno članico. Sele potem bi bila Italija pripravljena proučiti zamisel, naj bi razširili bruseljski sporazum.

Poslovilni obisk grškega veleposlanika

Beograd, 29. sept. (Tanjug). — Podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković in Svetozar Vukmanović sta sprejela danes dopoldne na poslovilni obisk grškega veleposlanika v Jugoslaviji gosp. Spirosa Kapetandesa.

BONN POSTRANI GLEDA

na razgovore o Posarju v Londonu

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Bonn, 29. sept. Nemška javnost in bonnski politični krogi s posebnim zanimanjem spremljajo potek londonske konference, saj gre za usodna vprašanja nemške suverenosti in oborožitve (kar poudarjata tako vlada kot opozicija, čeprav v določeni različni stališči).

Bonnska vlada namreč želi, da bi konferenca uspela, da bi sprejeli nemški načrt, pa čeprav v deloma spremenjeni obliki, medtem ko opozicija sodi, da bi sprejem tega načrta sprožil nove probleme in, kar socialisti demokrati še zlasti poudarjajo, še bolj oddaljil nemški narod od dneva združitve Nemčije.

Bonnu ni prav, da se je med londonskimi razgovori pojavilo tudi posarsko vprašanje. V pol-

uradnih komentarjih presoja razgovore o Posarju v Londonu v glavnem kot obremenjevanje že tako obremenjene konference s še enim velikim problemom evropske politike. Mendès-France očita, da otežkoča napore ostalih udeležencev, da bi našli izhod iz zagate, v katero je evropska politika zašla in da bi dalj Zahodni Nemčiji tisto mesto v zahodnem svetu, ki ji pripada.

Očitki Bonna so precej ostri in močno spominjajo na tiste komentarje v nemški javnosti, ki jih je bilo slišati med bruseljsko konferenco in po njej — ko so nespesh pripisati izključno Mendès-Franceu. Takšni pojavi so vselej samo otežkočali francosko-nemški sporazum in so naposled vselej prispevali k prekinitvi razgovorov med Bonnom in Parizom.

Socialni demokrati pa nasprotno poudarjajo, da težave glede francosko-nemškega sporazumevanja izvirajo iz zamisli o londonski konferenci, oziroma iz poskusa, da bi Francijo prisilili, da sprejme rešitev, ki bi najbrž spet propadla v njeni skupščini. Zato socialisti demokrati razlagajo prve težave v Londonu kot potrdilo svoje koncepcije, da ni moč uspešno poriskati zamenjave za EOS na podlagi političnega polžaja pred štirimi leti in na podlagi prikrižanja francosko-nemških nasprotij, ki so ključno vprašanje evropskih odnosov.

Socialni demokrati so zdaj med londonsko konferenco začeli popularizirati svojo zahtevo »predvsem združitve dežele«. V tem smislu je danes predsednik nemških sindikatov Freitag v imenu le teh zahteval združitve dežele kot prvo in najvažnejšo nalogo bonnske politike.

Rade Vujović

Jugoslovanski častniki pri Naserju

Kairo, 29. sept. (AFP) Člani jugoslovanske vojske misije, ki so na obisku v Egiptu, so obiskali večeraj letalsko tovarno. V spremstvu vicemarsala letalstva Mohameda Sedki Mahmuda so opazovali akrobatske polete egiptovskih pilotov.

Jugoslovansko misijo, ki jo vodi generalni podpolkovnik Radovan Vukanović, bo sprejel danes predsednik vlade polkovnik Naser. Člane jugoslovanske vojske misije bo sprejel tudi predsednik republike general Naghib, ki bo njim v čast priredil svečano kosilo.

Predsednik Izvršnega sveta Slovenije Boris Kraigher je sprejel delegacijo CMD

Ljubljana, 29. sept. — Danes zvečer je predsednik Izvršnega sveta Slovenije Boris Kraigher sprejel delegacijo članov Cirilmetodijskega društva katoliških duhovnikov LRS. V imenu 19-članske delegacije, ki je obiskala predsednika Kraigherja po zaključku dvodnevnih letne skupščine društva, je predsednik republiškega Izvršnega sveta pozdravil predsednik društva Matija Medvedček. Predsednik Izvršnega sveta Slovenije se je delegaciji zahvalil za pozornost, da ga je obiskala. Zatem so se člani delegacije zadržali s predsednikom Kraigherjem v krajšem razgovoru.

F. S.

Četrta seja

London, 29. sept. (AFP). — Četrta plenarna seja konference zunanjih ministrov devetih držav se je začela danes popoldne ob 16. uri v Lancaster House.

Pred tem se je predsednik francoske vlade Mendès-France sestel v rezidenci ameriškega veleposlanika v Londonu z zunanjim ministrom ZDA Dullesom, vtem ko se je v Lancaster House sestala stalna komisija bruseljskega pakta.

Italijanska zahteva

Rim, 29. sept. (Tanjug). V zvezi z londonsko konferenco poudarjajo

KAJ NAM JE PRINESEL trgovinski sporazum s Trstom

Predvideni obseg blagovnega prometa ni takšen, kakor bi ustrezalo možnostim

Večeraj dopoldne je bil v prostorih Trgovinske zbornice za Slovenijo sestanek slovenskih izvoznih in uvoznih podjetij, na katerem so razpravljali o izvajanju trgovinskega sporazuma s Trstom. Kakor je znano, je bil 8. t. m. sklenjen v Trstu sporazum med našo delegacijo in Zvezno vojaško upravo v Trstu o blagovni izmenjavi med našo državo in cono A Svobodnega tržiškega ozemlja. Ker je 18. t. m. potekel rok, do katerega bi po zapisniku o sporazumu lahko prizadeti vladi stavili svoje ugovore in teh ugovorov ni bilo, je sporazum dobil veljavo, in sicer za dobo enega leta.

Do sklenitve sporazuma je prišlo na željo tržiških gospodarskih krogov, ki hočejo razširiti blagovno izmenjavo z Jugoslavijo. Predvideni obseg blagovnega prometa pa ni takšen, kakor bi ustrezalo danim možnostim, tudi če računamo pri izvozu v Trst le tisto blago, ki se troši v samem Trstu in obratno, pri uvozu iz Trsta tisto blago, ki se tam izdeluje oziroma predeluje. Nasproti dosedanjemu obsegu blagovne izmenjave, ki je bila zelo omejena, prinaša sporazum le povečanje za okrog 100 %, pač pa vsebuje dolgoč, da se še pred potekom njegove veljavnosti lahko obnovijo pogajanja na zahtevo ene ali druge strani, če bi se pokazala za to potreba.

Seznam blaga za izvoz iz Jugoslavije v Trst vsebuje kontingente za določene vrste blaga v skupni vrednosti 1117 milijonov lir, razen tega pa so brez kontingentov omenjene nekatere vrste blaga, ki bi se prišle v poštev za naš izvoz v Trst. Kakor rečeno, so ti kontingenti skromni; celo za izvozno možnost iz same Slove-

nije oziroma iz obmejnih okrajev so mnogo premajhni, v konkretnih primerih pa so tudi potrebe samega Trsta znatno večje, kakor bi to sledilo iz kontingentov. Omeniti je še, da ti kontingenti veljajo samo za blagovni promet z Jugoslavijo brez cone B, ki ima posebne pogoje za izmenjavo s Trstom, in pa to, da je v okviru kontingentov Zvezna vojaška uprava dolžna izdati potrebna uvozna dovoljenja. Največjo postavko tega seznama predstavljajo kontingenti za les in oglje v skupni vrednosti 235 milijonov lir in pa kontingenti za živino in meso v skupni vrednosti 200 milijonov lir. V okviru kontingentov za živino bomo lahko v enem letu izvozili komaj 350 konj in 1200 glav goveje živine, kar je malo, če upoštevamo, da potrebuje sam Trst mesečno okrog 360 klavnih konj in 900 glav goveje živine. Med ostalimi kontingenti naj še omenimo naslednje: surova volna 75 milijonov vlr, usnje 15 milijonov, izdelki domače obrti 10 milijonov, opeka 50 milijonov, jajca 20 mi-

DELO GENERALNE SKUPŠČINE

Dnevni red komitejev OZN

Zahodne velesile bodo v političnem komiteju zahtevale prednost za debato o razorožitvi

New York, 29. sept. (Reuter). Delegacije zahodnih velesil v OZN so se sporazumele, da bodo v političnem komiteju zahtevale prednost za debato o razorožitvi. Pričakovati je, da se bo politični komite sestel prihodnji teden.

ZDA so prvotno nameravale vztrajati na prednosti ameriškega načrta o mirnodobni uporabi atomske energije, vendar so zdaj opustile to svojo zamisel. Druga točka dnevnega reda bo, če se bo večina v političnem komiteju o tem sporazumela, bržkone poročilo komiteja za kolektivne ukrepe, ki obsega razne načine za preprečitev agresije. Ameriški

predlog o mirnodobni uporabi atomske energije pa bo najbrž tretja točka dnevnega reda.

Tretji komite Generalne skupščine OZN (za socialna, humanitarna in kulturna vprašanja) je sklenil postaviti na dnevni red naslednja vprašanja: poročilo visokega komisarja OZN za vprašanje beguncev; osnutek mednarodnih konvencij o človeških pravicah; svoboda informacij; vprašanje mednarodne profesionalne konference za sestavo dokončnega besedila mednarodnega etičnega kodeksa o uporabi osebnih informacij; prisilno delo; status žensk v privatnem pravu.

Komite za pravna vprašanja bo obravnaval naslednje točke: poročilo mednarodne pravne komisije; definicija agresije; III. poglavje poročila mednarodne pravne komisije o kršitvah miru in varnosti človeštva; mednarodno kriminalno pravo; amandmaji na proceduralne pravilnike Generalne skupščine OZN; gospodarski razvoj ribarstva

Vremenska napoved

Vremenska napoved za četrtek, 30. septembra: Še pretežno oblačno vreme z manjšimi vmesnimi padavinami, zlasti v alpskem svetu. V južnih predelih delna razjasnitev, pozneje počasno izboljšanje vremena. Temperatura ponoči med 3 in 8 stop. C, na Primorskem okoli 10 stop., dež dan med 13 in 17 stop. C.

PRAZNIK NAPREDNEGA TISKA 20-LETNICA »LJUDSKE PRAVICE«

Pred glavnimi proslavami

Na velikem zborovanju v Lendavi bo govoril tovariš Miha Marinko — Na svečani proslavi v Ljubljani bo imel govor tovariš Boris Zihel

Se dva dni in začele se bodo glavne proslave ob prazniku naprednega tiska — 20. obletnici »Ljudske pravice«.

V Veliki Polani v Prekmurju so prireditve že ves ta teden. Glavna pa bo v soboto, ko bo na hiši pisatelja Miška Kranjca, kjer je bilo v letih 1934-35 prvo uredništvo »Ljudske pravice«, odkrita spominska plošča, takoj zatem se sestane predvojni aktivisti »Ljudske pravice«, zlasti s štajerskega predela.

V Lendavi bo v nedeljo slavnostno zborovanje, katerega — kot pričakujejo — se bo udeležilo 20.000 do 25.000 ljudi, zlasti iz murskoboškega, lendavskega in čakovskega okraja. Slavnostni govor bo imel predsednik Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije tovariš Miha Marinko, za njim pa bo govoril tovariš Miško Kranjec. Po govorih bodo peli združeni mladinski in mešani pevski zbori Obmurja. Napovedujejo, da bo nastopilo okrog 1800 do 2000 otrok ter okrog 800 odraslih pevcev. Popoldne bo gostovala mariborska Opera s »Prodano nevesto«. Po zborovanju bodo imeli svoj prvi skupni sestanek tudi bivši španski borci iz Slovenije, da se bodo pogovorili o svojih problemih. Razen tega so v Lendavi odprte razstave prekmurskih slikarjev, razstava umetniških fotografij Prekmurja in razstava domače obrti. Ves ta teden so že na spo-

Navodila udeležencem proslave 20-letnice »Ljudske pravice«

Za udeležence proslave 20-letnice »Ljudske pravice« — praznika naprednega tiska, ki bo dne 2. in 3. oktobra v Dolnji Lendavi, je odobrena polovična vozna na železnici na vseh progah na teritoriju LRS in v Čakovskem okraju LRH.

Popust velja na vseh vlakih 2. in 3. razreda s tem, da si udeleženci proslave kupijo na odhodnih postajah obrazec K 13 in celo vozno karto do postaje Dolnja Lendava, ki jim velja za brezplačen povratek iz Dolnje Lendave, kjer je treba dati obrazec K 13 žigosati prireditvenemu odboru. Popust velja od 1. do 3. oktobra za potovanje v Doljno Lendavo in od 3. do 5. oktobra za povratek iz Dolnje Lendave.

VOZNI RED ZA UDELEŽENCE OKRAJEV PTUJ, LJUTOMER, MUR. SOBOTA IN ČAKOVEC

Odhodi vlakov v smeri Dolnja Lendava:

Dne 2. oktobra ob 11.29 odhod rednega ojačanega vlaka s postaje Hodoš s postankom na vseh vmesnih postajah in prihodom v Doljno Lendavo ob 19.11.

Dne 3. oktobra ob 3. uri — odhod posebnega potniškega vlaka s postaje Gornja Radgona, s postankom na vseh vmesnih postajah in prihodom v Doljno Lendavo ob 6.30.

Odhodi vlakov iz Dolnje Lendave:

Dne 3. oktobra ob 14.32 — odhod rednega potniškega vlaka s postaje Dolnja Lendava v smeri Hodoša.

Dne 3. oktobra ob 17. uri — odhod posebnega potniškega vlaka s postaje Dolnja Lendava v smeri Gornje Radgone.

Prispevek za varstvo naših otrok

Beograd, 29. sept. (Tanjug) Zvezni izvršni svet je sklenil, da bodo blagajne v »Tednu otroka« pobirale za varstvo otrok po dva din pri vsakem voznem listku na železnicih, ladjah in v medmestnem avtobusnem prometu, pri gledaliških, kinematografskih in vstopnicah za druge prireditve, kakor tudi pri vstopnicah za športne tekme in druge športne prireditve. Po sklepu Zveznega izvršnega sveta bodo v tem tednu državljani plačevali po dva din v znakomah tudi pri poštnih dopisnicah, poštnih znakih, poštnih pošiljkah in priporočilih pismih.

Zvezni izvršni svet je tudi odredil, da se bodo za varstvo otrok porabila darila, ki jih da-

redu najrazličnejše kulturne in športne prireditve. V soboto pa bo v Lendavi na hiši, kjer so tiskali prve številke »Ljudske pravice«, odkrita plošča, prav tako pa tudi na zidnici v bližini Lendave, kjer je bila ustanovljena prva organizacija KPJ v Prekmurju.

Osrednja proslava 20-letnice »Ljudske pravice« pa bo v torek, 5. oktobra, na dan same obletnice, v Ljubljani. Dopoldne bo v mali dvorani Slovenske filharmonije odprta raz-

Slavoloke postavljajo

Murska Sobota, 29. septembra. Čim bolj se bližamo koncu Tedna naprednega tiska in zaključnih prireditev 20-letnice »Ljudske pravice« v Lendavi, tem bolj se praznično razpoložajo, ki vlada v Veliki Polani in Lendavi, širi in razširja tudi v drugih vaseh po Prekmurju. Pri sinočnji predstavi drame Mire Miheličeve »Operacija« v Veliki Polani so razen domačega učiteljskega sodelovali tudi učitelji iz okoliških vasi. Ne glede na pomankljivo odsko razsvetlavo, je bila predstava na povprečni višini, kar je predvsem zasluga dobre igre učiteljev.

Tudi v Murski Soboti — čeprav manj živo kot drugod — je čutili največje zanimanje za glavno proslavo v Lendavi. Uredništvo prekmurskega tednika je za to priliko pripravilo 40 strani obsegačo slavnostno številko, ki bo izšla v petek in bo posvečena predvsem dvajsetletnici »Ljudske pravice« ter spominom na revolucionarno borbo prekmurskega človeka. Pa tudi slavoloke že postavljajo v Murski Soboti, prav tako v drugih krajih.

Mnogo prispevajo k pozitivni proslavi 20-letnice »Ljudske pravice« tudi slovenski književniki, ki so imeli doslej že štiri nastope. Sinoči je bil literarni večer v Cankovi. Poleg domačinov so bili na literarnem večeru tudi ljudje iz šest in več kilometrov oddaljenih vasi. Ker ni v vasi primerne prostora, ki bil literarni večer kar na šolskem

stava revolucionarnega tiska, ki bo prikazala njegov delež v borbi Komunistične partije in slovenskega ljudstva pred vojno, med ljudsko revolucijo ter pri graditvi socializma. Prav je, da bi si razstavo ogledala zlasti mladina, šolska in delavska. Zvečer ob 20. uri pa bo svečana proslava v veliki filharmonični dvorani. Slavnostni govor bo imel tovariš Boris Zihel, nastopili bodo tudi zbor in orkester Slovenske filharmonije ter Invalidski pevski zbor.

Slavoloke postavljajo

hodniku, Književniki (Janez Menart, Ferdo Godina, Ciril Zlobec) so ob razsvetljavi karbidov nastopali kar sredi občinstva. Vzdušje je bilo navdne intimo in toplo. Kontakt med nastopajočimi in poslušalci je bil presenetljiv.

Domačini iz Cankove so ob priliki literarnega večera poklonili Društvu slovenskih književnikov umetniško sliko, delo domačina slikarja Vrečiča, ki je z drugimi prekmurskimi slikarji zastopan tudi na slikarski razstavi v Lendavi.

C. Z.

Proslava 20-letnice »Ljudske pravice« v Spodnjem Posavju

Dvajsetletnica »Ljudske pravice« in praznik vsega naprednega tiska bodo proslavile tudi organizacije SZDL v krškem okraju. Odbori SZDL na Senovem, v Krškem, Sevnici, v Brežicah in v Kostanjevici bodo organizirali v sredo, 6. oktobra zvečer, predavanje o pomenu in vlogi, ki jo je v preteklih dvajsetih letih odigrala »Ljudska pravica« v političnem življenju v Sloveniji. Ponekod bodo predavanja združili s krajsimi kulturnimi sporedi in nastopi. Občinski odbori SZDL v drugih občinah bodo proslavili praznik »Ljudske pravice« na prvih množičnih sestankih članov, ki bodo oktobra.

Ljudski poslanci Ljubljane in Gorenjske so razpravljali o aktualnih političnih vprašanjih

Ljubljana, 29. septembra

Danes so se zbrali ljudski poslanci iz Ljubljane mesta, okolice ter iz kranjskega in radovljiškega okraja na pobudo GO SZDL Slovenije v klubu poslancev v Ljubljani, da se pogovorijo o nekaterih aktualnih političnih problemih. Navzoče je pozdravil ter povedal nekaj uvodnih besed član predsedstva SZDL Slovenije dr. Franc Hočevar, ki je opozoril na nekatere slabe pojave v našem gospodarstvu, proti katerim bi se bilo ostreje boriti in jih ožigosati. Navajal je predvsem primere špekulacij, ki se razraščajo v gospodarski kriminal, ko skušajo v nekaterih gospodarskih podjetjih z raznimi malverzacijami in dvigom cen ustvarjati koristi na račun skupnosti. Na razne take in druge pojave, kot na primer napačna tolmačenja našega gospodarstva in podobno, so politične organizacije premalo pozorne ter ne znajo dovolj pojasnjevati ljudem raznih družbenih problemov.

Ko je govoril o komunah, je prav tako poudaril, da je razprava tudi tu prehitela politične organizacije, kajti ljudje se močno zanimajo za vprašanje komun in na splošno sicer ni opaziti sovražnih stališč, pač pa več nerazumevanja in nejasnih pojmov. Politični delavci in politične organizacije takih razprav ne bodo smeli dušiti, pač pa

pomagati ter vnesti v razprave več načelnosti in jasnosti. Tu je opozoril na dolžnosti ljudskih poslancev, ki bi pri tem lahko marsikaj prispevali. Nekateri so se že zavzeli ter se podrobno poglabili v probleme na svojem področju. Še bolj uspešno pa bo njihovo delo, če bodo tesneje sodelovali z organizacijami SZDL.

Njegova izvajanja je še dopolnil sekretar Glavnega odbora SZDL za Slovenijo Stane Kavčič, ki je podrobno razčlenil vlogo poslancev pri političnem delu. Dejal je, da se politična dejavnost ljudi razvija zlasti v dveh smereh, preko organov družbene upravljanja ter na sestankih. Ti sestanki pa ne dajo vedno pravih rezultatov, ker je tam govora le bolj o drobnih problemih. Zlasti ljudski poslanci bi lahko marsikaj doprinesli, da bi ljudje o splošnih vprašanjih dobili jasnejše pojme in širša obzorja. Dejal je, da so ljudske množice nesporno za socialistične pozicije. Socializmu tuji vplivi pa se kažejo pri drobnih stvarih, pri drobnih vprašanjih, čemur pa se naši aktivisti čestokrat ne znajo upreti ter ljudem stvari pravilno pojasniti. Predvsem-bi bilo treba okrepliti v

Na račun drugega

V prvih osmih mesecih letošnjega leta so cene na debelo v primerjavi z začetkom decembra narasle za 8%. Zato se zdaj mnogi vprašujejo, zakaj cene narasčajo in zakaj niso padle, kakor smo pričakovali. Zadnje čase smo slišali mnogo pojasnil o letošnjem narasčanju cen. O tem so govorili tudi na zadnjem zasedanju Odbora za gospodarstvo Zvezne skupščine. Naštevati so mnoge argumente (zmanjšanje proizvodnje v prvem četrtletju zaradi vremenskih nezd, težave v plačilni bilanci, pomanjkanje surovin itd.).

Ni dvoma, da so ti činitelji vplivali na gibanje cen, tu in tam pa tudi na njihovo narasčanje. Toda s tem letošnjega narasčanja cen ne moremo v celoti pojasniti. Še več, poudarjanje samo teh argumentov je zamisljivo, bolj ali manj subjektivno vzroke stalnega narasčanja cen. To je nas razorožilo in demoraliziralo sprito takšnega dejstva kakor je neupravičeno navijanje cen. Nekatera podjetja, zlasti trgovinska, izkoriščajo svoj monopolistični položaj in konjunkturo na trgu in si prizadevajo doseči presežek dobička ne s povečanjem delovne storilnosti ali večjim prometom, marveč z večjimi cenami. V takšnih »računih« so sli nekateri tako daleč, da so proizvodnjo celo zmanjšali ali da niso hoteli blaga prodajati, da bi umetno ustvarili »lov za blagom« in cene zvišali.

Račun teh podjetij je povsem jasen: ustvariti na trgu pogoje, da bi z lahkoto, brez posebne vneme omogočili velik »zaslužek« — dobiček na račun drugega. Gospodarskega uspeha kolektivov — pravice do razpolaganja z večjim delom družbenega dohodka, ne iščejo v povečanju proizvodnje, v zmanjšanju njenih stroškov, v večji delovni storilnosti, marveč v navijanju cen. Namesto dejavnosti v tovarni in prodajalni se je treba posej sili »znajti« na trgu. Škrb za koristi podjetja, komun in skupnosti zamenjajo s »poslovnim duhom«, ki se imenuje špekulacija.

Teško je natanko odgovoriti na vprašanje, kako in koliko je takšno poslovanje posrednih podjetij vplivalo na narasčanje cen. V odstotkih tega ne moremo izraziti. Za to nimamo na razpolago gospodarsko-statističnih podatkov. Posamezne analize pa kažejo, da vpliv takšnega poslovanja na narasčanje cen ni majhen. Iz podatkov o izpolnitvi družbenega plana v prvih šestih mesecih letošnjega leta v posameznih okrajih in mestih je videti, da je bil dobiček znatno večji, kakor smo ga planirali, čeprav proizvodni plani niso v celoti izpolnjeni ali pa so izpolnjeni v predvideni ravni. Tako je imelo gospodarstvo Beograda, brez gradbeništva in kmetijstva, v prvem polletju (o njem imamo natančne podatke) nad dve milijardi dobička. Dobiček je treba

v glavnem pripisati zvišanju cen, ne pa večji proizvodnji in zvišanju njenih stroškov. Nekaj podobnega je tudi v drugih komunah.

Neko tekstilno podjetje (ne določeno, ker se dogaja to tudi v nekaterih drugih) je n. pr. izpolnilo proizvodni plan v prvem polletju po količini 69 odstotkov po vrednosti pa ga je celo za 96% preokorajilo. Natančneje, podjetje »Stevan Dukić« je izpolnilo proizvodnjo 113 odstotno, njegov dobiček pa je bil več kakor petkratni! Gradbeno podjetje »Ovčar Banja« iz Čačka je izpolnilo fizični obseg proizvodnje 38 odstotno, dobiček pa je bil 138 odstoten.

Vsa takšna podjetja so dosegla presežek dobička v glavnem neupravičeno, z velikimi razlikami v cenah. Glavno je bilo trgovski uspeh, čeprav njegove nujnosti, toda v pametnih mejah, ne moremo zanikati v novem gospodarskem sistemu s izkoriščanjem konjunkturo, toda podjetja niso imela pred očmi dejanskega gospodarskega uspeha s povečanjem proizvodnje, delovne storilnosti, prometa itd.)

Takšna politika nekaterih podjetij pomeni pozabljanje na koristi skupnosti, ožoljati takšne pojave v kolektivih, ki bi morali že izginiti, vnašati v trg nestabilnost. Skratka, vse to je protisocialistično delovanje. In ne samo to. Sprij-

šo trgovskega uspeha živi kolektiv v zablodi, ne vidi pravega stanja, živi v prepričanju, da gre poslovanje dobro, da je zaslužek večji zaradi večje delovne storilnosti in proizvodnje, ki pa sta čisto nespremenjeni.

Res, na takšno politiko podjetij so vplivale tudi same komunne, čeprav so bili odborniki na jeziku proti podražitvi. Velik delež komun pri dobičku, ki doseže pri nekaterih podjetjih celo 80%, jih je usmeril na večje cene, da bi dosegla večji dobiček, s katerim potem razpolagajo.

Da bi se podjetja orientirala na čim večji dobiček z znižanjem proizvodnih stroškov in povečanjem delovne storilnosti in da bi bila zainteresirana na povečanju proizvodnje, bo treba najbrž naš gospodarski sistem še bolj izpopolniti in uveljaviti ustrezne predpise. Pa ne samo to. Potrebna bo še večja dejavnost vseh ljudi v organih delavskega samoupravljanja v sindikatih, Zvezi komunistov in delovnih kolektivih. Novej gospodarski sistem, vzpostavitev socialističnih družbenih odnosov namreč ni zgolj stvar ukrepov in predpisov, marveč tudi zavesti in dejavnosti ljudi, predvsem ljudi v organih delavskega samoupravljanja in v komunah.

Slobodan Vujica

RAZPRAVA NA SEJI OLO CELJE JE POKAZALA, DA

ponekod premalo razpravljajo

O VLOGI KOMUN

Celje, 29. septembra. Na predlog skupine vzeznih in republiških ljudskih poslancev ter odbornikov OLO je bila danes odobrena skupna seja okrajnega zbora in zbora proizvajalcev OLO Celje, na kateri so razpravljali o formiranju komun na področju tega okraja. Seje so se udeležili razen 162 odbornikov obeh zborov tudi tov. Viktor Avbelj, Mica Marinko-Slandrova, predstavniki oblasti in političnih organizacij iz šoštanjskega okraja ter predstavniki delovnih kolektivov. Uvodoma je predsednik okrajnega zbora, Riko Jerman na predlog skupine poslancev prebral poročilo o dosedanjih pripravah za ustanavljanje komun okrajev.

V poročilu je bilo med drugim poudarjeno objektivno stanje na področju, kjer so večinoma že dozoreli pogoji za nadaljnje izpopolnjevanje delavskega in družbenega upravljanja tako v gospodarstvu, kakor tudi v drugih oblikah družbene dejavnosti. Glede na to bi vsako odlaganje tako važne družbene naloge pomenilo zavlačevanje socialističnega napredka.

Nekaj ljudskih odbornikov, ki so se pozneje oglasili k razpravi, je izrazilo dokajšnjo negotovost v zvezi z nekaterimi administrativnimi vprašanji, izogibali pa so se bistva vloge in dela v bodočih komunah. Predsednik OLO Vranskega je smatral za potrebno obvestiti oboja zbora o tem, da ljudje na področju vranske občine niso dovolj poučeni o komunah, hkrati pa je izrazil »voljo« ljudstva, ki da je odločno proti komunam (!?). Občinski ljudski odbor da je po vseh demokratskih načelih »prisluslnil volji ljudstva« in se prav tako ne strinja z ustanavljanjem komun.

Tov. Viktor Avbelj je na osnovi izkušnje s terena med drugim dejal, da so ponekod vse premalo razpravljali o komunah. V nasprotnem primeru ne bi na Vranskem ljudski odbor sklenil, da se ne ustanovi komun!

Tudi glede teritorialnih oblik

bodočih komun v celjskem okraju je na današnji seji obširno in temeljito poročal sekretar okrajnega komiteja ZKS za okraj Celje tov. Franc Simonič.

PREDVIDENIH JE DEVET KOMUN

Savinjska komunna s sedežem v Zalcu naj bi zajela vse hmeljsko področje v Savinjski dolini, najbrže pa tudi občino Dobrna, če bodo tamkajšnji volivci to želeli. Južni predeli pod Pohorjem, Ločami in Zrečami se bodo združile v konjski komunno s središčem v Slov. Konjicah. Trejto komunno bo tvorilo Laško z okolico. Najbolj obsežna komunna bo nedvomno celjska, ki bo zajela poleg mesta še občine Skofja vas, Štore, Vojnik, Frankolovo in Vitanje. Občine St. Jurij pri Celju, Dramlje, Dobje, Slivnica, Zusem in Ponikva se bodo združile v eno komunno s središčem v St. Jurju. Rogaško-Šmarška komunna naj bi zajela občine Rogatec, Rogaško Slatino, Pristavo in Smarje pri Jelšah. Na Kozjanskem je bilo doslej več variant glede formiranja komun. Ena teh je, da bi enotno področje tvorile občine Kozje, Lesično, Polje ob Sotli, Podčetrtek ter Podsreda in Bistrica ob Sotli.

Osmo in deveto komunno bodo formirali na področju šoštanjskega okraja. Prva komunna bo zajela Saleško dolino s središčem v Šoštanju, druga pa zgornjo Savinjsko dolino s središčem v Mozirju.

Na seji obeh zborov OLO Celje so sprejeli tudi sklep, da se v najkrajšem času skliče zbori volivcev, kjer bi se ljudski odborniki temeljito pomenili z volivci o vseh važnejših vprašanjih v zvezi s formiranjem komun. Izvoljen je bil tudi iniciativni odbor 17 članov, ki bo poskrbel za koordinacijo in delu s sosednjimi okraji, pripravil predlog statuta okrajne skupnosti komun in predloge statutov za posamezne komunne ter rešil več važnih nalog.

F. K.

Plodno delo občnega zbora CMD

Ljubljana, 29. sept.

V filharmonični dvorani v Ljubljani se je danes končalo dvodnevno zasedanje III. rednega občnega zbora Cirilmetodijskega društva katoliških duhovnikov Slovenije.

Danes dopoldne je zbor obravnaval poročilo o delu društva in o bodočih smernicah. Na koncu razprave so sprejeli resolucijo, v kateri potrjujejo dosedanje petletno delo društva in se obvezujejo, da bodo še vnaprej ostali zvesti Cerktvi, svojim cerkvenim predstavnikom in hkrati tudi svojem narodu in svoji domovini.

Z aplavzom so sprejeli tudi vsebine pozdravnih pism, ki so jih poslali predsedniku republike tovarišu Titu, predsedniku Ljudske skupščine LRS Mihi Marinku, predsedniku Izvršnega sveta LRS Borisu Kraigherju, škofijskim ordinariatom v Sloveniji in predsedstvu Glavnega odbora SZDL

Slovenije. V pismu Titu slovenski katoliški duhovniki, združeni v Cirilmetodijskem društvu, poudarjajo, da jih je v dosedanem delu vodila ljubezen do domovine in do svojega ljudstva in da hočejo tudi vnaprej dokazati svojo pripravljenost v skupnem delu za boljšo bodočnost.

Ob koncu zbor so izvolili nov upravni in nadzorni odbor ter društveno razsodišče. Izvolili so tudi posebne komisije, in sicer: komisijo za študij in dokumentacijo, komisijo za sodelovanje in stike z zamejstvom, komisijo za socialna in ekonomska vprašanja, komisijo za prošnje in pritožbe ter organizacijsko komisijo.

Popoldne je bila tiskovna konferenca, na kateri so predstavniki Cirilmetodijskega društva ter člani Komisije za verska vprašanja pri Izvršnem svetu LR Slovenije pojasnjevali novinarjem mnoga vprašanja o delu in ciljih društva.

K. M.

M. N.

IZ INDIJSKEGA PARLAMENTA

AZIJSKI PROBLEMI

Predsednik Nehru je govoril o Kitajski, manilskem paktu in Kominformu

New Delhi, 29. sept. (Tanjug). Predsednik indijske vlade Nehru je davi — približno dva tedna pred svojim obiskom v Peking, opredelil poglobitve in težave, ki zavirajo utrditev zaupanja azijskih držav v dobrohotnost vzhodnega bloka.

»Kominform, je dejal med drugim Nehru, je ena izmed organizacij, ki so v številnih deželah povzročale zaskrbljenost, komunistične partije pa predstavljajo grožnjo nacionalnim koristim spritno svoje podrejenosti tujim interesom.

»Ne govorimo o komunistični ideologiji, je poudaril Nehru, »marveč o organiziranih delih nacionalnih skupnosti, ki zavirajo »internacionalizma« nasprotujejo nacionalni skupnosti v celoti in se povezujejo z nacionalno skupnostjo tuje države. Nehru je izjavil, da je ta pojav v zgodovini nov in nevaren. Druga važna sestavina zaupanja je zvestoba, ki jo državljanji kitajske narodnosti v drugih državah dolgujejo Kitajski.

Nehru je govoril dve uri. Med zunanjepolitično razpravo v parlamentu je ob tej priložnosti grajal, tudi v Manili sklenjeni pakt kot pojav, ki zavira vzpo-

stavljanje in utrditev vzdušja zaupanja in pomeni dober izgovor nasprotne stranke, da krši svoje obveznosti do utrditve miru. Dejal je, da bi bilo za utrditev miru najbolje, če bi po ženevskem zgledu storili vse, da bi bili vzpostavljeni stiki in razgovori med nasprotujočimi si strankama.

»Azijska vprašanja so tudi vprašanja vsega sveta, je dejal Nehru, »če pa se jih lotevamo brez sodelovanja in v nasprotju z željami azijskih držav, ni v tem primeru nekaj v redu.« Nehru je kot znamenje nerealnega gledanja na ta vprašanja omenil tudi odpor proti sprejetju Kitajske v OZN.

»Sprejetje Kitajske ni vprašanje Varnostnega sveta, ker pravzaprav ne gre za sprejetje nove članice, marveč za vprašanje, kdo bo slednjemu zastopal. To vprašanje moramo, ne oziraje se na to, ali nam je všeč ali ne, urejati v skladu z realnostjo. Izključevanje Kitajske je zmanjšuje njeno odgovornost pred svetom in zavira stike z njo, krši ugled OZN, ki jo je treba zaradi miru in sodelovanja v svetu varovati in krečiti, je zaključil Nehru.

TRŽAŠKI TISK V ZVEZI Z VPRAŠANJEM CONE »A«

RIM PRIPRAVLJA PREVZEM OBLASTI

»Sporazum bo objavljen v nekaj dneh — ali pa šele v nekaj mesecih«

(Od posebnega dopisnika Borbe) Trst, 29. sept. Debeli naslovi na prvih straneh davišnjega tržaškega tiska napovedujejo skorajšen sporazum o Trstu. Posebno pozornost je vzbudilo v Trstu poročilo italijanske agencije »ADA«, ki je, kakor sodijo, pogosto zelo dobro obveščena. V tem poročilu je med drugim rečeno, da funkcionarji posameznih italijanskih ministrstev že nekaj dni proučujejo poglobitve točke sporazuma, da bi ukinili vse potrebno za prevzem oblasti v coni A STO.

Turinska »Stampa« piše, da bi utegnile biti resnične domneve, da bo sporazum objavljen še pred 8. oktobrom, hkrati pa opozarja bralece, naj spremljajo dogodek s pridržkom, saj bi »sporazum utegnili biti objavljen čez nekaj dni — ali pa tudi čez nekaj mesecev.«

Iredentistično glasilo »Giornale di Trieste« piše z naslovom »Vlada je ukrenila vse potrebno za prenos uprave na cono A« prek sedem stolpcev na prvi strani, da sicer dan, ko bo objavljen sporazum še ni znan, da pa so že ukinili vse potrebno, da bi upravo cone A izročili Italiji, če bi bil sporazum dosežen že v prihodnjih dneh.

Casnik navaja, da bi italijanske čete vkrakale v cono A kmalu po podpisu sporazuma.

»Giornale di Trieste« dalje piše, da bo italijanska vlada

bržkone začasno postavila v Trstu svojega prefekta, ki bo imel funkcijo visokega komisarja in naloge pripraviti prenos italijanske zakonodaje in uveljavitev sporazuma na celotnem področju cone A STO.

Nova demarkacijska črta med današnjo jugoslovansko cono B in sedanjo anglo-ameriško cono A STO bi bila baje popravljena tako, da bi Jugoslavija dobila kakih 9 km² na področju občine Milje v sedanji coni A.

»Giornale di Trieste« prav tako poudarja, da je podpredsednik italijanske vlade Saragat včeraj izjavil v razgovoru z novinarji, da je bil vendarle ob prijateljskem posredovanju Velike Britanije in ZDA dosežen »gentleman agreement«.

Tudi independentistični »Corriere di Trieste« piše, da je optimizem, ki je nastal zadnje dni glede na skorajšen sporazum o tržaškem vprašanju, moč opriti zgolj na dejstva, da je italijanska vlada sprejela, oziroma, da bo sprejela osnutek sporazuma, ki je že bil dosežen med Beogradom in zahodnimi silami. Pristavlja, da tega Rim doslej ni hotel storiti.

V Trstu je spritno vseh teh vesti italijanskega tržaškega tiska čutili vzdušje negotovosti.

Tržaški Slovenci ponovno podarjajo vprašanje poroštve, nujno potrebnih, da bi spoštovali njih pravice ob morebitnem prihodu italijanske uprave v Trst in cono A. Opozarjajo, da bi morali dati ta poročila najvišji in najdogovornejši forumi.

Današnji tržaški večernik »Ultimo Notizie« objavlja na prvi strani poročilo iz Rima, čes da se bo italijanski minister Martino vrnil iz Londona z dokončanim sporazumom o Trstu. Med po-

Dunaj, prestolnico naše severne sosedje, je te dni zajel močan val kampanje pred bližnjimi volitvami v mestni občinski svet in deželni zbor za Spodnjo Avstrijo. Tri najmočnejše stranke, ÖVP (avstrijska ljudska stranka), SPÖ (socialistična stranka Avstrije) in VO (ljudska opozicija), nekakšna preobleka za kominformistično KP Avstrije, so se žolčno spoprijele med seboj in se trudijo z najbolj otipljivimi dokazi o »zgrešeni politiki« drugih strank, pričarati Dunajčane o lastnem nepogrešljivosti za glavno mesto ter vso Avstrijo odraščujočemu programu. O programu, ki naj bi ga vsaka izmed teh strank uresničila po zmagi na bližnjih volitvah, torej po morebitnem prevzemu dunajskega občinskega sveta in zavladaanju v spodnjeavstrijskem deželnem zboru.

ZAČELA SE JE VELIKA BITKA ZA GLASOVE

Najbolj zmerni in nekako najbolj dostojanstveni, kot bi se ne bali za svoj prestiž, so socialisti. Njihovi poslanci namreč trenutno sede v dunajskem občinskem svetu. V živahnem predvolilnem vrvežu avstrijske metropole je njihov glas se dokaj skromno

predvolilno agitacijsko sredstvo. Zdi se kot pritiklavček ob velikemu spritno ogromnega agitacijskega stroja, ki ga je tokrat poglaval avstrijska ljudska stranka. Avtomobili z zvočniki, ki po cestah pozivajo na zborovanja zdej ženske zdej moške volivce, velikanski svetlobni transparenti na Ringu in drugod v citadeli, letaki, lepaki, brošure in knjige, ki jih delijo hotelski portirji, gledališki sluge in nalašč za to priložnost najeti brezposelni — vse to služi za povzdigo lastne hvale in za izlivanje žolča na socialiste ter levo usmerjene politične nasprotnike.

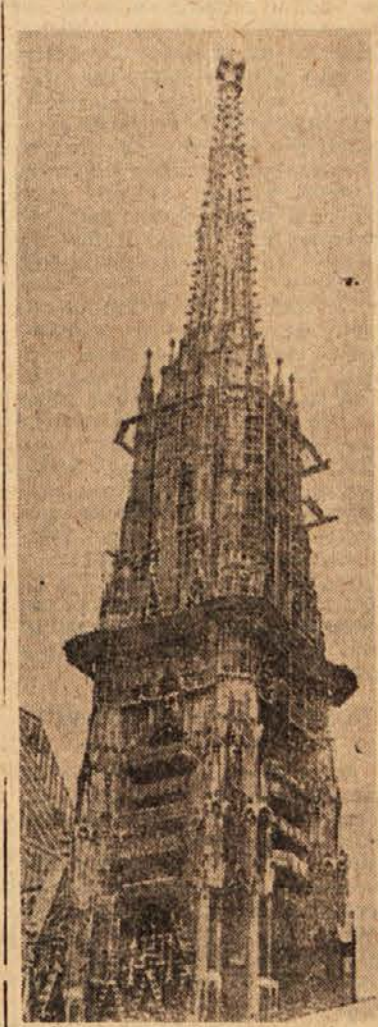
Slepo steno poslovne stavbe na Ringu prekriva na daleč viden velikanski svetlobni transparent, ki z migetajočimi večbarvnimi lučmi prikazuje, kako skrbi ljudska stranka za blaginjo Dunajčanov, koliko stanovanj je v vseh 21 okrajih Dunaja zgradil ali obnovil katoliški kapital.

Na hodnikih dunajskega Burgtheatra prejmete poleg zahtevnega programa za Mozartovo »Carobno piščal« ali Verdijevega »Rigoletta« na videz lično knjižico z mnogo obetajočimi vnanjostjo in napisom »Dunaj — mesto muzike in gledališke umetnosti«. Toda bežen pogled vanjo, v njen kričeči slog in mestoma nastni tisk vas prepriča, da si je klerikalna ÖVP v preobleki kulturnega mecenata in »bojevnika« za boljše plače in honorarje slovskih dunajskih filharmonikov in simfonikov pod zaščito boginje Talije privoščila neokusen izpad proti socialistom.

»DOKAZI« ALI PA TUDI NE

Medtem ko se, kot rečeno, socialisti v kampanji omejujejo večidel na volilne proglose, ljudska opozicija pa na že znano, za vse kominformistične stranke evropskega Zahoda karakteristično »borbo proti draginji«, ki kljub v resnici nekoliko poraslim cenam električnega toka, plina in nekaterim prehranbenim artiklom, izverni slej ko prej kot obrabljena parola, trka ÖVP med drugim tudi na kulturno in umetniško zavest Dunaja in na starodavna »civilizacijska« izročila tega, »nekaj vodilnega, a danes mrtvega mesta«.

Patriotični izliv o neprekosljivem, zglednem umetniškem Dunaju ter tožbe nad kulturno stagnacijo mesta se mešajo z »dokazji«, da dunajski socialistični občinski svet zapostavlja umetnost in znanost na račun institutov, ki veljajo za »stranske podružnice«.

Znamenito Stefanovo cerkev na Dunaju obnovljajo

Zdi se, da je ljudska prosveta v resnici najbolj siromašno področje družbeno področje, kajti pamletna predvolilna literatura se zaganja zlasti v nizke vsote, namenjene za vzdrževanje ljudske univerze in nizke honorarje

tamkajšnjih predavateljev. Tako zvezo, da ljudska univerza iz proračunskih vsot lahko vzdržuje le prostore in plačuje stroške za vzdrževanje. Docenti na ljudski univerzi pa dobe le 13 šilingov za tečajno uro in 22 šilingov za dvojno uro poučevanja.

Nizke podpore so deležni tudi sloviti dunajski filharmoniki in simfoniki. Tudi ti so hvaležen predmet predvolilne kampanje. Desno usmerjena ljudska stranka socialistom očita, da iz mestnega denarja in tako imenovanega »kulturnega groša« glasbeniki dobe kaj malo podpore in da se morajo »preživljati s snemanjem plošč in turnejami po Evropi«.

Zep volivcev je nadvse občutljiva stvar in zato predvolilna propaganda grmi tudi proti velikim taksam na zabavišča in kulturnim davkom, ki da grede le v majhni meri za kulturne potrebe. Tako n. pr. Dunaj, nekaj znano veselo mesto, nima svojega orkestra, ki bi s promenadnimi koncerti ustvarjal vzdušje za dunajsko dobro voljo.

Ubogi Dunaj, ubogi filharmoniki! Toda ali bi res v primeru zmage ljudske stranke ne bilo treba sloviti glasbenikom na turneje in docentom na ljudski univerzi več poučevati za 13 šilingov na uro? Obzre Dunajčanov v Mestnem gledališču je ob bežnem pogledu na pamfletno literaturo spritno že znanih in stereotipnih predvolilnih obetov preletaval nasmešek.

A ZIVLJENJE TEČE SVOJO POT

Na Dunaju pa vtem življenje teče svojo pot. Ljudje morda za hip postanejo pred kakim vsiljivo bleščočim transparentom, dokler z ravnodušnim zamahom roke ne odženejo od sebe krute vsakdanosti in odhite naprej po dobro voljo v topli družinski krog, v veselo družbo, ki se bo zbrala pod varstvom številnih dunajskih obokanih kleti s šramelsko muziko in dunajskim vinom ali pa v »Moulin Rouge«, ki je tudi na Dunaju prišel v modo in ki s francoskimi popevkami in vedrimi dunajskimi šalami privlači staro in mlado. Nekako je pač treba pozabiti na četverno okupacijo, na davke, na domači prepri, na neustlačeno ljubezen ali na preteklost, ki je v nekaj zelo veselem mestu in ljudeh pustila obilo sledov.

K predvolilni kampanji je tudi znana dunajska šegavost primaknila svoj prispevek. Ko so pred kratkim na novo prebelili čestne prehode za pešce in jih spritno ogromnega prometa opremili z opozorili »Schau links, schau rechts!«, so se nad temi novotarijami Dunajčani najprej zamislili, potem pa namuznili in iztuhali: »Lahko nas vabijo gledati zdej na levo, zdej na desno, naprej pa bomo šli kar po sredi.«

Nande Žužek

RAZGOVORI O INDOKINI V WASHINGTONU

VZDRŽEVANJE FRANCOSKIH SIL

ZDA se hočejo izogniti »vojaški vrzeli«, ki bi utegnili biti vaba za Ho Si Minha

Washington, 29. sept. (Reuter). Francoski in ameriški delegati se bodi danes sestali v Washingtonu, da bi pripravili končno sporočilo o razgovorih o Indokini. Minister za združene države Indokine Guy la Chambre je izjavil, da so ZDA privolile v to, da bodo tudi v prihodnje podpirale vzdrževanje francoskih oboroženih sil na tem področju.

bi utegnili biti vaba za Ho Si Min-hove oborožene sile, ki sedaj nadzirajo severni Vietnam.

V krogih, naklonjenih francoski delegaciji, navajajo, da bodo ZDA pomagale krepiti oslabiljeno gospodarstvo Združenih držav.

Neki južnovietnamski diplomat je izjavil, da Francija po njegovem mnenju odobrava zahtevo južnega Vietnama, naj bi se francoske čete postopoma umikale počeni z marcem 1956, pri čemer bi zamenjala te čete preosnovana narodna vojska 265.000 mož.

Washingtonski funkcionarji podarjajo, da bi ZDA privolile v dolgoročen postopen umik, da bi se tako ognili »vojaški vrzeli«, ki

PARLAMENTARNA DEBATA V RIMU

Vladni blok proti opoziciji

Hkrati se nadaljuje zasliševanje Piccionijevega sina v zadevi Montesi

Rim, 29. sept. (Tanjug). V parlamentu so danes nadaljevali debato o odstopu ministra Piccionija in zadevi Montesi. Predstavniki vladnega bloka so se v tej debati veliko močneje postavili po robu opoziciji, kot med nedavno debato v senatu, opo-

zorili na politične manevre opozicije, ki želi izkoristiti škandal, da bi povzročila vladno krizo, in poudarili, da se bo vlada z vsemi sredstvi postavila po robu tej spekulaciji.

Hkrati pa preiskovalni sodnik Seppe nadaljuje svojo dejavnost in zaslišuje v zaporu Piccionija in Montagna. Včeraj je soočil Piera Piccionija z enim izmed bivših čuvajev lovišča Capocoto, ki je, kot kaže, v zaporu izjavil, da je videl, da je sin bivšega zunanjega ministra privedel Vilmo Montesi na posestvo Capocoto.

Preiskava je ugotovila, da je bil avtomobil, o katerem sumijo, da so z njim pripeljali truplo Vilme Montesi do morske obale, last Piera Piccionija. Piccioni je ta avtomobil prodal, ko so se v tisku pojavili prvi sumi, da je vmešan v afero Montesi. Nekatere sumljive madeže na sedežu tega avtomobila, ki izvirajo najbrž od krvi, so dali v analizo inštitutu za sodno medicino v Genovi.

Britanski parlamentarci na poti v SZ

London, 29. sept. (Tanjug) Na povabilo Vrhovnega sovjeta ZSSR je danes odpotovala v Sovjetsko zvezo šestnajstčlanska delegacija obeh Domov britanskega parlamenta. Delegacija se bo vrnila v London 17. oktobra, dva dni pred začetkom zasedanja britanskega parlamenta. To je prva britanska parlamentarna delegacija, ki bo po drugi svetovni vojni obiskala Sovjetsko zvezo. Zadnja britanska parlamentarna delegacija je obiskala SZ 1945, ko je vojna še trajala.

Z VSEH STRANI SVETA

SOVJETSKA ZVEZA HRUŠČEV ODPOTOVAL V PEKING

Moskva, 29. sept. (AP) Sovjetska vladna delegacija pod vodstvom prvega tajnika KP ZSSR Nikita Hruščeva je danes odpotovala z letalom v Peking. Udeležila se bo prslave v obelastno ustanovitev kitajske republike.

BURMA RAZGOVORI S SASTROAMIDJODJOM

Rangun, 29. sept. (AP) Predsednika burmanske in indonezijske vlade sta sinoči izjavila, da so poglobitve točka njihovih sedanjih razgovorov skupni koraki za popuščanje napetosti na svetu, zlasti v Jugovzhodni Aziji.

V sporočilu o razgovorih je rečeno, da bi bilo za ohranitev miru zaželeno sklicanje afriško-azijske konferenca.

Predsednik indonezijske vlade Sastroamidjodjo je novinarjem izjavil, da ne želi, da bi bile objavljene podrobnosti njegovih razgovorov s predsednikom burmanske vlade U Nuomom. Pripomnil je, da je prepričan, da je moč ohraniti mir v Jugovzhodni Aziji brez posebnih varnostnih ukrepov ali paktov.

Sastroamidjodjo bo danes odpotoval iz Burme v Indonezijo.

INDIJA 400 ŽRTEV ZELEZNIŠKE NESREČE

New Delhi, 29. sept. (Tanjug) Delhijski tisk poroča, da število žrtve ene izmed največjih železniških nesreč v Indiji cenijo na 400. Do davi so na-

šli osem trupel, medtem ko je v bolnišnici 73 hudo poškodovanih potnikov.

Sedem vagonov brzovlaka je strmoglavilo predinočim v reko Valtpur, ker je most, prizadet od poplavl, popustil pod bremenom vlaka.

ZDA SENATOR MC CARAN UMRL

Washington, 29. sept. (AP) Demokratični senator iz Nevade Pat Mc Caran je umrl včeraj, star 78 let. Po govoru, ki ga je imel na predvolilnem sestanku Demokratske stranke, je Mc Carana zadela kap in zatem je

hitro umrl. V zadnjih letih je imel več srčnih napadov. Z njegovo smrtjo se je število demokratskih senatorjev zmanjšalo na 46 proti 48 republikancem in enemu neodvisnemu senatorju.

Senatorjevo ime je zlasti povezano s tako imenovanim Mc Caranovim

zakonom o notranji varnosti iz 1950, ki je naprjen proti »komunistični dejavnosti« v ZDA.

INDOKINA VPRAŠANJE PREMIRJA V LAOSU

Vientian, 29. sept. (AFP) Mešana vojaška komisija in mednarodna komisija za nadzorstvo nad premirjem sta imeli danes plenarno sejo, na kateri sta si prizadevali najti rešitev problema, ki se tičeje premirja v Laosu.

Urediti je treba vprašanje posebnega režima dveh pokrajin, posebne energije je danes opozoril prebivalec Vietnama, ki so bili v Laosu pred začetkom sovražnosti, pritožbe laoske kraljevske vlade o nasilni rognutaciji laoske mladine v Ho Si Minhove enote in druga sporna vprašanja.

JAPONSKA MOČNA RADIOAKTIVNOST

Tokio, 29. sept. (Reuter) Odbor za raziskovanje poškodb od atomske energije je danes opozoril prebivalce Japonske, naj ne pijejo nepredelane deževnice in vode iz jezera in rezervoarjev zaradi močne radioaktivnosti, ki so jo nedavno odkrili v deževnici.

FORMOZA BOJ ZA OTOK MACU

Tajpek, 29. sept. (Reuter) Kuomintangsko obrambno ministrstvo poroča, da so se enote pekinške Kitajske skušale izkrcati na otoku Macu, ki je v rokah Čangajskih enot. V poročilu je rečeno, da je kuomintangsko topništvo prisililo kakih 50 kitajskih desantnih čolnov, da so se umaknili.

Eden izmed prvih letalskih posnetkov strašne katastrofe na Japonskem, o kateri smo nedavno poročali. Na sliki vidimo krmo potaplja juče se ladje »Toja Maru«

PROGRAM RAZVOJA INDUSTRIJE MOTORJEV IN MOTORNIH VOZIL

OD ROČNEGA TRAKTORJA DO TROLEJBUSA

Zahteve našega gospodarstva so čedalje večje, hkrati pa naraščajo tudi zanimanje podjetij za nakup raznih motornih vozil. Kmetijstvo zahteva dobre in cene traktorje, prevozna služba lahke in težke kamione, promet avtobuse in trolejbusa, gradbeništvo težke stroje, buldožerje, traktorje in pod, da o majhnih potniških in tovornih avtomobilih, tako nujno potrebnih za vsakodnevno rabo, sploh ne govorimo.

PREDNOSTI SODELOVANJA

Naša domača industrija motorjev je ob pomoči ostalih podjetij in raznih gospodarskih panog v zadnjih nekaj letih presegla prve, tako rekoč pionirske težave v proizvodnji zamotanih motorjev (kakor so na pr. motorji za traktor ali kamion), ki jih pri nas že lahko uporabljamo. Seveda proizvajalci vedo, da vse to še ni brezhibno in da zahtevamo od njih čedalje boljše izdelke, pa tudi potrošnikji vedo, da potrebujejo na tem področju zaposleni ljudje več opreme in izkušnje. Zato tudi iz leta v leto največ delamo na tem področju — proučevanju tehnične in strokovne dokumentacije.

Med izmenjavo izkušenj in iskanju medsebojne pomoči smo prišli do sklepa, da lahko naša industrija motorjev prevzame proizvodnjo nekaterih motornih vozil, toda na načelu kooperacije tako domačih podjetij, kakor tudi s posameznimi tujimi tividkami. Zato se naša podjetja zdaj orientirajo na to, da sklepajo pogodbe s tujimi tividkami za dokumentacijo določenih vozil in tehnično sodelovanje, šele potem pa se s svojimi silami in sredstvi lotevajo proizvodnje. Strokovnjaki menijo, da bi lahko bila domača podjetja v industriji motorjev v štirih ali petih letih povsem kos proizvodnji avtomobilov, traktorjev, kamionov itd., tako da bi polagoma od kooperacije s tujimi tividkami prešli samo na širšo kooperacijo doma. Seveda si ne bi po vsej sili prizadevali izdelovati doma tiste dele, katerih izdelovanje pri nas gospodarsko ni upravičeno.

Na podlagi takšnih računov so izdelali perspektivni program za prihodnje 4 do 5 let proizvodnje motornih vozil in domača podjetja so že dosegla sporazume z nekaterimi tujimi tividkami. Tako pridejo med drugim v poštev luksuzni avtomobili, dalje terenški s dvema diferencialoma tipa jeep, in kamioneti do poldrugo tone. Sklenjena je že pogodba za kooperacijo in tehnično sodelovanje s tovarno »Fiat«, proizvodnja pa bo prevzela »Crvena zastava« v Kragujevcu. Za začetek proizvodnje je že vse pripravljeno. Po podatkih, ki nam jih je poslal naš dopisnik iz Kragujevca, bo v tej tovarni že prihodnje leto zaposlenih kakih 2000 delavcev, ki bodo delali v avtomobilski industriji. Če ne bo posebnih ovir, računajo, da bo »Crvena zastava« letos do decembra izdelovala že 70% lastnih avtomobilskih delov. Avtomobili bodo imeli znamko »Zastava«. Za prihodnje leto je že sklenjena pogodba z različnimi naročniki za izdelavo 300 motor-

skih vozil. Z zamenjavo karoserije na kamionetu po poldrugo tone bodo izdelovali gasilske, poštne in sanitetne avtomobile, avtomobile za prevoz mleka, sadja in kruha, pa tudi 16 sedežne avtobuse, kot kooperant bi motorje dobavljal kolektiv »21. maja« v Kneževcu.

Glavni proizvajalec kamionov srednje velikosti in avtobusov je bil doslej »TAM« (Tovarna avtomobilov v Mariboru). Ta tovarna je dobavljala tritonske bencinske kamione znamke »Pionir« (zdaj pa njeni strokovnjaki proučujejo možnost, da si svojo izbiro razširijo v kooperacijo s kako tujo tividko).

Za izdelovanje težkih dieselmotorjev, avtobusov in trolejbusov se zanima več domačih podjetij. Za izdelovanje avtomobilskih karoserij so sposobne malone vse ustrezne domače tovarne (najbolj pa se zanima za to delo »Ikarus« in »Korsernica« v Skoplju), za motorje pa tovarna motorjev v Sarajevu. Električne naprave za trolejbusa lahko izdelujeta tovarni »Rade Končar« v Zagrebu in »Sever« v Subotici, pa tudi nekatere manjše tovarne. Za izdelovanje teh motornih vozil so naša podjetja sklenila pogodbo z avstrijsko tividko »Saurer«.

NOVOSTI V IZDELovanju TRAKTORJEV

V izdelovanju traktorjev se nam obetajo znatne novosti. Za ročni traktor z zmogljivostjo 6 do 7 ks se je prijavila tovarna naprav za nafto in transport v Sevskem Kraljevcu. Če se bo prototip takšnega traktorja, ki ga zdaj preizkuša Inštitut za mehanizacijo kmetijstva obnesel, bo tovarna prešla tudi na množično proizvodnjo.

Za traktorje na kolesa do 45 ks (tu pridejo v poštev manjši, srednji in večji) se zanima industrija traktorjev in strojev v Novem Beogradu in industrija strojev v Rakovici, ki bosta delali skupaj kot domača kooperanta. Ti traktorji bi imeli dieselmotorje in v tovarni v Rakovici je montirajo traktorje tipa »Zadrugar«, za njihovo vgraditev. Za traktorje gosničarje, ki so znatno težji od

traktorjev na kolesa, se zelo zanimata kmetijstvo in gradbeništvo, za njihovo proizvodnjo pa se zanima tovarni »14. oktober« v Kruševcu in »Torpedo« na Reki. Razen tega imamo sklenjene pogodbe za tehnično kooperacijo z dvema tujima tividkama, ki izdelujeta težje ladijske motorje in dieselmotorje za lokomotive. »Uljanik« je sklenil pogodbo z neko dansko tividko, »3. maj« z Reke pa skupaj z »Litostrojem« z neko švicarsko tividko.

Vidimo torej, da bo takšen program razvoja naše industrije motorjev na podlagi kooperacije s tujimi tividkami in medsebojnega sodelovanja več domačih podjetij omogočil, da bomo v štirih ali petih letih res dosegli kvalitetno proizvodnjo raznih motornih vozil. Kooperacija s tujimi tividkami bo pripomogla, da bodo naša podjetja čimprej uporabila njihove izkušnje in se usposobila za samostojno delo. Domače sodelovanje, ki zajema tako rekoč predstavnike vseh industrijskih panog od kovinske do kovine predelovalne, lesne, kemijske itd., pa bo pripomogla, da bomo izkoristili vse zmogljivosti, da bomo proizvodnjo pri manjših (le-teh je kakih 100) in večjih kooperantih dvignili na višjo, ustrezno raven. Predstavniki Zveznega zavoda za kmetijsko planiranje je rekli, da je industrija motorjev odločilna in da se morajo po njej ravnati vse industrijske panoge, ki imajo neposredne stike z njo.

N. Djurić

POPIS OBRTNIŠTVA

Na podlagi odločbe, ki je objavljena v Zveznem Uradnem listu, se prične 1. X. popis obrtnih delavnic in podjetij, ki bo trajal do zaključno 12. okt. t. l.

Namen popisa je, dobiti točne podatke o stanju obrtne mreže in analizirati probleme nastale v razdobju od zadnjega popisa, ki je bil 1951. leta, do danes.

Poleg obrti, ki je po Zakonu vezana na izučitev, bodo s popisom zajete tudi vse obrtne po-

K ČLANKU »TRAGEDIJA NA MARKSOVEM TRGU«

K članku »Tragedija na Marksovem trgu«, priobčenem v »Ljudski pravici — Borbi« dne 16. IX. t. l. daje Sekretariat Sveta za zdravstvo in socialno politiko LRS naslednje pojasnilo:

Takoj po tragični smrti prof. L. Lavriča je vodstvo bolnice za duševne bolezni v Polju zaslišalo službujočega zdravnika, ki je odkloniel sprejem na zdravljenje, in sestavilo o tem zapisnik, iz katerega posnemamo, da je bil po-

kojni prof. Lavrič ob prihodu v bolnico kamor je bil prepeljan z rešilnim avtomobilom v spremstvu žene, docela miren in formalno urejen, čeprav potr in redkobednen. V kontaktu, ki ga je zdravnik z njim brez težav vzpostavil, je postal celo dokaj zaupen. Nudil je vtis živčnega, t. j. nevrotičnega, ne pa duševno bolnega, psihotičnega človeka, ki so ga razni dvomi in sumničnja napravila preobčutljivega in mu zagrenili življenje.

Burmanski gospodarstveniki bodo obiskali Jugoslavijo

Beograd, 24. sept. (Tanjug). Komisija burmanske vlade za nabavo industrijskega blaga se bo novembra mudila v Jugoslaviji, da bi s predstavniki jugoslovanskega gospodarstva proučila možnost nabave različnih industrijskih izdelkov. Burmanska delegacija bo pred odhodom v Jugoslavijo obiskala Japonsko, ZDA in nekatere evropske dežele. Delegacijo vodi burmanski finančni minister. Vse nabave, ki jih bo ta komisija morda naročila med svojim potovanjem, so predvidene v sedemletnem planu obnove Burme za izgradnjo v prihodnjem letu. Delegacija bo skušala nakupiti različne stroje, ladje, železniške vagonne in železniške potrebščine, gradbene stroje, orodne stroje, traktorje in podobno.

Sabor LR Hrvatske sklican za 5. oktobra

Zagreb, 28. septembra (Tanjug). Predsednik Sabora LR Hrvatske je sklical republiški svet in zbor proizvajalcev na ločenji seji dne 5. oktobra.

vsa dela končana, bo v njej prostora za 270 bolnikov. V Idriji preurejajo stavbe bivše vojašnice v lepo bolnico s 400 posteljami in je verjetno, da bodo prvi bolniki sprejeti že v prihodnjem letu. Pri Kliničnih bolnicah ob desnem bregu Ljubljane urejajo stavbe, kjer bo prostora za 200 bolnikov. Čeprav s temi na novo dobljenimi 870 posteljami vprašanje hospitalizacije duševnih bolnikov še ne bo v celoti rešeno in bo prej ali slej treba tudi v severnem delu Slovenije urediti večji zavod za take bolnike ter urediti nekaj manjših oddelkov tudi pri obstoječih splošnih bolnicah, bo s tem vendarle odstranjena vsaj sedanjia res huda stiska za prostore. Če bo na razpolago še več sredstev, kot jih je bilo doslej pridvidenih in odobrenih, se seveda načrt še lahko poveča in z delom še bolj pohti.

Sekretariat Sveta za zdravstvo in socialno politiko LRS

Zapisek na robu

Drugje so bili zbori volivcev, pri nas ga ni bilo

Na eni izmed zadnjih sej ljubljanskega mestnega ljudskega odbora je bila tudi razprava o poteku zborov volivcev, ki so bili na področju ljubljanske razpisani za prve dni septembra. Pri tej razpravi je nekdo dejal — vsaj tako je bilo objavljeno v časopisu — da so bili zbori volivcev do 25. septembra že po vseh volilnih enotah. To pa ni popolnoma točno. V 23. volilni enoti, ki obsega dal terena Hinko Smrekar, zbor volivcev ni bilo. Zadnji zbor je bil prve dni junija, to je pred štirimi meseci. V septembru pa zbor volivcev ni bil sklican.

Volivci te enote se upravičeno sprašujejo, zakaj prav pri njih ni bilo zborov volivcev. Baje je bil njihov odborik v tem času na dopustu. Toda, če je bil odborik tega področja odsoten, potem bi MLO moral pooblastiti drugega odbornika, ki bi ljudem pojasnil rešalans mestnega družbenega plana. Ker pa tega niso storili, so volivcem onemogočili, da bi se lahko poslužili ene izmed važnih državljanskih pravic, to je, da bi sodelovali pri tako pomembnih gospodarskih odločitvah, kot je razdelitev dodatnih proračunskih sredstev.

Ta postopek je nedvomno omalovaževanje ne le zborov volivcev, temveč tudi pravice državljanov. Volivci 23. volilne enote so radovedni, ali bodo končno to nepravilnost le popravili. G. G.

IZ SODNE PRAKSE

Ženi in tašči je nastavil past

Nedavno se je pred Okrožnim sodiščem v Ljubljani zagovarjal S. C. državni obrtni mojster iz Ljubljane, in sicer zaradi nepravilno poklicne trgovine z luksuznimi avtomobili. Hkrati je bil obtožen, da je v predal svoje omare namestil samokres, na bit s šibrami, pri čemer je petelin zvezal z vrvice, ki je pritril na zunanjo steno omare. Ko je hotela omaro odpreti moštova tašča, se je orožje sprožilo in jo ranilo v levo dojko.

NEVARNO JE STIKATI PO ZETOVIH PREDALIH

Kakor rečeno, je masčevalni mojster naboj v samokresu zamenjal s šibrami, ki jih običajno uporabljajo lovci za streljanje ptic. Komu in zakaj je nastavil nenavadno past, ne zanjuplivi obtoženec Nikomur drugemu kot svojima družinskima članoma, ženi M. C. in tašči K. M., s katerima je spri in ju je že dalj časa sumil, da mu stikata po predalih omare, kjer hrani denar in razne listine. Od žene se pravkar ločuje in po nastalem sporu živi ločeno od obeh

žensk in ostalih članov družine. Samokres kalibra 7,65 mm je namestil v omaro z namenom, da ugotovi radovedneža, ki stika po njegovih stvarih.

Kdo je nepoklicani radovednež, je zvedel listi dan, ko se je k omari prihotapila tašča in jo je nabito orožje, potem ko je komaj za kakih 5 cm odprla omaro, s sedmimi šibrami ranilo v prsa.

Zagovora masčevalnega zeta, da je tako hotel ugotoviti strelca, sodišče ni moglo sprejeti, ker bi bil lahko preprečil stikanje po omari kako drugače, n. pr., da bi spremenil ključavnico ali kakorkoli zavaroval svoje predale. Poročilo nezgodne postaje Kirurgične klinike v Ljubljani in mnenje Inštituta za sodno medicino da je radovedna tašča bila le izanke poškodovana in da bi količina smodnika ter polnjevanje naboj je v izjemnih primerih lahko povzročila hudo telesno poškodbo ali celo smrt, pa sta bila v prid obtoženemu zagovornu, da z nenavadno pastjo kot zasaito svojega premoženja ni imel namena komurkoli vzeti življenje ali povzročiti telesne poškodbe.

Nedeljski ples na otoku Susak. Zenske so oblečene v značilne narodne noše s kratkimi krili

BEŽNI VTISI Z LETOVANJA

Nekaj zaključnih misli

Tako bi lahko človek prepotoval vso našo jadransko obalo od Koprja do Crnogorskega Primorja, do Budve, Milotera in Ulcinja. Vso dolgo pot bi se odpiral pred njim čarobni svet naše morske obale, ki ji na svetu po naravnih lepotah ni primere. Videl bi mnogo lepega in razveseljivega v našem turizmu, pa tudi precej slabih, senčnih strani, pomanjkljivosti in napak. Samo kdor ne dela, je brez njih. Kjerkoli so in kolikor koli jih je, ne jemljimo jih prehudo. Zavedajmo se, da jih delajo tudi drugi po svetu in da tudi zunanji ni vse idealno in popolno.

Precej smo po osvoboditvi že investirali v naš turizem, toda še mnogo premalo. Mnogo je še v njem vrzeli, marsikaj je treba še grajati. Treba bo še mnogo dela, napovor in gmočnih žrtev, preden bomo dvignili naše turistične kraje na tisto stopnjo, da bo naš turizem zaživel polno življenje. To je vprašanje mnogih let in velikih investicij, ki jih za zdaj še ne zmornemo. Ze takoj in brez večjih stroškov pa bi lahko prenekatere pomanjkljivosti odstranili. Predvsem bi morali posvetiti večjo pozornost strokovnemu gostinskemu kadru. Premalo imamo še ustreznih šol in premalo naših ljudi pošiljamo v izrazito tuje turistične dežele, da bi si tam pridobili strokovno znanje. Preveč je tičimo v primitivizmu, v lagodni »domačnosti«, mi-

sleč, da je vse dobro, da v ljdnost strežnega osebjia ni važna, da ni potrebno, da bi direktorji gostinskih podjetij goste ob prihodu osebno sprejemali, se med njihovim bivanjem v naših turističnih krajih večkrat pozanimali, kako se počutijo, ali so s hrano in postrežbo zadovoljni, da bi se od njih poslovlili, kadar odhajajo itd. To so na videz malenkosti, v resnici pa bi našim turističnim krajem mnogo pripomogle k ugledu in s tem tudi k uspehu.

Vprašanje dobrih prometnih zvez je za turizem zelo važno. V tem oziru smo dosegli zadnja leta lepe uspehe, ki pa nas ne smejo usvajati v zavesti, da je že vse dobro in v redu. Naše železnice osebni promet v sezoni komaj za silo zmajujejo. Voziti bi moralo še več vlakov, namenjenih predvsem turistom. Zelo razveseljivo je, da smo dobili tudi nekaj motornih vlakov. Toda vozna je tako visoka, zlasti odkar je treba ne glede na razdaljo v vseh brzih in pospešenih, torej tudi motornih vlakov, doplačati 250 din, da vozijo motorni, pa tudi drugi vlaki skoraj zmeraj premalo zasedeni. Železniška uprava bi se morala vprašati, ali ji bolj kaže prevažati nezadostno zasedene vagonne ali pa vozilno znižati. Naše ladjedelnice so zgradile zadnja leta več novih potniških ladij za obalni promet. Tako smo odstranili glavne težave v prevozu potnikov ob

naši obali. Še zdaleč pa nismo odstranili vseh. Še zmeraj se dogaja, da se morajo potniki boriti za prostore na ladjah. Na manjših ladjah bi morale posadke tudi bolj paziti na red in snago, predvsem pa bolj upoštevati želje in potrebe potnikov, spraviti jih v sklad s svojim načinom dela in svojim dnevnim redom. Ne smelo bi se n. pr. dogajati, da po določeni uri ne moreš dobiti čaja ali črne kave, tudi če ti postane na ladij slabo, da med obedom ne dobiš nobene pižave, češ da natakarij ne utegne nositi na mizo steklenice in kozarce, da moraš za ležalni stol doplačati, čeprav ni druge možnosti, da bi med vožnjo sedel itd. Posebno je treba grajati zelo pomanjkljivo povezanost med železniškim in ladijskim voznim redom. Pogosti so primeri, da morajo potniki, ki se pripeljejo v pristaniško mesto, celo ponoči po več ur čakati na zvezo z ladjo. Res je ladij v prometu premalo, vendar pa bi se dalo tudi v tem oziru nekaj storiti.

Posebno poglavje je nočni mir v naših primorskih, pa tudi v drugih letoviških. Človek, ki se čez dan koplje in sonči, potrebuje nočni mir. Vsi ljudje ne hodijo v turistične kraje plesati in popivati. Lahko rečemo, da so takšni »letoviščarji« v večini »misanji«. In vendar se žal prepogosto dogaja, da preveč razigrane družbe prepevajo in razgrajjo poz-

no v noč, da drugi ljudje ne morejo spati. In če si drzneš takšno družbo opozoriti na to, te še nahruji. V tem oziru — morale napraviti red krajnje oblasti. Res je naravno in razumljivo, da se človek na počitnicah rad malo sprosti in poveseli, toda vsaka stvar ima svoje meje.

Nekaj časa smo imeli v javnih lokalih tako imenovane pritožne knjige. Kar na them pa so izgubile in redki so primeri, da jo še kdaj, imajo. Ali se niso obnesle? Po eni strani menda res ne, namreč na strani tistih, proti katerim so bile pritožbe naperjene. Dobro pa so se obnesle na strani pritožnikov, le da so bile njihove pritožbe v večini primerov glas vpijočega v puščavi. Vsako gostinstvo knjige pa bi moralo imeti pritožno knjigo in direktorji, pa tudi strežno osebje, bi morali vsak dan sproti prebrati pritožbe in se po njih tudi ravnati. Mnogim ljudem je nekam nerodno hoditi po pisarnah in se pritoževati ustno. Rajši potpre, zavbijajo in godrnjajo kvečjemu vpičoč drugih gostov. Če pa bi bila na razpolago pritožna knjiga, bi marsikdo zapisal v njo, kar ga teži.

Zelo koristno in umestno bi bilo, da bi hodile med sezono po naših turističnih krajih leteče kontrole. Ljudje, ki imajo na skrbi razvoj in napredek našega turizma, bi tako sproti dobivali podatke o življenju v turističnih krajih in bi lahko marsikatero napako in pomanjkljivost takoj odstranili. Seve to ni misljeno tako, da bi morali turistične kraje vklentiti v nekakšne verige centralizma in kontrole od zgora. Ne, kar naj imajo čimveč svobode, samopo-

bude in možnosti nemotenega razvoja. Leteče kontrole naj bi samo pazile, da se ne bi dogajalo, da delajo posamezni direktorji gostinskih podjetij po svoji glavi ne oziraje se ne na desno ne na levo, da potreb in želja gostov sploh ne upoštevajo ali pa se premalo zmenijo zanje. Letos je dobil človek vtis, da so skušala nekatera gostinska podjetja po ukinitvi regresa znižati pretirano visoke cene na račun gostov tako, da so skrčila brokne hrane, ki je bila povrhu še slabša. To se ne bi smelo dogajati. Med posameznimi gostinskimi podjetji so bile glede kakovosti in količine hrane očitno prevelike razlike.

Malo je direktorjev naših primorskih letovišč, ki sploh mislijo na družabno zabavo in razvedrilo gostov. Se manj pa jih je med njimi, ki bi se stalno, dan za dnem ukvarjali z mislijo, kako bi nudili gostom čimveč možnosti, da si ogledajo bližnje kraje, ki bi skrbeli za skupne izlete, za razne družabne prireditve in sploh za to, da se letoviščarji med seboj seznanijo in zblizajo. Direktorji naših gostinskih podjetij vse preveč sede po pisarnah in se ukvarjajo z administrativnim delom, namesto da bi bili živa vez med gosti.

To je le nekaj misli ob zaključku letošnje turistične sezone. Dobro bi bilo, da bi javno spregovorilo čimveč naših ljudi, ki so preživeli počitnice bodi ob morju, bodi drugod. Tako bi dobili jamejšo sliko o razmerah v naših turističnih krajih in bi se laže in temeljiteje pripravili na prihodnjo turistično sezono.

JOZE ZUPANČIĆ

NEDOVOLJENA TRGOVINA Z AVTOMOBILI

Mojster se je pred sodiščem zagovarjal tudi zaradi nepravilne trgovine z luksuznimi avtomobili, ki jih je stare kupoval, kompletiral in prodajal. Tako je leta 1951 v Ljubljani kupil osebni avto znamke »Fiat« za 20.000 din, nato pa ga po izvršnem popravilu avgusta naslednjega leta prodal v podjetju »Spedycja« v Ljubljani za 650.000 din. Pri tem je imel najmanj 100.000 din dobička. Nato je oktobra 1952 kupil osebni avto »Mercedes« za 264.850 din ter ga popravilnega in kompletirane naslednje leto junija prodal trgovskemu podjetju »Zeleznina« v Mariboru za dva in pol milijona din. S to kupčijo je imel nadaljnjih 600.000 din dobička. Očitane kupčije in prodaje je obtoženec priznal, zanimal pa je, da bi se z nakupom in prodajo, oziroma s trgovino avtomobilov postal poklicno, češ da je z avtomobili trgovoval le iz veselja do avtomobilskega športa in iz potrebe v zvezi s svojim poklicem. Iz prodajnih listin in iz pribevanja kupecev, ki so pred sodiščem nastopili kot priče, pa je razvidno, da je obtoženec po osvoboditvi imel že več avtomobilov, ki jih je prav tako popravilnega in kompletirano prodal v velikem obsegu. Iz izvir je bil tudi obtoženec zagovornu, da je avtomobile prodajal, ker da mu niso ustrezali. Z avtomobili je kupoval zato, ker imajo spričo uvoznih faktorjev visoko ceno. Če pa bi jih kupoval zase, bi si prisrkel kako vozilo že pred leti, ko so bila leta mnogo cenejša. Obtoženo zanj je bilo tudi, da se je ukvarjal z nedovoljeno trgovino, katere predmet so motorna vozila, ki zahtevajo niso dovoljene in jih je lahko sam po milih volji dovaževal ter dosegel velike dobičke.

Hkrati so Lili S. C. njegova žena N. C. in sorodnica P. J. obtoženi, da so kupovali tujo valuto in s tem prekršili predpise obstoječega deviznega zokana. Obsojeni so bili: državni mojster S. C. za vsa tri očitana dejanja na 4 mesece zapora ter 250.000 din denarne kazni, njegova žena C. N. in P. J. pa le na pogojno kazen. N. Z.

Nove knjige

Plehanov: Osnovni problemi marksizma

Zdaj je Marzovo znanje tisto, ki poraja nevedneže.

LEV MODIC

Gornji citat Plehanova iz Osnovnih problemov marksizma izraza misel, ki je značilna za njegovo celotno publicistično dejavnost.

tastrof in »rušenja«, da so skokoviti prehodi ali revolucije rezultat evolucije, njeno nujno nadaljevanje.

V tretjem članku te knjige razpravlja Plehanov o »dialektiki in

Gabriel Kolbič: Vrtalca nafte (žgana glina)

logiki. Pred Bernsteinom brani tezo, da je mišljenje po pravih formalnih logikah le posebni primer gibanja.

S tem seveda o knjigi nismo povedali kaj več. Osnovni problemi marksizma svoj čas niso bralce seznanjali samo z osnovnimi tezami dialektičnega materializma.

V kolikor današnja »kritika« marksizma izraža iste tendence kot pred petdesetimi leti (subjektivni idealizem, nevero v možnost spoznavanja družbenega razvoja itd.)

Polemična aktualnost Plehanovega dela pa nas opozarja tudi še na to, da se danes le premalo spopadamo s sodobno formuliranimi

negativnimi tendencami v družbenih vedah. Na vseh njenih posameznih področjih smo izpostavljeni vplivniju teorij, ki so izraz zagate starega sveta in ki so značilne za prehodna razdobja.

Lahko rečemo, da vzbuja sodobna zapadna filozofija vtis abstraktnega odseva razkrojnega procesa celotne duhovne usmerjenosti človeštva; da je za meščansko filozofijo našega časa značilno pomanjkanje kakršnega koli celotnega filozofskega sistema in da ta filozofija ni več enoten temelj vseh raziskav posamičnih znanosti.

Sociologi na zapadu dvomijo v sposobnost sodobne sociologije, da bi na mesto velikih meščanskih idej 18. stoletja lahko postavila novo človeško koncepcijo, ki bi politično vplivala in oblikovala.

V zgodovini si vse močnejše utira pot misel, da zgodovina ne more ugotovljati nobene zgodovinske družbene tendence, ker je njena naloga zgolj ta, da opiše posamezna zgodovinska dejstva.

NOVE IZDAJE NEMSKIH KLASIKOV

Značilno za nemško knjižno produkcijo pred prvo svetovno vojno in danes je bilo, da so množično izdajali klasike v neshetni kritičnih in poljudnih izdajah.

Zdi se, da se duhovno življenje meščanskega sveta vrača nazaj k jalovemu idealu Schellinga: »Samo tisti je prišel do dna samega sebe in je spoznal vso globino življenja, ki je vse zapustil in je sam zapuščen od vseh...«

Zdi se, da borba proti tem in takšnim teorijam za marksista ne bo težka. Prav na kratko bi lahko rekli, da je vsem tem teorijam skupno »reševanje« individua pred družbo s tem, da negirajo družbeni razvoj in pravice družbe.

Bralec, ki zasleduje sodobne meščanske idejne tokove in jih primerja z marksistično filozofijo, pa čeprav le v obsegu drobnih Osnovnih problemov marksizma, bo spoznal, da je filozofija meščanskega razreda beg v svet, »v katerem sem svoboden, ker je svoboden misel«, filozofija delavskega razreda pa je orodje, s katerim se borimo za dejansko svobodo človeka v družbi.

Ze za to spoznanje pa je vredno, da preberemo to drobno in veliko delo.

Kulturne beležke

Konec jeseni bo v Beogradu odprta razstava angleške grafike, na kateri bo prikazanih 45 najboljših primerkov sodobnega grafičnega ustvarjanja angleških umetnikov.

»Sel zmag«, tako se imenuje novo kiparsko delo Marina Studina. Prav te dni je Studin dovršil maketo velikega spomenika padlim borecem osvobodilne vojne, ki ga bodo do konca prihodnjega leta odkrili v umetniškem rajnem kraju Donjih Kaštelih pri Splitu.

Holandsko poslanstvo v Beogradu bo v sodelovanju z Muzejem uporabno umetnosti odprlo 3. oktobra v Beogradu razstavo holandskega komercialnega plakata, na kateri bo razstavljenih okrog 50 plakatov.

Novosadska Opera je nedavno uprizorila Donizettijevu opero »Don Pasquale«. Opera je doživela pri gledalcih in kritiki velik uspeh.

Shakespeareov »Othello« z Velikom Maričičem v naslovi vlogi bo prva predstava reškega gledališča »Ivan Zajec« v novi sezoni, ki jo bodo začeli 1. oktobra.

Opera bo imela prvo premiero 26. oktobra, in sicer Mozartovega »Don Juana«.

JUTRI ZAČETEK OPERNE SEZONE V LJUBLJANI

PREMIERA VERDIJEVE OPERE „PLES V MASKAH“

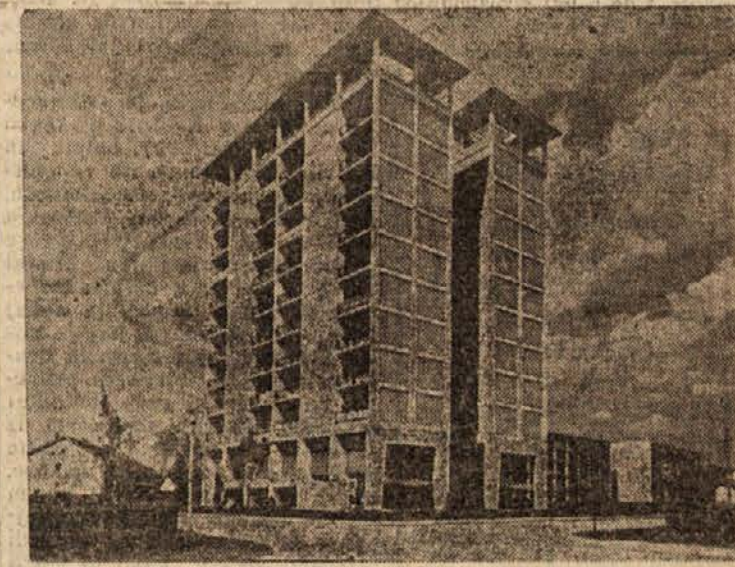
»Plesom v maskah«, s čigar premiero odpira ljubljanska Opera svojo deseto redno sezono po osvoboditvi, stopa na njen oder Verdijeva opera, ki v Ljubljani sicer ni neznan, vendar je nekoliko manj pogosto na repertoarju, kakor njegova bolj priljubljena trojica: Rigoletto, Trubadur in Traviata.

»Ples v maskah« je Verdi ustvaril neposredno po razdobju prej imenovane trojice in torej pred »Mojo usodo«, »Don Carlosom« in »Aidom«. Prva uprizoritev »Plesa« je bila v Rimu 17. februarja 1859 in z njo je dosegel Verdi triumfalni uspeh.

Slikar Petar Lubarda, ki se je to dni vrnil v Beograd po enoletnem potovanju po Južni Ameriki in Franciji, bo kmalu priredil razstavo svojih najnovejših del z motivi iz teh krajev.

Filmski režiser Marjan Valja se pogaja z nemškimi in avstrijskimi producenti o realizaciji njegovega scenarija »Dundo Maroje«. Pogajanja se bližajo h koncu in zdaj proučuje možnost, da bi film že letos snemali v Dubrovniku.

Z razstave nemške povojne arhitekture v spodnjih prostorih Moderne galerije v Ljubljani

Z razstave nemške povojne arhitekture v spodnjih prostorih Moderne galerije v Ljubljani

leta 1897, zadnja uprizoritev pa je bila v začetku leta 1941.

Libreto za »Ples v maskah« je napisal libretist Antonio Somma, ki je vzel za osnovo dejanja nekod zelo priljubljeno Scribovo dramo »Gustav III.«. Dejanje drame in s tem tudi opere obravnava politični moment umora švedskega kralja, ki ga je ubil najboljši prijatelj zaradi suma, da mu je zapeljal ženo. Zaradi težav s cenzuro, ki jih je imel Verdi velikokrat pri izbiri svojih opernih snovi (tako n. pr. tudi pri »Rigolettu«), pa sta libretist in komponist morala prenesti dejanje v Ameriko, da bi nekoliko zbrisala spomin na resnično zgodbo. Tako nastopa v operi bostonski guverner grof Riccardo Warwick, švedskega grofa Ankarströma je zamenjal Riccardo tajnik Renato, med čigar ženo Amelijo in Riccardom se razvije ljubzenska čustva, ki ju pa oba obvladata, Riccardo pa podpisuje odlok, s katerim pošilja Renata na Amelijo kot poslanika v Anglijo. Se preden pa dobi Renato podpisani odlok in s tem dokaz o ženini in prijateljevi nedolžnosti, pa se zaradi strahne suma o prijateljevi prevari Renato pridruži zarotnikom in na plesu, preoblečen v domina, zabode Riccarda v srce.

Nova uprizoritev »Plesa v maskah« v ljubljanski Operi ima zelo dobro solistično zasedbo. Pri premieri bodo peli: Riccarda Rudolf Franci k. g., Renata Samo Smerkolj, Amelijo Vanda Garlovičeva, vedočevalko Ulriko Elza Karlovičeva, paža Oskarja Sonja Hočevarjeva, mornarja Silvana Vladimir Dolničar, častnika Samuela in Toma Friderik Lušnja in Zdravko Kovac, sodnika Slavko Strukelj in slugo Anton Prus. Glasbeno vodstvo uprizoritve ima dirigent Rado Simonič, režiral je Edvard Rebolj, novo inscenacijo je oskrbel ing. arh. Ernest Frana, načrte za kostume je izdelala Marija Kobičeva, zbor je nadzirala Jože Hanc, balet pa Slavko Erben. Pri pospešnih predstavah bodo v glavnih vlogah alternirali še drugi, predvsem kot Riccardo še Dragomir Čuden, v vlogi Amelije bo gostovala M. Skenderovičeva, Riccarda b. pel tudi Franc Langus, Ulriko Bogdana Stritarjeva, Oskarja Maruša Patkoviča, Samuela in Toma za Tone Petrovič k. g. in Danilo Merlak.

Bil je čas, ko so uživali kritiki v Franciji neizmerno oblast. Občinstvo se je priklanjalo pred njihovimi odloki; in malo je manjkalo, da jih ni imelo za višje od umetnikov, za nekakšne razumne umetnike: — (menda ti dve besedi nikakor nista bili združljivi). — Potlej se neznansko razmnožili; preveč je bilo avgurov: to kvart obrt. Kadar je mnogo ljudi, ki trdijo vsak zase, da so edini varuhi edine resnice, jim je že težko verjeti; in nazadnje niti sami sebi ne verjamejo več. Prišla je malodušnost: čez noč so po francoski navadi prešli iz ene skrajnosti v drugo. Rečemo ko so prej trdili, da vedo vse, so zdaj razglašali, da ne vedo nič. To je bila njihova častna zadeva in celo njihova nadutost. Renan je naučil te pomehkušene rodove, da je elegantno, ako ničesar ne trdiš, ne da bi brž nato zanikal ali vsaj podvomil v to. Bil je med tistimi, o katerih govori sv. Pavel, da pravijo zmerom da, da, potlej pa ne, ne. Vsi francoski izbranci so se navdušili za ta Credo dvoživke. Duhovna lenobnost in šibkost značaja sta tu prišli do svojega. Zdaj o kakem delu niso rekli več, da je dobro ali slabo, resnično ali napačno, bistroumno ali neumno. Govorili so: »Ze gre... Ni mogoče... Nič ne vem... Umijem si roke.« In če so igrali kak gnoj, niso rekli: »Lejte, to je gnoj.« Rekli so: »Gospod Sganarelle, izvolite spremeniti ta način govorjenja. Naša filozofija ukazuje, da je treba govoriti o vsem z negotovostjo; iz tega razloga torej ne smete reči: »Lejte, to je gnoj!«, ampak: »Zdi se mi... Meni se dozeva, da je tole gnoj... Vendar ni gotovo, da je res. Ni izključeno, da je mojstrovina. In kdo ve, ali ni res?« Ni bilo več nevarnosti, da bi jih dolžili, češ da tiranizirajo umetnost. Nekdaj jih je Schiller oštel in pomolil tirančkom tiska pod nos to, kar je brez ovinkov imenoval:

(Nadaljevanje in konec)

ROMAIN ROLLAND

Jean Christophe v Parizu

Odlomek iz romana

DOLŽNOST SLUŽABNIKOVI.

»Predvsem bodi čista hiša, v katero bo stopila kraljica. Pozor torej! Pometite sobe. Lejte, gospodje, brž to ste tukaj.»

Toda brž to se prikaže, urno pred vrata, strežaji! Naj se dekla ne šopiri v naslanjaču gospe!»

Toda današnjim je treba izkazati pravico. Niso več sedeli v naslanjaču gospe. Zahteva je bila, naj bodo služabniki, pa so bili. — Toda bili so slabi služabniki: nič niso pometali; soba je bila brž. Namesto da bi jo pospravili in očedili, so prekrizali roke in prepuščali delo gospodarju, božanstvu dneva: — splošni volilni pravici.

Pravzaprav se je zadnje čase že kazalo odporno gibanje proti anarhični popustljivosti dneva. Nekateri odločnejši duhovi so začeli — še dokaj slaboten — boj za javno zdravje; tega ni okoli, v katerem je živel, Christophe tega ni videl. Sicer pa jih nihče ni poslušal ali pa so se norčevali iz njih. Kadar se je na redke čase kdaj zgodilo, da se je krepak umetnik odločno upr nezdravi neumnosti modne umetnosti, so avtorji ponosno odgovorjali, da imajo prav, ker je občinstvo zadovoljno. S tem so zamašili usta ugovorom. Občinstvo je spregovorilo: najvišja postava umetnosti! Nikomur ni prišlo na um, da je možno izpodbijati pričevanje pokvarjenega občinstva na rovaš tistih, ki ga kvarijo, niti da je umetnik za to, da ukazuje občinstvu, ne pa občinstvo umetniku. Vera v Številu — v številu gledalcev in v številu dobričkov — je obvladovala umetniško misel te kupčijske demokracije. Za avtorji so tudi kritiki poslušali trditi, da je poglavitni namen umetniškega dela, da ugaja. Uspeh je zakon; in

če je uspeh trajen, se mu je treba prikloniti. Zatorej so si prizadevali, da bi uganili valovanje borze užikov, da bi znali brati v očeh kritike, kaj naj mislijo o delih. Tako so se gledali oboji; in so videli drug drugemu v očeh samo svojo lastno neodločnost. Vendar neustrašen kritik ni bil nikdar tako potreben, kakor tedaj. V anarhični republikli se vsemogočna moda le redko kdaj umakne, kakor v konservativni deželi; zmerom sili naprej; in v tem je nenehno tekmovalje krive duhovne prostosti, kateremu se skoraj nihče ne upa upirati. Množica je nezmožna, da bi se izrazila; v bistvu je ogorčena; toda nihče si ne upa povedati tega, kar čuti sam pri sebi. Če bi bili kritiki močni, če bi se upali biti močni, kakšna bi bila njihova oblast! Krepak kritik (je mislil Christophe, ta mladi trinog), bi v nekaj letih lahko postal Napoleon splošnega okusa in bi lahko pometel v norišnico vse umetnostne bolezni. Toda vi nimate več Napoleona!... Prvič živijo vsi vaši kritiki v okuznem ozračju: saj so tega niti več ne zavedajo. Potlej si ne upajo ziniti. Vsi se poznajo in tvorijo svojo družbo, torej si morajo priznati: nobeden ni neodvisen. Če bi hotel biti, bi se moral odpovedati družabnemu življenju, celó prijateljem. Kdo bi imel toliko poguma v dobi, ki je oslabela, ko najboljši dvomijo, da bi priavčnosti prostodušne kritike odtehtala neprijetnosti, ki bi jih utegnla povzročiti svojemu piscu? Kdo bi jih obsodil, naj iz dolžnosti naredijo pekel iz svojega življenja: naj se postavijo proti javnemu mnenju, naj se bojujejo proti javni zabitosti, naj razgalijo povprečnost zmagovalcev dneva, branijo neznanega umetnika, ki je sam in izdan zverinam, naj

uveljavijo kralje duha pri duhovih, ki so narejeni za uboganje? — Zgodilo se je, da je Christophe slišal kritike, ki so govorili zvečer pri krstni predstavi na gledališkem hodniku: »Kaj! Kako je to slabo! Kakšen polom!« In naslednji dan so v svojih poročilih govorili o mojstrovini, o novem Shakespearu in o krilu genija, čigar sapa je zapihala nad glavi. »Vaši umetnosti ne primanjkuje nadarjenosti,« je dejal Christophe Sylvainu Kohnu, »pač pa značajnosti. Bolj ste potrebna velikega kritika, kakega Lessinga, kakega...« »Boileauja?« je porogljivo dejal Sylvain Kohn. »Morda zares bolj kakega Boileauja, kot pa deset genialnih umetnikov.« »Če bi imeli kakega Boileauja,« je rekel Sylvain Kohn, »bi ga nihče ne poslušal.« »Če bi ga ne poslušali, se pravi, da bi ne bil Boileau,« je odgovoril Christophe. »Zagotavljam vas, tisti dan, ko bi vam hotel izpovedati vaše resnice popolnoma gole, bi jih presneto slišali, kakor sem neroden; in prav lepo bi jih morali pogoltniti.« »Ubogi moj ljubček!« se je zarežal Sylvain Kohn. Bil je tako samozavesten in tako zadovoljen zaradi splošnega pomanjkanja volje, da se je Christophu, ko ga je pogledal, nenadoma zadelo, da je tale človek stokrat bolj tu v Franciji kot on sam. »To je nemogoče,« je rekel spet, kakor tisti večer, ko je malodušen stopil iz bulvarskega gledališča. »Nekaj drugega je.« »Pa kaj hočete še več?« je vprašal Kohn. Christophe je trdovratno ponavljal: »Francijo.« »Francija, to smo mi,« je rekel Sylvain Kohn ter se izprsil. Christophe ga je za trenutek prodirno pogledal, potlej pa je zmajal z glavo ter povzel svojo pesem: »Nekaj drugega je.« »No prav, moj ljubček, kar iščite,« je dejal Sylvain Kohn ter se pristrčno nasmejaval. Christophe naj kar išče. Dobro so jo skrili.

STRELOVOD praznuje letos 200-LETNICO

Ime enega njegovega izumitelja je splošno znano, drugega pa mnogi ne poznajo

Strelovod, napravo, ki odvrne iz črnih oblakov med nevihto svigajoče strele v zemljo, da ne napravijo škode, pozna zdaj že sleherni človek. Vsi ljudje pa ne vedo, da praznuje strelovod letos 200-letnico, ki je hkrati jubilej njegovih dveh izumiteljev. Ime prvega, Benjamina Franklina, enega največjih ameriških znanstvenikov, je znano tudi šolarčkom.

Franklin se je ukvarjal z atmosfero elektriko sredi 18. stoletja in z naravoslovnimi sredstvi je prišel strelu do živca. Njegov neznan »konkurent« v Evropi pa je bil češki duhovnik Prokop Diviš, živec v južni Moravski. Obema se je posrečilo ukrotiti naravno silo.

Kmetje južnomoravske vasi Primatec so bili poleti 1754 zelo razburjeni. Nekega dne je namreč njihov župnik Prokop Diviš postavil na svojem vrtu čudno visoko ogrodje. Njihovo razburjenje se je še povečalo, ko jim je župnik rekel, da hoče s tem ogrođem dokazati, da je v človeških močeh, zavarovati se pred učinkom strele in jo napraviti neškodljivo. Ljudje so kar strelali, češ da hoče župnik kljubovati samemu bogu. Blisk in strela sta bila v očeh takratnih ljudi še zmeraj skrivnost, ki se je človek ne sme dotakniti.

Župnikovo ogrođje so imenovali »vremenski stroj« in menili, da hoče župnik z njim vplivati na vreme. Zato ni bilo nič čudnega,

Muzej v podzemeljski železnici

Pariška občinska uprava namerava preurediti nekatera postajališča podzemeljske železnice v muzeje. Z vlakom pariške podzemeljske železnice se vozi vsak dan približno 3 milijone Parižanov in tujevc. Da bi jim razen vožnje nudili še kak užitek, bodo v velikih čakalnicah razstavili razne zgodovinske znamenitosti, slike in kipe. Na postajališču Opera so že priredili v avgustu razstavo reprodukcij del nekaterih modernih slikarjev, med njimi Utrilla, Braquea in Matissa. Razstavljeno so bili tudi Rodinovi kipi, Napoleonova oporoka in faksimile zadnjega pisma Ludvika XVI. V septembru je prevzelo razstavo in seznanilo Parižane z življenjem na morju in v njem. V oktobru bodo priredili podobno razstavo še na enem izmed postajališč podzemeljske železnice, prihodnje leto pa še na tretjem.

da je delil tudi Prokop Diviš udo do z večino izumiteljev, ko je leta 1760 pritisnila silna suša. Kmetje so bili namreč prepričani, da jim je poslala sušo zla sila za kazen. Letina je bila zelo slaba. Tega naj bi bil kriv župnikov vremen-

Benjamin Franklin

ski stroj. Zarotili so se proti župniku, vdrli v njegov vrt, razbili strelovod in se obrnili na višjo oblast s prošnjo, naj župnika kaznuje, češ da je zakrivil slabo letino.

In za takratne čase je bilo značilno, da so kmetje dosegli uspeh. Oblasti so župniku prepovedale znova postaviti strelovod. Divišovo ime je bilo kmalu pozabljeno. Diviš je bil izobražen mož. V Salzburgu je napravil doktorat iz teologije, na univerzi v Olomutcu pa iz filozofije. Vse svoje življenje je posvetil naravoslovju, predvsem fiziki, zapopadeni takrat v študiju filozofije. Kakor Franklin, je tudi njega napotilo znanstveno delo na področju elektrike na misel, da bi električni tok uporabil v zdravstvene namene.

Zgodovinarji poročajo, da je dosegel Diviš s poskusi na zdravstvenem področju praktične uspehe, da je »več svojih bolnikov ozdravil tako, da se jih je dotaknil z električno kroglo«. Zdravljenje s statično elektriko, ki se je imenovala po analognih Franklinovih poskusi »frankliniziranje«, bi lahko torej imenovali tudi »divišviniziranje«, če bi bili Diviševi uspehi postali enako splošno znani. Glavna njegova zasluga pa je v tem, da je bil dovolj pogumen, da je delal praktične poskuse v času, ko je bilo sleherno znanstveno delo neznašljano. Bilo je neznašljano, da je mimogrede izumil tudi aparat, ki je po hidravlični poti samostojno črpal vodo iz 10 m globokega vodnjaka. Kakor Benjamin Franklin, tako je tudi Prokop Diviš rešil nesheto ljudi, da jih ni ubila strela.

Tudi mrčes ima svojo kliniko

»Bolnike« prinašajo v to čudno ustanovo pismonoše

Bolna glista ima na razpolago samo en prostor na svetu, kjer diagnosticirajo njeno bolezen: na mrčesni kliniki v Berkeleyju pri San Franciscu. Na to kliniko prinašajo »bolnike« pismonoše. Polože jih na hladilnik in ko zdravnik ugotovi, kaj jim je, store vse, kar je v njihovih močeh, da bi iztrebili vso »bolnikovo« družino.

Mrčesna klinika je priključena na univerzi v Kaliforniji. Vsako leto dobi nad 500 bolnih in mrtvih žuželk in raznih vrst mrčesa iz vsega sveta, v steklenicah, aspirinskih škatlicah, pisemskih ovitkih, itd. Vsaki pošiljki je priložena prošnja naj na kliniki ugotovi, kaj je z bolnim mrčesom ali zakaj je poginil. Zakaj hočejo ljudje vedeti, kaj je glistam, muham, gosencam in drugemu mrčesu? V mnogih primerih zato, ker bi radi »bolnike« ozdravili. Mrtvim gosencam iz Japonske je navadno priložena prošnja, naj na kliniki ugotovi, zakaj so poginile, da bi potem zajezili epidemijo med sviloprejkami. Iz istega razloga bi radi čebelarji vedeli, kako bi mogli rešiti roj, ki ga je nenadoma napadla neznana bolezen.

OKREPČEVALNICA ZA MRČES

Na svetu so pa tudi ljudje, ki hočejo škodljiv mrčes zdraviti. Laboratoriji, ki preizkušajo mrčesni prašek, ne žele, da bi njihov za poskuse določeni mrčes podlegel običajnim mrčesnim boleznim, dokler znanstveniki ne preizkusijo na njem učinka novih praškov. Ponekod imajo celo okrepčevalnice za mrčes. To so podjetja, ki goje na milijone raznih vrst mrčesa in ga prodajajo. Kupujejo ga vrtnarji, da jim pomaga pokončavati drevesne uši in druge sadne škodljivce. In ljudje, ki goje koristne mrčes, pazijo nanj, da ostane zdrav. Navadno pa so »bolniki«, ki jih dobiva ta čudna klinika, škodljivi. Če poginejo od mrčesne bolezni, ki je izbruhnila naravno, so znanstveniki zainteresirani na tem, da pomagajo naravi pri umetnem razmnoževanju in po možnosti razmnožijo epidemijo med mrčesom.

Na tej možnosti je najbolj zainteresiran ustanovitelj in upravnik mrčesne klinike dr. Edward Steinhaus. Njegov ded se je sredi minulega stoletja izselil iz Nemčije v Ameriko. »Kot maj nekaj let je tega, ko se nihče ni znenil za to, kakšne nalezljive bolezni razsajajo med mrčesom,« pravi dr. Steinhaus. »Najprej moramo dognati, katere vrste organizmi pokončavajo škodljiv mrčes. Ugotovili smo že, da gre za isto vrsto organizmov, ki prinašajo smrt tudi ljudem: bakterije in virusi. In odkrili smo že več sto mrčesnih bacilov.

Na srečo za mrčes smrtno nevarni bacili človeku ne škodujejo. Tako lahko delamo poskuse na področju, kjer je poginilo na milijone gosenc, pa se ne bo človeku nič zgodilo. To omogoča, da delamo poskuse z novo obliko pokončavanja mrčesa: iztrebljanje škodljivcev z umetnim širjenjem epidemij.

METANJE VIRUSOV IZ LETAL

Prvi tak poskus je dosegel popoln uspeh, Steinhaus in njegov pomočnik dr. Thompson, sta izbrala za svoje prve poskuse neko gosenco, ki dela veliko škodo na poljih, ker žre za živino važno deteljo. Odkrila sta virus, ki v petih dneh pokonča to gosenco. Najprej sta trosila virus z roko po polju, pozneje pa

Pogorje Karakorum so raziskali

Nemško-avstrijska alpinistična odprava se je vrnila v München

Zagoreli in zelo shujšani so se nedavno vrnili v München pet članov nemško-avstrijske alpinistične odprave na pogorje Karakorum v Himalaji. Odpravo je vodil znani alpinist Matija Rebitsch iz Innsbrucka. Vrnila se je po petih mesecih, raziskala je pogorje Batura v zahodnem Karakorumu, eno najbolj divjih in najmanj raziskanih pogorij sveta. Njeni člani so preplezali na 7300 metrov visoki vrh, ki še nima imena.

Aparat za zbiranje fižola

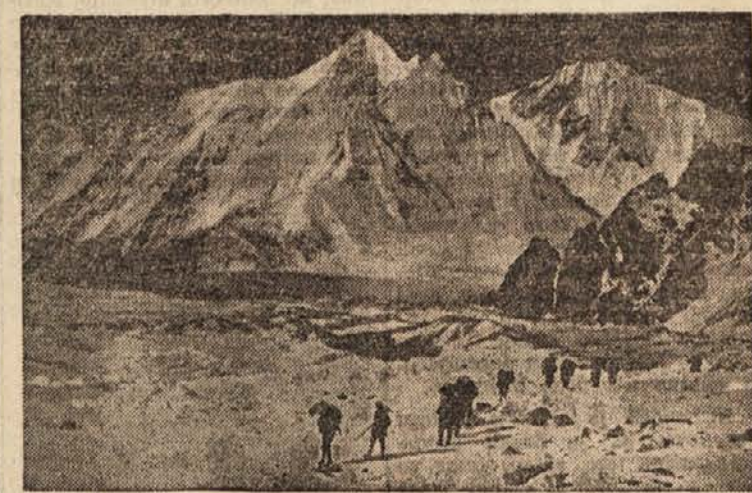
Na angleški razstavi živil je bil razstavljen tudi elektronski separator, ki sortira predmete po njihovi barvi. Aparat je ves čas deloval. Njegovi konstruktorji so pomešali mnogo črvtivih zrn fižola rdeče in rumene barve z običajnimi belimi zrnji, da bi lahko obiskovalci nazorneje videli, kako aparat deluje in kako izloča črna in rumena zrna iz belega. Načelo, po katerem novi stroj za sortiranje deluje, sloni na fotoelektrični celici. Celica »vidi«, potem pa z električno napravo za sortiranje izloča predmete različne barve. Razstavljeni model imajo najnovejše elektronske instrumente, ki zagotavljajo izredno natančno sortiranje.

Novi stroji za sortiranje graha, fižola, kave itd. izločijo po 50 kg zrn na uro. Brzina njihovega dela pa je odvisna od velikosti in oblike predmetov. Stroj sortira zrna in plodove različne velikosti od razpolovljenih zrn graha do očiščenih orehov in mandeljnov.

Odprava je štela 13 članov in izmed njih se inž. Karel Heckler ni vrnil. Heckler je 26. julija strmoglavil v deročo reko Hunza, ko je stopil med potjo na kamen in spodrsnil. Vodja petčlanske znanstvene skupine dr. Pillwizer je rekel, da je storil Heckler pri raziskovanju in merjenju pogorja

Njegova zasluga je predvsem, da je odprava posnela kartografsko doslej povsem neznano področje in izdelala zemljevid v merilu 1:100.000.

Vodja odprave je rekel, da bo raziskano pogorje v sporazumu s pakistansko vlado najbrž dobilo ime »Pogorje Karla Hecklerja«. V

Pogorje Karakorum

več, kakor so mogli od njega pričakovati, in da je plezal več in bolj naporno kakor alpinisti, čeprav se odprave ni udeležil kot alpinist, marveč kot znanstvenik.

Francozi radi pijejo

Iz neke francoske statistike posnemamo, da plačajo Francozi letno za razne pijače 500 milijard frankov. Pri tem pa ni všteta vodarina. Za vino plačajo na leto 340 milijard, za pivo 25, za mošt 24, za aperitive in likerje pa 100 milijard. Stroški za pijače znašajo 7,3% narodnega dohodka, en odstotek več kakor da država za zdravstvo, ali dve tretjini zneska, ki ga je dala Francija letos za obnovo in javna dela. Alkoholne pijače pa povzročijo vsako leto državi in občinam 150 milijard frankov stroškov za bolnišnice, bolniško in socialno zavarovanje ter za poslovanje sodišč.

Roparski napad v Londonu

Najživahnejši poslovni okraj Londona je bil ondan pozorišče razburljivega roparskega napada. Motorizirana roparska topla se je polastila dveh zabojev zlata v vrednosti 46.000 funsterlingov. Zlato so hoteli z letalom odpeljati v Amsterdam. Natovorjeno je bilo na tovorni avto Rotschildove banke. Neki uradnik je hotel zapreti zadnja vrata avtomobila, ko je nenadoma pridrvel od nasprotne strani težak špedicijski avto. Šofer je naglo zavril in zavozil v zadnjo steno bančnega avtomobila. Tam stoječi uradnik se je komaj rešil.

V naslednjem trenutku so roparji planili iz špedicijskega avtomobila, pograbili oba zaboja z zlatom, skočili nazaj in izginili. V bližini je stal drugi avto, v katerem so bili za vsak primer pripravljeni njihovi pajdaši. Polcija je roparje vso noč zasledovala, toda zaman. Našla je samo njihov kamion. Na podlagi prstnih odtisov bodo skušali detektivni drzne roparje izslediti.

KRATKO IN JEDRNATO

Victor Augagneur je bil zdravnik. Ko je postal župan Lyona, guverner Madagaskarja in naposled francoski mornariški minister, je svojo zdravniško prakso seveda opustil. Nekega dne je srečal v Lyonu eno svojih bivših pacientk. Bila je zelo bogata, pa tudi zelo skopa. »O, gospod doktor,« je vzključila, »ne morem vam povedati, kako slabo se počutim.« In začela mu je naštevati, kaj vse jo boli.

Bilo je hladno in lilo je kakor iz škafa. Pourhu je bil Augagneur še tako prehlajen, da so mu solze kar zalivale oči. Srečanje mu je bilo zelo neprijetno.

»Kaj neki mi je, gospod doktor?« je vprašala bogata dama.

»To bomo takoj videli,« je zagodrnjal Augagneur. »Slecite se, prosim!«

In konzultacija je bila takoj končana.

»Ali res misliš, da je treba spagete takole jesti?«

Že 12.000 km je prehodil

Prihodnje leto pa namerava iti peš iz Osla na Japonsko

On dan so je zglasil v našem uredništvu Roger Zehnacker, ki je prehodil po raznih doželah že 12.000 km. Priporočeval nam je, kdaj in zakaj je odinil na pot in kod je že hodil. Iz Ljubljane se je napotil naprej po Jugoslaviji — v Zagreb, Beograd, Sarajevo in Split, potlej pa je namerava mahiniti v Italijo. Za prihodnje leto ima v načrtu pot iz Osla do Japonske.

»Ko sem 13. novembra 1953 v Francoskem Maroku v neki ilustraciji bral« je pripovedoval ta popotnik, »da nadušljiv človek v neki podzemeljski jami v Nemčiji ozdravi, sem sklenil napotiti se tja. Nahuho imam namreč že iz mladih let. Toda kako priti v Nemčijo, ko pa nisem imel denarja? In mahnil sem jo peš. Tu in tam sem si med potjo pomagal tako, da sem na cesti ustavljal avto in prosil, naj me lastnik ali šofer vzame s seboj, da bi si med vožnjo nekoliko odpočil.

Na pot sem odinil 13. novembra 1953 prek Španskega Maroka do Ceute, naprej pa z ladjo do Algeciras v Španiji. Španijo sem prehodil prek Seville, Madrida in Barcelone. Na francosko mejo sem prispel 1. decembra. V Španiji sem zaslužil nekaj denarja s pomivanjem posode v hotelu in s prodajo časnikov. Tudi v Franciji sem si pomagal tako, da sem ustavljal na cesti avtomobile. Iz Pariza me je neki avtomobilist odpeljal do morske obale. Čez Rokavski preliv sem se odpeljal 2. januarja in prispel čez dva dni v London. V Angliji sem ostal 13 dni, potlej pa sem se vrnil v Pariz.

Bilo je že precej mrzlo in zato sem ostal v Parizu do začetka maja 1954. Delal sem v neki tovarni. Potem sem se napotil prek Lillea v Belgijo. Na nemško mejo sem prispel 13. maja. Do Kluterthöhle ni bilo več daleč. Tam sem se zdravil šest tednov. Ker nisem imel denarja, sem dopoldne delal popoldne pa hodil v jamo. Moje zdravstveno stanje se je zboljšalo za 80%, nahuha je popustila. Potem sem sklenil nadaljevati pot po Evropi. Najprej sem se napotil na Dansko, od koder sem se vrnil v Zahodno Nemčijo, 29. avgusta pa sem odinil v Avstrijo. Ogledal sem si Dunaj, Salzburg in Gradec, od koder sem se napotil v Jugoslavijo. V vašo deželo sem prispel 17. septembra prek Maribora in Celja, kjer sem videl maršala Tita. Iz Celja sem prišel v Ljubljano.

MALE LEKSIKON

VPRASANJA:

Ali na soncu grmi?
Kako postane človek utrujen?

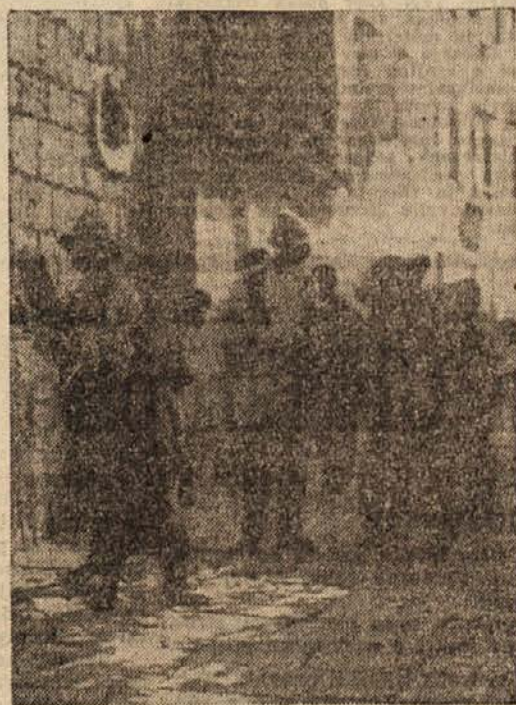
ODGOVORI:

Na vprašanje, ali lahko silimo grmenje na soncu, je odgovorila mlada znanost, radioastronomija. Odgovor je trdil: Grmenje je pojav sprostitve. Na Zemlji vidimo najprej blisk, potem pa zaslišimo grom. Glavni pogoj, da slišimo grom, je zrak kot nosilec zvočnih valov. Zato ne moremo neposredno slišati grmenja na soncu, kakor ga slišimo na Zemlji. Grmi pa tudi na soncu. Prvi je to situacija ugotovil ing. Janski v Ameriki, ki se je ukvarjal s proučevanjem atmosferskih motenj in radijskih sprejemnikov. Ugotovil je, da prihajajo motnje od Sonca. Takrat pa se za to odkritje nihče ni dosti zmenil. Šele v drugi svetovni vojni so opazili, da radarski aparati vsaki zaradi atmosferskih motenj odpovedo. Neki angleški znanstvenik raziskovalec v radarskem znanstvenem središču, je ugotovil, da nastanejo motnje v radarskih postajah zmeraj, kadar se pomikajo čez sredino Sonca pege. Nadaljnje raziskave so pokazale, da gre za radijsko izžarevanje Sonca. (prvo izžarevanje na področju kratkih valov centimetrske, drugo na na področju valov metrske dolžine). Radioastronomi so prišli do sklepa, da so vzroki tega izžarevanja električne narave in da ustrezajo pojavu, podobnemu grmenju na Zemlji.

Če hočemo razdražiti eno ali več živčnih vlaken, mora imeti predmet draženja najprej določeno minimalno jakost. Če bi dražilo npr. stop-njvali, bi se reakcija živcev oziroma krčenje mišic (še je živčno vlakno vezano na miselnejevo) ne povečala, marveč bi ostala enaka, kakor če deluje prvotno minimalno draženje. Dražljaj se širi skozi živce na podlagi »eksplozije« ali »sprostitve«. Razumljivo je, da tisti deli živcev, ki jih je šele določena »eksplozija« motila, niso moreje povzročati podobnih »eksplozij«. Čas ko živca ne moremo razdražiti, se imenuje refraktorsko obdobje in je lahko absolutno (ko z nobenim draženjem ne moremo povzročiti dražljaja), ali relativno (ko je živce sicer razdražljivo, samo da je potrebno večje minimalno draženje, ker se zaradi po-pretjanje »eksplozije« razdražljivost zmanjša). Tako nastane utrujenost — nerazdražljivost živcev.

CIGANI so ostali tokrat brez kralja

Izvoliti so hoteli sestro umrlega kralja, pa so oblasti aretirale, češ da je kradla

Cigani z medvedom

V severnoitalijanski vasi Carpi so se nedavno zbrali delegati ciganskih plemen iz vseh evropskih dežel, da bi izvolili novega kralja. Cigani imajo namreč svojega kralja, ki ga volijo in ki se mu kolikor toliko tudi pokore. Gre jim pa bolj za ime, kakor za vladanje, saj so razkropljeni po vsem svetu tako, da jim je vladati praktično nemogoče. Zborovanja pa je bilo kaj hitro konec. Tokrat so imeli smolo. Oblasti so namreč obtožile tatvine draguljev v bližini Carpja 60-letno sestro leta 1937 umrlega ciganskega kralja Irgal. Tako so volitve proti volji delegatov odpadle.

Po smrti Irgalovega sina je bila princesa Evna Truzzi kot regentka poglavar Ciganov. Po stari tradiciji volijo Cigani no-

vega kralja ob grobu umrlega. Zato sta prišla princesa in njen dvor nedavno v Modeno. V njenem dvornem spremstvu je tudi 17-letna vedeževalka Carolina Torre. Nenadoma pa se je pojavila policija in aretirala Carolino Torre, češ da je v neki plemiški hiši ukradla za milijon lir draguljev in nakita. V plemiški družini je prerokovala njenim članom bodočnost. Po stari ciganski navadi je pri tem segla po dragocenem nakitu.

»Vladajočo« cigansko princeso so seveda aretirali. Carolino Torre pa so začasno izpustili, ker ima štiri mesece starega otroka. Da bi se ognili večjim težavam, so delegati zborovanje razpustili. Hočeš nočeš so morali odgoditi tudi volitve in kronanje novega kralja.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

OPAŽANJA Z MEDNARODNEGA ATLETSKEGA DVOBOJA V SARAJEVU

Stari niso v formi - mladi pa brez izkušenj

Posledni nastop naše atletske reprezentance v letošnjem letu ni bil uspešen. Norveški atleti so slavili v Sarajevu prepričljivo zmago. Povračilo za lanski poraz v Oslu jim je malone v celoti uspelo. S tem je bilo urejeno sporno vprašanje glede razvrstitve obeh reprezentanc na evropski lestvici najboljših. Norvežani so na lestvici za l. 1954 pred našimi atleti.

neza procesa. Stari in stalni reprezentanti, ki so bili stober moštva, niso več v formi, mladi, ki so prevzeli njih mesta v reprezentanci, pa se še niso dočela razviti in tudi nimajo potrebnih izkušenj in tekmovalne rutine.

NESOLIDNE PRIPRAVE

Omejitvi je treba tudi priprave pred tekmovanjem v Sarajevu - ne z namenom, da bi našli nov vzrok poraza, pač pa, da bi povedali nekaj o naši napačni praksi. Atletska zveza je, kakor nekatere druge zveze, sklenila, da se bodo reprezentanti pripravljali na mednarodna tekmovalja po svojih klubih. Takšne priprave pa

so se izkazale kot nezadostne in nesolidne. Manjkalo je nadzorstvo strokovnih trenerjev. Kondicija ni bila zadovoljiva, glede taktike pa so zagrešili nekaj velikih napak. Kapetan beograjske reprezentance je na primer forsiral Jovančiča pa tudi ostale beograjske tekmovalce v dvoboju z Oslom, tako da so le-ti občutili posledice teden dni pozneje v uradnem dvoboju. Vipotnik je imel dva dni pred dvoletjem v Sarajevu sila naporen tek v Celju. Stafete očitno niso bile uvečane itd.

Vse to je vnovič pokazalo, da imajo veliko prednost skupne priprave pred pripravami v klubih.

B. Solaja

V PETEK IN SOBOTO PRVENSTVO FLRJ V ATLETIKI

Kdo bo moštveni prvak

Rivalstvo med Partizanom in Crveno zvezdo pa tudi med ostalimi klubi je vzbudilo veliko zanimanje med ljubitelji atletike. Zato nestrpno pričakujejo finale moštvenega prvenstva Jugoslavije.

Finalisti so znani: Crvena zvezda, Partizan, Spartak iz vzhodne skupine ter Kladivar, Mladost in Dinamo iz zahodne. Sedmi udeleženec bo »Ljubljana« kot najboljša plasirana ekipa II. lige. Omenjenih sedem moštvo bo nastopilo 1. in 2. okt. v Zagrebu. Program bo olimpijski, izjemni steeple chase in maratonski tek. Šele po finalu bomo poznali vrstni red šestih najboljših klubov v Jugoslaviji. Glede ostalih moštvo je plasman že znan, ker so se zanje tekmovalja zaključila po tretjem kolu.

V dosedanjih finalnih tekmovaljih je dosegel Partizan največ uspehov. Od 1947 pa do 1952 je šestkrat zaporedoma osvojil moštveno prvenstvo Jugoslavije. Lani je to tradicijo prekinila Crvena zvezda.

Tudi tokrat se bosta za prvo mesto borila Partizan in Crvena zvezda. Po kvalitativni moštveni sodbi, bo tretje mesto najbrž zasedel Kladivar. Ostala moštva so precej izenačena, vendar ima največ možnosti glede zasedbe četrtega mesta Mladost.

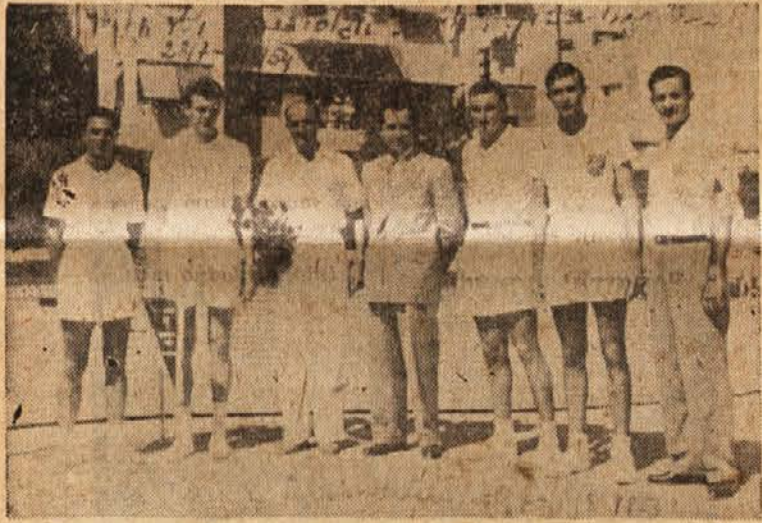
Prvi dan teniškega dvoboja v Mariboru

PRVI DAN TENIŠKEGA DVOBOJA V MARIBORU

Jugoslavija : Izrael 2:0

Maribor, 29. sept. - Ker je ves dopoldan deževalo in so bila igrišča zaradi tega v zelo slabem stanju, je bilo popoldan mogoče izvesti le prvi igri posameznikov v dvoboju Izrael - Jugoslavija, medtem ko se bo med-

se bodo v igri parov pomerili Petrovič in Legenstein ter Weiss in Davidman. V preostalih igrah posameznikov, ki bosta prvi tako jutri, pa bodo nastopili Keretič proti Weissu, nato pa Jagec proti Davidmanu.

Izraelska reprezentanta Weiss (prvi na levi) in Davidman (drugi od desne) v družbi naših igralcev Panajotovića (drugi na levi) in Petrovića (tretji od desne) pred srečanjem v Izraelu

narodni turnir za VI. odprto prvenstvo Maribora pričel šele jutri.

V prvi igri sta nastopila Jugoslovanci Jagec in izraelski reprezentant Weiss. Jagec je prvi nastopil v državni članski reprezentanci in je zaupanje zveznega kapetana Palade dočela izpolnil. Premagal je svojega nasprotnika 6:2, 6:3, pri čemer je imel ves čas pobudo v svojih rokah.

Druga igra, v kateri sta se sestala prvaka obeh držav Petrovič in Davidman, je bila živahnejša. Mladi izraelski igralec, ki igra z levo roko, se je odlikoval z močnimi servisi in »forhandi«. Vse to pa Petrovič ni mnogo oviralo in je slavil zanesljivo zmago v razmerju 6:2, 6:2.

Tako vodi Jugoslavija po prvem dnevu dvoboja z Izraelom 2:0. Jutri se bo dvojni končal. Najprej

Smučarji Trbovelj imajo svojo organizacijo

Trbovlje, 29. sept. V trboveljskem revirju je lepo številno smučarjev in ljubiteljev zimskega športa, ki se jim v zadnjih letih pridružujejo nove in nove vrste mladine. Smučišča na Kumu in Mrzlici ter Partizanskem vrhu, kjer so planinske postojanke, dajejo vsej tej armadi navdušenih zimskih športnikov priložnost za najširši razmah smučarstva. Podoba je, da je zanimanje za smučarstvo doseglo že tolikšen razmah, da bi bilo zares škoda, če bi mu ne dali ustrezno organizacije in pogojev za smotrno rast in razvoj.

V ta namen so se pretekli petek tudi zbrali številni smučarji in ustanovili Smučarsko društvo Trbovlje. Več sto članov in članic osrednjega društva bo poslej gojilo priljubljeno zimsko športno panogo v organizirani obliki. Prav posebno pozornost bo društvo posvetilo mladini in smučarskemu naraščanju ter bo že to zimo dalo pobudo za organizirano smučarska mladinska tekmovalja po vseh solah.

K tradicionalnim smučarskim prireditvam bodo že v tej zimski sezoni priključili vrsto novih prireditev, ki bodo gotovo privabile na tekmovalne smučarske prvake iz vse Slovenije. Na Mrzlici bo veselašalom in še nekatera manjša tekmovalja. Na Partizanski vrh (Sv. Planina) bodo organizirali množični smučarski partizanski pohod. Glavne prireditve in tekmovalja pa bodo na Kumu, kjer je 50-metrski skakalnice, njej pa so že to zimo pridružil smučarska žičnica na osovjenem pobočju pod vrhom Kuma. Tu bo tradicionalni Ocepkov smuk, nekaj skakalnih tekem ter kot največja prireditve smučarsko prvenstvo štajarske smučarske podzveze.

Novo smučarsko društvo namerava že letos tudi obnoviti organizirane drsalni šport, ki ima v Zasavju tepe število ljubiteljev. (2)

ŠAH

Naši igralci za dopisni šah na svetovnem prvenstvu

Beograd, 29. sept. (Tanjug). Mednarodna šahovska organizacija za dopisni šah je organizirala ekipno svetovno prvenstvo, na katerem bo nastopila tudi naša ekipa, v kateri bodo naslednji dopisni šahisti: Trajković, Maričić, Jovčić, Letić, Timotić, Reseli in Marušić.

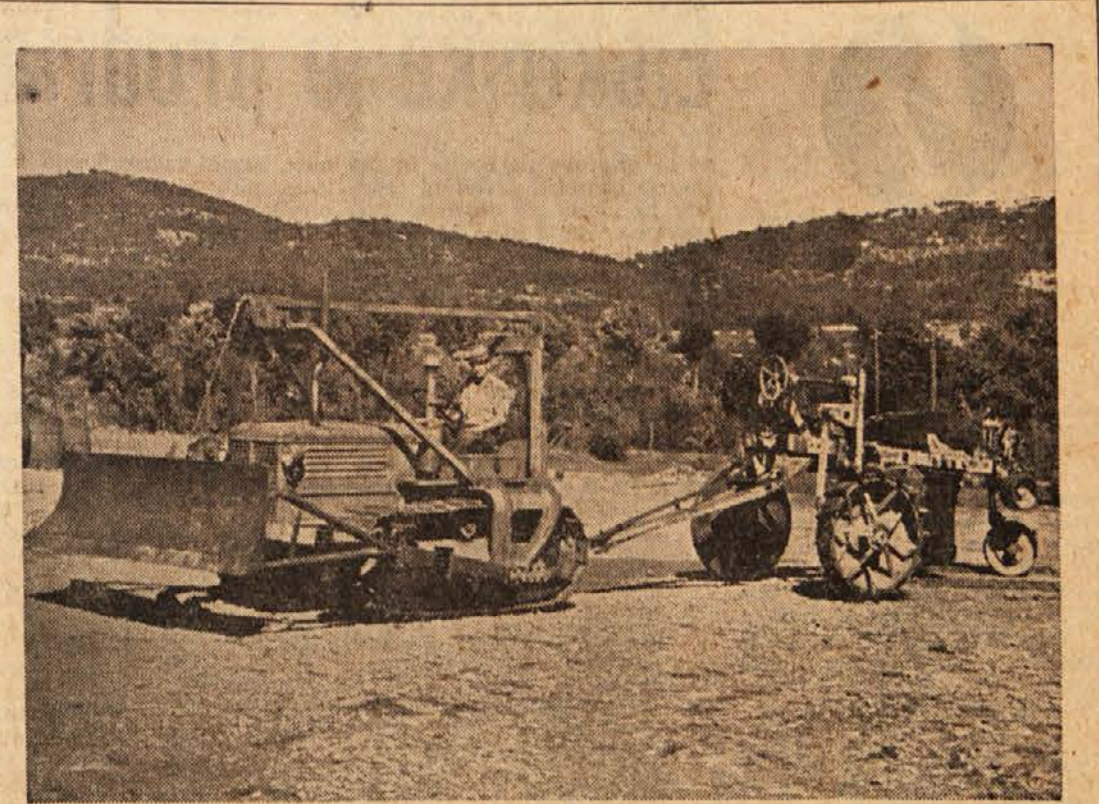
Pofinancijsko tekmovalje se bo začelo konec letošnjega leta.

Žensko prvenstvo Jugoslavije

Beograd, 29. sept. (Tanjug). Osmi ženski šahovski šampionat bo v Oslu, jeku od 3. do 19. oktobra.

Nastopile bodo šahistke: Lazarević, Nagy, Andrić, Timosjeva, Cirović, Timotić, Delak, Bertok, Osterc, Kerban, Damjanov, Vuković in Kuznetsova. Ker lanske prvakinja Nedeljkovičeva ne bo sodelovala, bo glavni favorit Lazarevičeva, ki je na ojskem turnirju osvojila naslov mednarodnega ženskega mojstra.

Z. Barišić

Garnitura za rigolanje vinogradov

TRGOVSKO PODJETJE PRI OZZ

Trgovina z drvmi, lesnim ogljem, živino, živinsko krmo, sadjem, kmetijskimi stroji, umetnimi gnojili SEŽANA

Trgovsko podjetje pri OZZ Sežana, ki se je letos preimenovalo v »Zadružnik«, ima svoje poslovne prostore na koncu Sežane, ob cesti, ki pelje proti Trstu. Pred velikimi skladišči tega podjetja je vedno živahen promet. Delavci nalagajo na kamione živinsko krmo, nosijo sadje v skladišče, prekladajo z ogljem napolnjene vreče, zlagajo drva na kupe itd. Na drugem koncu vidiš traktor, ki je pripravljen za jesensko oranje, vidiš pa tudi moderno rigolno garnituro.

Podjetje »Zadružnik« je dobro znano zlasti kmetovalcem na Krasu in v slovenskem delu Istre, saj odkupuje od njih drva, oglje, živino, živinsko krmo in sadje, prodaja pa jim kmetijske stroje, umetna gnojila, razna zaščitna sredstva in druge kmetijske potrebščine, skratka - vse, kar služi razvoju in napredku kmetijstva. Podjetje pa si je med kmetovalci pridobilo sloves tudi zato, ker ima traktorje in rigolne garniture, s katerimi izvršuje usluge na kmetijskih gospodarstvih. Z modernimi rigolnimi garniturami so uslužbenci podjetja zrigolali že precejšnje vinogradiške površine.

Podjetje »Zadružnik« pozna tudi na Reki. Tam ima namreč svojo filialo, ki se v pogledu obsega prometa in načina poslovanja uvršča med najboljše. Zda, v jesenskih dneh, je v poslovnih prostorih podjetja »Zadružnik« še posebno živahno, saj imajo njegovi delavci in uslužbenci dan na dan opravka z velikimi količinami sadja in drugih jesenskih pridelkov ter z vsem ostalim, kar prodajajo in kupujejo delovni ljudje v Slovenskem Primorju.

»ZADRUŽNIK«

je novo ime trgovskega podjetja v SEŽANI, ki trguje z drvmi, lesnim ogljem, živino, sadjem, kmetijskimi stroji in umetnimi gnojili

VESTI IN DOGODKI

Tri zmage naših kegljačev nad nemškimi

Ljubljana, 29. sept. Sinoči so imeli kegljači »Ljubljane« v gosteh moštvo Vierenhelme iz Zah. Nemčije in v prijateljskem srečanju zmagali z 2287:2227 keglji. Najboljši rezultat srečanja je postavil tekmovalac gostov Jung z rezultatom 409, medtem ko je bil pri domačinih najboljši Mlakar s 387. Čeprav so se gostje predstavili kot solidno moštvo, je to že njihov tretji poraz v Sloveniji, saj so na tekmah na Jesenicah in Kranju prav tako prepričljivo zmagali domačini.

Izbirno tekmovalje dvigalcev uteži

V soboto ob 20 bodo v Ljubljani nastopili najboljši dvigalci uteži iz vse države. V stekleni dvorani v Pražakovi ulici bo zadnje izborno tekmovalje naših kandidatov za udeležbo na svetovnem prvenstvu, ki bo meseca oktobra na Dunaju. Poleg tekmovalcev Maleca in Karšiča iz Sarajeva, Vidakovića iz Beograda, Basića in Čika iz Vojvodine, bodo nastopili tudi Rozman, Dolenc, Trček, Petić in Lazar iz Ljubljane. Medtem ko je Rozman na republiškem prvenstvu z novim državnim rekordom 312,5 kg v olimpijskem triatlonu že dobil »vizo« za Dunaj, pa bodo ostali tekmovalci skušali dobiti leto na tekmovalju v soboto.

Novi hrvatski prvaki v namiznem tenisu

Split, 28. sept. - Na letošnjem prvenstvu Hrvatske v namiznem tenisu je med člani prepričljivo zmagal Zarko Dolinar, ki je v finalu premagal Vogrinca. V igri dvojic (člani) sta zmagala Uzorinac - Vogrinac, dvojica Dolinar - Barlović pa je bila druga. Med članicami je zmagala Nikoličeva pred Urekovo. Tri dve igralci sta zmagali tudi v igri dvojic. Med mladinci je zmagal Dimitrijević (Opatija), med pionirji Jazović (Opatija), med mladinkami Panjatovića (Opatija), med pionirkami pa Lukasova (Dugi rat).

V ekipnem ženskem prvenstvu si je priborila prvo mesto ekipa »Gračarica« (Zagreb). Drugi je bil Metalić (Slask). Mladinski moštveni prvak je Opatija, pionirski pa zagrebška Mladost.

Z. Barišić

DREVI OB 20 V DOMU ŽELEZNIČARJEV, TRG OF

»Šport v beseda«

Slišal boste resne, šaljive in zabavne stvari s šahovske olimpijade, evropskega prvenstva v plavanju, o Odrədovi »zadevi«, o vprašanjih smučarjev itd. Priidite v čim večjem številu.

Bojsenu ni uspelo

Norvečan Bojsen je skušal sinoči v Gerleu (Svedska) postaviti nov svetovni rekord v teku na 800 m in pol milje, 800 m je pretekel v času 1:47,9, kar je za 1,3 sek. slabše od svetovnega rekorda Nemca Harbiga. Bojsen je pretekel pol milje re dve desetinki slabše od svetovnega rekorda Američana Whitfielda v času 1:46,8.

Elektrika je prodrla tudi do zapuščenih gorskih vasi

ČAROBNA LUČ

Elektrika?!...

Koliko ljudi je živelo pred vojno v gorskih vaseh in v oddaljenih krajih Slovenskih gor, ki si niso mogli zapomniti besede »elektrika«! Kdo je v tistih časih v takih vaseh govoril o elektriki? Kdo izmed vladajočih ljudi se je zmenil za to, da bi zapuščenim, revnim ljudem v hribovih dal elektriko? Kdo se je sploh potrudil, da bi jim razložil, kaj prinaša elektrika v našo civilizacijo?... Elektrika je bila privilegij kapitalistov in mest...

Zato se ni treba čuditi, če je elektrika pomenila takim ljudem čarobno luč, o kakršni so pripovedovale pravljice...

Kdo izmed revnih kmečkih ljudi in batjarjev si je lahko v predvojni težkih razmerah omislil elektriko?

Po vojni, ko smo pregnali okupatorja iz naših krajev, je imelo na področju okraja Maribor-okolica električno luč le nekaj mest, trgov in vasi: Maribor z bližnjo okolico, pa še Slovenska Bistrica ter nekateri kraji ob daljnovodu Fala-Maribor-Slovenske Konjice in le majhen kotiček Slovenskih gor med Jurjem in Rošpohom.

ODPRAVIMO RAZLIKE MED MESTOM IN VASJO

V predvojni Jugoslaviji in med okupacijo ni skrbel nihče, da bi napeljali elektriko tudi v kmetijske in gozdne kraje, kjer bi elektrika lahko pospeševala gospodarstvo. Elektrika ne daje le boljše luči, temveč služi tudi za ceneno pogonsko silo. To so kapitalisti vedeli že zdavnaj, zato so skrbeli, da so jo dobili industrijski kraji.

Ko smo se otresli kapitalistov in je oblast prevzelo delovno ljudstvo, pa se je začelo marsikaj spreminjati. Ljudska oblast odpravlja razliko med mestom in vasjo, in sicer ne z odvzemanjem dobrin, ki so jih imela mesta, temveč tako, da nudi tudi vasem enake pogoje za razvoj gospodarstva in izboljšanje življenja.

SANJE POSTAJAJO STVARNOST

Težnja za napredkom vasi se uresničuje. Kmetje so se hitro oprijeli možnosti, ki jim jih je nudila ljudska oblast, da tudi sami dobe elektriko. Nekdanje pravljice oživljajo, želje postajajo stvarnost, čeprav v nekoliko spremenjeni, življenjski obliki, ker zahtevajo tudi nekaj naporov.

Podruželski ljudje v zakotnih krajih so se krepko lotili dela, da so postavili visoke droge, po katerih so električarji napeljevali žice. Nikomur ni bilo žal lesa, ki ga je prispeval za droge, niti ni nihče čutil žalje, ki jih je dobil pri postavljanju drogov in zidanju transformatorjev.

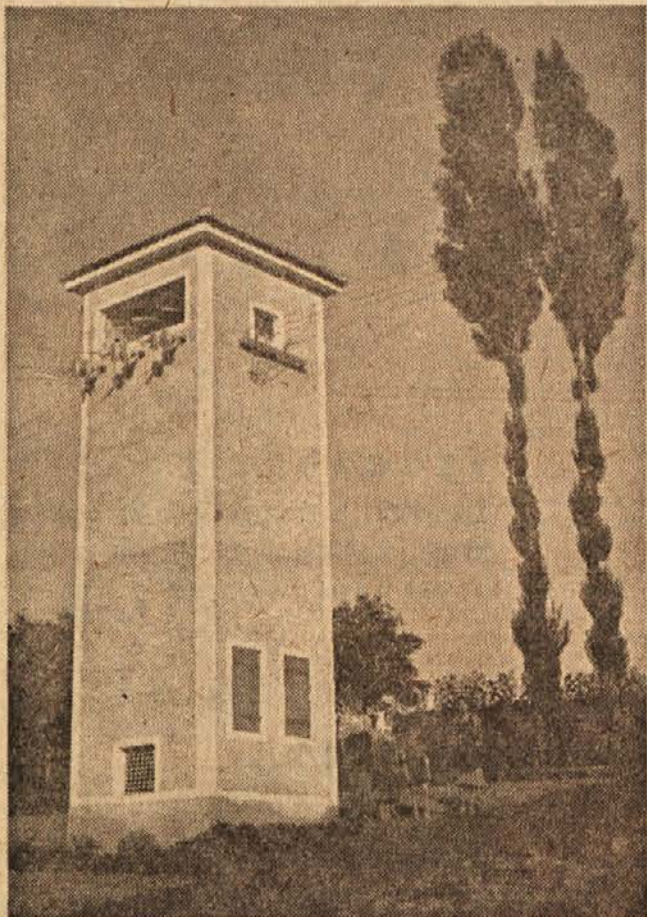
Ko so postavili droge, so jih ponosno ogledovali, čeprav na njih še ni bilo žice, po kateri bi tekla elektrika. »Kdo bi si mislil kaj takega! Mar to ni živo potrdilo, da ustvarjamo nov svet? Časih nismo mogli, ker nismo imeli s čim...«

PLEZALCI NA DROGOVH

Prišli so nepoznani ljudje od nekod iz mesta. Se enkrat so si ogledali droge, si nataknili po-

sebne priprave na čevlje in čez pas, se oborožili z raznim orodjem in zlezli na droge. Priprave na čevljih so se oprijemale droga, da ni drselo. Ko so prišli na gornji konec droga, so se privezali s pasom, da so imeli roke proste. Nato so pričeli pritrjevati kljuko, ki so na koncu imele izolatorje. Elektriko je bilo treba zavarovati, da ne bo uhajala po drogu v zemljo.

Delo na drogovih je težko. Električarji pa so morali hiteti, ker so jih v sosednjih vaseh težko čakali. Povsod bi radi imeli elektriko, in to čimprej. Elektrika je dala mnogo dela, preden je zasvetila v kmečkih hišah. Z drogov je bilo treba speljati elektriko v hiše in gospodarska poslopja, narediti ji pot v vse prostore, da bodo ljudje končno lahko zavrgli smrdeče petrolejke in borove ali smrekove trske, s katerimi so si pomagali, če ni bilo petroleja pri hiši.

Idila iz Slovenskih gor — Topoloma bo delal družino novih transformator, kakršnih so zgradili po vojni na desetine

ko čakali. Povsod bi radi imeli elektriko, in to čimprej.

Elektrika je dala mnogo dela, preden je zasvetila v kmečkih hišah. Z drogov je bilo treba speljati elektriko v hiše in gospodarska poslopja, narediti ji pot v vse prostore, da bodo ljudje končno lahko zavrgli smrdeče petrolejke in borove ali smrekove trske, s katerimi so si pomagali, če ni bilo petroleja pri hiši.

DRŽAVNE ELEKTRARNE SLOVENIJE

Ko smo si ogledali podeželske ljudi, ki se danes veselo električne luči in električnih motorjev, ki jim doma poganjajo razne stroje, si oglejmo še podjetje, ki je opravilo tehnična dela.

Takoj po osvoboditvi je bilo ustanovljeno podjetje »Državne elektrarne Slovenije« ali kakor ga kratko imenujemo DES. To podjetje je pričelo takoj skrbeti za elektrifikacijo podeželja. Prva leta po osvoboditvi niso napeljevali električnih daljnovodov in vodov po nekem za daljšo dobo določenem načrtu, ki bi zajel vse kraje mariborskega okoliškega okraja. Kjer so bili ljudje bolj podjetni, so prej dobili elektriko. Vzrok nenačnosti je bil v tem, ker ni bilo povsod enakega zanimanja za napeljavo elektrike, vsiljevati pa je niso hoteli niko-

največ gospodarstev je dobilo elektriko v letih 1952 in 1953. Letos so še pospešili tempo elektrifikacije; doslej ne naredili še toliko kot lani vse leto.

NOVI DALJNOVODI IN RAZDELILNE POSTAJE

Elektrifikacija mariborskega okoliškega okraja je bila povečana z gradnjo več elektrogospodarskih objektov, ki služijo tudi sosednjim okrajem. Takšni objekti so bili nujno potrebni za načrtno elektrifikacijo vsega okraja. Ob osvoboditvi je bil v okraju le en daljnovod 35 kV, ki je peljal iz Fale preko Maribora na Slovenske Konjice. Po osvoboditvi pa so postavili več novih daljnovodov, med katerimi je najvažnejši še nedograjeni daljnovod 35 kV Maribor—Gradišče v Slovenskih goricah—Murska Sobota.

Celotno področje okraja Maribor-okolica preskrbujejo z elektriko v glavnem tri razdelilne transformatorske postaje po 35/10 kV, in sicer Gerečja vas, Slovenska Bistrica in Radvanje, zgradili pa bodo še četrto v Gradišču v Slovenskih goricah. Tak sistem razdelilnih transformatorskih postaj omogoča nemoteno uporabo električnega toka, ker so med seboj tako povezane, da v primeru okvare na eni izmed njih

oskrbuje njeno področje z elektriko sosednja razdelilna transformatorska postaja.

SE PRIMERJAVA ŠTEVILK

Številke so dolgočasne; vendar ne moremo mimo tega, da ne bi prikazali uspehov pri elektrifikaciji podeželja v mariborskem okoliškem okraju s številkami. Tako je namreč najlažje primerjati dejanske uspehe.

Leta 1945 je bilo na področju sedanjega okraja le 475 km daljnovodov in omrežja. 85 vasi, trgov in mest je prejelo elektriko iz 43 transformatorskih postaj. V navedenih krajih je bilo 6300 odjemalcev elektrike, ki so porabili v enem letu 13.000 MWh energije.

Poglejmo, kako so gradili daljnovode in omrežja v sledečih letih. Leta 1946 jih je bilo že 530 km, v naslednjih letih pa 686, 788, 817, 833, 926, 1004 in lani že 1204; v letošnjem letu pa so postavili novih 146 km.

Sorazmerno enako hitro so gradili tudi transformatorske postaje. Leta 1946 so jih zgradili 6, v sledečih letih pa 19, 10, 7, 3, 4, 6, 15, letos pa že 14, tako da jih je v vsem okraju že 127, to je trikrat toliko, kot jih je bilo pred devetimi leti.

Se večji porast vidimo pri številu vasi, ki imajo danes elektriko. Število vasi odraža najbolj enakomeren porast elektrifikacije; prav tako pa tudi število odjemalcev električnega toka. Leta 1946 je bilo v 109 vaseh 7200 odjemalcev, naslednja leta pa v 142 vaseh 8700 odjemalcev, v 172 vaseh 9300 odjemalcev, v 195 vaseh 9800 odjemalcev, v 210 vaseh 10.000 odjemalcev, v 238 vaseh 11.800 odjemalcev, v 253 vaseh 13.500 odjemalcev, v 295 vaseh 15.000 odjemalcev in letos ima že 320 vasi elektriko, vseh odjemalcev pa je 17.000.

Kakor nam kažejo številke, je število vasi, ki so dobile elektriko, naraslo po vojni skoraj štirikrat, število odjemalcev pa niti ne celih trikrat. Se večje zaostajanje se vidi v potrošnji električnega toka, ki je do lani porasel komaj dvakrat, od 13.000 MWh v letu 1945 na 23.000 MWh.

KAJ NAM POVE NESORAZMERNI PORAST ELEKTRIFICIRANIH VASI, ODJEMALCEV IN POTROŠNJE ELEKTRIČNEGA TOKA

Laže je elektrificirati mesta in večje naseljene kraje kot raztresena gorska naselja. Zato je to važno nalogo lahko opravila le ljudska oblast s svojimi ustanovami in seveda ob sodelovanju prebivalstva. Pred vojno je bilo elektrificirano le 23 % področja mariborskega okoliškega okraja, danes je že nad 82 %. To pomeni, da novo elektrificirani kraji niso le večji gospodarski centri ter kraji, ki leže ob cestah in železnicah, temveč so to predvsem zapuščen gorske vasi na Pohorju, Kozjaku in oddaljene vasi v Slovenskih goricah, kamor nekdanji niso mogli napeljati elektrike.

Ze številke same kažejo, da so v zadnjih letih dobile elektriko predvsem manjše vasi, kar je zahtevalo mnogo več naporov, kot v večjih krajih, ker je bilo treba napeljati dolge vode za majhno število potrošnikov. Zato je tudi potrošnja električne energije sorazmerno majhna. To pa še ne pomeni, da tem, nekdanji zapuščenim krajem, elektrika ne bo koristila ali da je ne bodo

znali uporabljati za razvoj svojega gospodarstva.

Vsaka stvar ima svojo razvojno dobo. Ljudje niso mogli kupovati električnih motorjev in drugih strojev, ki jih lahko poganja elektrika prej, kot so imeli elektriko. Sedaj si bodo nabavljali tudi stroje, ki bodo močno povečali potrošnjo električne energije. To pa je tudi glavni cilj elektrifikacije podeželja. Sama luč ne bi mogla povrniti toliko stroškov, kolikor so jih vložili ljudje in skupnost, ki jim je pomagala, da so dobili elektriko.

V DEVETIH LETIH 400 MILLJONOV DINARJEV INVESTICIJ

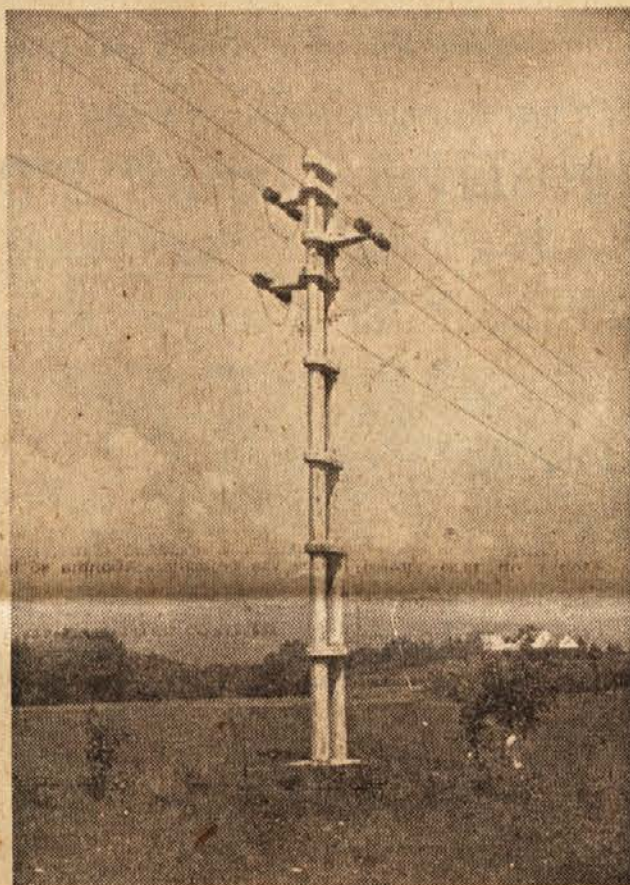
Vrednost vseh stvari, ki so jih naredili po osvoboditvi za elektrifikacijo mariborskega okoliškega okraja, znaša okoli 400 milijonov dinarjev. Tako ogromen znesek ne bi zmogla nobena druga družba kot le naša, kjer si vlada ljudstvo samo. Prebivalstvo, ki je dobilo elektriko, je prispevalo v materialu (predvsem v drogovih, pa tudi opeki in drugem), v gotovini za nabavo materiala in delovni sili za postavitev drogov, gradnjo transformatorskih postaj in za druga dela okoli 280 milijonov dinarjev. Ostali znesek, to je okoli 120 milijonov dinarjev, pa jim je prispeval Okrajni ljudski odbor in

NOVI VIRI ELEKTRIKE

Naša skupnost pa vlaga ogromna sredstva, ki jih ustvarjajo delovni kolektivi raznih podjetij, tudi v gradnjo novih elektrarn. Brez elektrarn, ki proizvajajo elektriko, sami daljnovodi in omrežje ne bi koristili nič. Zato smo dogradili elektrarno Mariborski otok, zgradili elektrarno v Vuzevici, gradimo novo v Vuhradu in jih bomo še gradili; povečujemo zmogljivost dosedanjih elektrarn, kajti potrošnja elektrike bo vedno večja.

Velike naloge pa ima tudi delovni kolektiv podjetja »Elektro Maribor-okolica«, ki je naslednik prejšnjega podjetja Drž. elektrarn Slovenije. Električna moka brezhibno teče do potrošnikov in to noč in dan brez prestanka. Takšne ogromne naprave, kot so daljnovodi, razdelilne transformatorske postaje, transformatorji, omrežje in hišne instalacije, pa se rade kvarijo. Zato mora delovni kolektiv budno paziti, da čimprej odkrije razne napake, ki bi lahko povzročile večje okvare. Prav tako pa mora biti v pripravljenosti noč in dan, če potrošniki sproče, da se je nekaj pokvarilo.

Tudi elektrifikacija okraja Maribor-okolica še ni zaključena. Sicer le majhen del še nima elektrike, toda na najtežjem terenu, kjer so hiše močno raztre-

Sodoben in trpežen drog za električen daljnovod

nekatera podjetja iz svojih skladov za prosto razpolaganje.

Pomoč ljudske oblasti in delovnih kolektivov potrjuje, da geslo »Dajmo vasem enake možnosti za nadaljnji razvoj, kot jih imajo mesta!« — niso le prazne besede.

sene. Zato bo tudi potrebno še precej naporov, da sleherni vas dobi elektriko. Po tempu elektrifikacije v zadnjih letih lahko sklepamo, da ta čas ni več danosti za nadaljnji razvoj, kot jih imajo mesta! — niso le prazne besede.

Delovni kolektiv »Elektro Maribor-okolica« si je pri tem delu pridobil že mnogo izkušenj.

OB PRAZNIKU 20-LETNICI »LJUDSKE PRAVICE« DELOVNI KOLEKTIV »ELEKTRO MARIBOR-OKOLICA« ČESTITA VSEM ODJEMALCEM ELEKTRIČNEGA TOKA IN VSEMU PODEŽELSKEMU PREBIVALSTVU, KI SE ČAKA, DA BO DOBIL ELEKTRIKO. OB TEJ PRILIKI OBLJUBLJA, DA BO STORIL VSE, KAR JE V NJEGOVI MOČI, DA BI PODEŽELJE ČIM TESNEJE SLEDILO MESTU V GOSPODARSKEM NAPREDKU!

»RUNO« tovarna usnja, Tržič na Gorenjskem

Lasne trgovine: Tržič, Zagreb, Mokronog

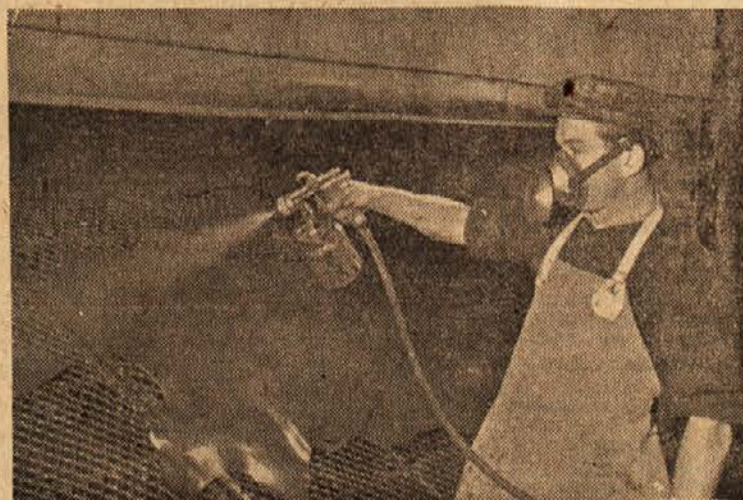
Izdeluje in prodaja: teleče, goveje in konjske bokse vseh barv; telečji, goveji velour, telečje in goveje podlogo, krom, oblačilno usnje vseh barv, ovčje ševrote, galanterijsko usnje, rokavičarsko usnje; ovčine znojnice, ovčje in kozje podlogo, krom in prvotno volno.

Se bolj, kot je ves Tržič z vso industrijo stisnjen med hribovje, je stisnjena tovarna usnja — »Runo« — med svojo okolico. Njihovi oddečki so zrastle do zadnjega razpoložljivega kotička in ponekod so začeli preraščati navzgor, na nadstropja. Kože, stroji, izdelano usnje, zaboji, kemikalije — vse je, čeprav z gotovo skrbjo in redom, eno vrh drugega. Zdi se, da je vsa ta stara tovarna z vsemi svojimi že zdavnaj odsluženiimi stroji nesposobna za delo in da vse upravičeno pričakuje samo zasluzeno upokojitve. Mogoče bo to tudi kmalu. Mogoče bo prišel čas, da bodo obnovili strojni park, da bodo razširili oddele in dali delavcem

večja, svetlejša in prostornejša delovna mesta. To bi bil res že čas.

Vendar izkušeni delavci znajo tudi v vsej gneči, s starimi stroji izdelovati prvotno usnje. To jim pravijo sami odjemalci, ki jih je vedno več doma in v inozemstvu. Njihov naslov: »Runo — Tržič« je znan v Angliji, Švedski, Holandiji, Nemčiji in drugod. Prodali bi, kolikor bi imeli. Javljajo se celo kupci z onstran oceana. Pred dnevi je neki trgovec iz Argentine, potem, ko se je preprčal o kvaliteti, hotel skleniti pogodbo kar za 5000 m² telečjega boksa. Dva nova kupca iz Dunaja hoteta ponovnih 20.000 kosov oblačilnega usnja. Tako po vrsti. Toda v »Runo« jim ne morejo zadostiti.

Mogoče pa to ne bo dolgo. Kolektiv upa na razširitev tovarne, na nove, boljše stroje in tedaj bo njihovo tako čistano in iskano usnje nosilo ime Jugoslavije in »Runa« še dalje v svet ter dvignilo ugled naše industrije. Prav tako pa bo tudi prispevalo k uravnoteženju naše zunanjetrgovinske bilance.

DNEVNE NOVICE

Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov vabi na članski sestanek, ki bo v četrtek, 30. sept. ob 20 v kletni dvorani Državnega sekretariata za gospodarstvo Ljubljana, Gregorčičeva 23. Na sestanku bo tudi predvajani film: »Beton iz selektivnega granuliranega agregata«. Vabljeni vsi člani društva.

Diplomirani ekonomisti Sestanek vseh diplomiranih ekonomistov bo v petek, 1. oktobra 1954 ob 19 v prostorih Ekonomske fakultete. Na dnevnem redu bo razgovor o združitvi ekonomske in pravne fakultete. Vabljeni!

Društvo zobozdravstvenih delavcev Slovenije obvešča članstvo, da bo redni strokovni sestanek in seminar 5. in 6. novembra t. l.

Z dopisnim tečajem se hitro naučite esperanta. Prvo lekcijo pošlje proti plačilu 50 din Zveza esperantistov, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7.

Poročili so se v Ljubljani: Elektromehanik Ladislav Brecljnik in usl. Magdalena Florjančič, abs. filozof Božidar Jevševar in knjigovodkinja Justina Sotenšek, finomehanik Ivan Pušavec in uslužbenka Milena Petrač, mizar Dimitrije Anastasov in bolničarka Neža Konda, avtomehanik Fr. Istenič in šivilja Zdenka Dremelj, strojni inž. Marjan Urek in uslužbenka Mihaela Verhnik, hvar Janez Miklavc in delavka Stefanija Lovše, abs. tehnike Predrag Mijatović in uslužbenka Jelena Mitrovič, prometnik Stanislav Česnik in knjigovodkinja Ludovika Branisel, fotograf Mihael Pustoslavsek in bolničarka Marija Zavržnik, laborant Janez Čev in delavka Pavla Skodlar, delavec Jožef Smuc in snalžica Amalija Zalar, pleskarski pomočnik Ciril Bučar in delavka Tereska Omahen, študent Mario Tratnik in študent Magdalena Droč, zobotehnik Peter Kastelec in nameščenica Ana Medved, mizar Albin Bučar in kroj. pom. Valentina Žitko, železostugar Martin Pogačar

in trg. pom. Franica Artač, nameščenec Janez Gačnik in kroj. pomočnica gospodinja Karolina Zupan, tesar Mestnik in tkalca Stefanija Nadvornik, ključavničar Janez Petras in gospodinja Katarina Metlar, radomehanik Franc Borke in šivilja Magdalena Mohorič, šofer Anton Brce in gospodinja Karolina Zupan, tesar Janez Turk in delavka Marija Povše, nameščenec Stojan Markovič in uradnica Elizabeta Pavlovič, trgovski pom. Milan Perhavec in natakari Ana Hadner, šofer Ivan Klezin in bolničarka Terezija Pregel, geometer Jožef Kodrič in vzgojiteljica Marija Cigoj, organ LM Rudolf Kotnik in post. nameščenica Pavla Novak.

JELA SOL kot dodatek kopeli dela čudeže. Popolnoma prerojen si po kopeli, če si dodal vodi JELA SOL. Dobi se v drogerijah in parfarmacijah.

KROMOV PRASEK je najboljšo sredstvo za čiščenje štedilnikov in posode. Dobi se zopet v vseh trgovinah.

KROSAN pozna danes že vsaka gospodinja in vsak dober kmet. — Krompir, posut s KROSANOM, ne gnije. Dobi se v drogerijah, semenarjih in zadrugah.

NARTA SPORT KREMA bo ohranila Vašo kožo nežno in gladko. Zato vedno samo

FLEX idealno čisti vse mazače masti, olja, smole, znojia itd. Zahtevajte in pazite na znamko FLEX.

Umrlj so v Ljubljani
Bernat Jakob, upokojenec. Pogreb bo danes ob 15 na Zalah.
Antač Peter, sin delavke. Pogreb bo danes ob 16 v Štepanji vasi.

prosvetni ozorniki: Miro Kokolj: Ob 20-letnici Ljudske pravice — 13.15 Za vsakogar nekaj — 14.00 Iz znanosti in tehnike — 14.10 Opoldanski koncert — 15.15 Ljubka glasba — 15.30 Tečaj francoskega jezika — 2. lekcija — 15.45 Odlomki iz Verdijeve opere »Aida« — 16.10 Utrinki iz literature: Rafik Halid Karaj: Rojstvo otroka — 16.30 Zeleni ste — poslušajte! — 17.10 Popoldanski simfonični koncert — 18.00 Okno v svet — 18.10 Poje mešan zbor KUD »Ljubeč« iz Rač, zborovodja Jože Križman (Prenos iz Maribora) — 18.30 Modni kotiček — 18.40 »Pesem skozi stoletja« — ciklus oddaj pesmi iz domače in svetovne glasbene ustvarjalnosti — 19.00 Radijski dnevniki — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame in objave — 20.00 Domače aktualnosti: O ljubljanski Komuni — 20.10 »Cetrlikov večer« domačih pesmi in napovedi — 21.00 Literarni večer: Starejši mariborski književniki — 21.30 Iz znanih baloletov — 22.15—23.00 Plesna glasba — 23.00 do 24.00 Oddaja za tujino — na valju 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

Radio STO
STALNE ODJAJE
Ob delavnikih:
12.00—13.30 Oddaja v italijanskini — 13.30—15.30 Oddaja v slovenskini — 17.00—18.15 Oddaja v hrvaškini — 18.15 do 19.30 Oddaja v slovenskini — 19.30 do 23.00 Oddaja v italijanskini (razen sobote in torka) — 23.00—24.00 Oddaja v slovenskini.

Cetrtek, 30. septembra
14.15 Beleške o tehniki — 14.45 Kulturni razgledi — 15.00 Janez Krstnik-Novak — scenska glasba k Linhartovi veselici »Ta vesel dan ali Matiček se ženi« in samospevi iz čitalnic — 17.00 Melodije iz popularnih operet — 17.30 Ivan Matetiš-Rojgov »Rezenier«, zbor Slovenske filharmonije, dirigira Rado Simonič — 18.15 Mladi slovenski solisti pred našim mikrofonom — 18.40 Veseli ritmi.

Petek, 1. oktobra
14.00 Glasba po željah — 15.00 Pohorski fantje in veseli godci pojo in igrajo — 17.00 Odlomki iz opere R. Leoncavalla: »Glumači«, izvajajo solisti, zbor in orkester zagrebške Opere (magnetofonski posnetki s puljskega festivala 1953) — 17.15 Slovenske narodne pesmi v priredbi J. Stojanovića — 18.15 Koncert baritonista Franca Langusa (Ljubljana), pri klaviru Borut Lesjak — 18.35 Johann Strauss: Odlomki iz operete »Netopir«, izvajajo solisti ljubljanske Opere, Komorni zbor Radia Ljubljana in orkester pod vodstvom Jakova Cipčija.

14.00 Glasba po željah — 15.00 Pohorski fantje in veseli godci pojo in igrajo — 17.00 Odlomki iz opere R. Leoncavalla: »Glumači«, izvajajo solisti, zbor in orkester zagrebške Opere (magnetofonski posnetki s puljskega festivala 1953) — 17.15 Slovenske narodne pesmi v priredbi J. Stojanovića — 18.15 Koncert baritonista Franca Langusa (Ljubljana), pri klaviru Borut Lesjak — 18.35 Johann Strauss: Odlomki iz operete »Netopir«, izvajajo solisti ljubljanske Opere, Komorni zbor Radia Ljubljana in orkester pod vodstvom Jakova Cipčija.

14.00 Glasba po željah — 15.00 Pohorski fantje in veseli godci pojo in igrajo — 17.00 Odlomki iz opere R. Leoncavalla: »Glumači«, izvajajo solisti, zbor in orkester zagrebške Opere (magnetofonski posnetki s puljskega festivala 1953) — 17.15 Slovenske narodne pesmi v priredbi J. Stojanovića — 18.15 Koncert baritonista Franca Langusa (Ljubljana), pri klaviru Borut Lesjak — 18.35 Johann Strauss: Odlomki iz operete »Netopir«, izvajajo solisti ljubljanske Opere, Komorni zbor Radia Ljubljana in orkester pod vodstvom Jakova Cipčija.

14.00 Glasba po željah — 15.00 Pohorski fantje in veseli godci pojo in igrajo — 17.00 Odlomki iz opere R. Leoncavalla: »Glumači«, izvajajo solisti, zbor in orkester zagrebške Opere (magnetofonski posnetki s puljskega festivala 1953) — 17.15 Slovenske narodne pesmi v priredbi J. Stojanovića — 18.15 Koncert baritonista Franca Langusa (Ljubljana), pri klaviru Borut Lesjak — 18.35 Johann Strauss: Odlomki iz operete »Netopir«, izvajajo solisti ljubljanske Opere, Komorni zbor Radia Ljubljana in orkester pod vodstvom Jakova Cipčija.

14.00 Glasba po željah — 15.00 Pohorski fantje in veseli godci pojo in igrajo — 17.00 Odlomki iz opere R. Leoncavalla: »Glumači«, izvajajo solisti, zbor in orkester zagrebške Opere (magnetofonski posnetki s puljskega festivala 1953) — 17.15 Slovenske narodne pesmi v priredbi J. Stojanovića — 18.15 Koncert baritonista Franca Langusa (Ljubljana), pri klaviru Borut Lesjak — 18.35 Johann Strauss: Odlomki iz operete »Netopir«, izvajajo solisti ljubljanske Opere, Komorni zbor Radia Ljubljana in orkester pod vodstvom Jakova Cipčija.

14.00 Glasba po željah — 15.00 Pohorski fantje in veseli godci pojo in igrajo — 17.00 Odlomki iz opere R. Leoncavalla: »Glumači«, izvajajo solisti, zbor in orkester zagrebške Opere (magnetofonski posnetki s puljskega festivala 1953) — 17.15 Slovenske narodne pesmi v priredbi J. Stojanovića — 18.15 Koncert baritonista Franca Langusa (Ljubljana), pri klaviru Borut Lesjak — 18.35 Johann Strauss: Odlomki iz operete »Netopir«, izvajajo solisti ljubljanske Opere, Komorni zbor Radia Ljubljana in orkester pod vodstvom Jakova Cipčija.

14.00 Glasba po željah — 15.00 Pohorski fantje in veseli godci pojo in igrajo — 17.00 Odlomki iz opere R. Leoncavalla: »Glumači«, izvajajo solisti, zbor in orkester zagrebške Opere (magnetofonski posnetki s puljskega festivala 1953) — 17.15 Slovenske narodne pesmi v priredbi J. Stojanovića — 18.15 Koncert baritonista Franca Langusa (Ljubljana), pri klaviru Borut Lesjak — 18.35 Johann Strauss: Odlomki iz operete »Netopir«, izvajajo solisti ljubljanske Opere, Komorni zbor Radia Ljubljana in orkester pod vodstvom Jakova Cipčija.

14.00 Glasba po željah — 15.00 Pohorski fantje in veseli godci pojo in igrajo — 17.00 Odlomki iz opere R. Leoncavalla: »Glumači«, izvajajo solisti, zbor in orkester zagrebške Opere (magnetofonski posnetki s puljskega festivala 1953) — 17.15 Slovenske narodne pesmi v priredbi J. Stojanovića — 18.15 Koncert baritonista Franca Langusa (Ljubljana), pri klaviru Borut Lesjak — 18.35 Johann Strauss: Odlomki iz operete »Netopir«, izvajajo solisti ljubljanske Opere, Komorni zbor Radia Ljubljana in orkester pod vodstvom Jakova Cipčija.

14.00 Glasba po željah — 15.00 Pohorski fantje in veseli godci pojo in igrajo — 17.00 Odlomki iz opere R. Leoncavalla: »Glumači«, izvajajo solisti, zbor in orkester zagrebške Opere (magnetofonski posnetki s puljskega festivala 1953) — 17.15 Slovenske narodne pesmi v priredbi J. Stojanovića — 18.15 Koncert baritonista Franca Langusa (Ljubljana), pri klaviru Borut Lesjak — 18.35 Johann Strauss: Odlomki iz operete »Netopir«, izvajajo solisti ljubljanske Opere, Komorni zbor Radia Ljubljana in orkester pod vodstvom Jakova Cipčija.

14.00 Glasba po željah — 15.00 Pohorski fantje in veseli godci pojo in igrajo — 17.00 Odlomki iz opere R. Leoncavalla: »Glumači«, izvajajo solisti, zbor in orkester zagrebške Opere (magnetofonski posnetki s puljskega festivala 1953) — 17.15 Slovenske narodne pesmi v priredbi J. Stojanovića — 18.15 Koncert baritonista Franca Langusa (Ljubljana), pri klaviru Borut Lesjak — 18.35 Johann Strauss: Odlomki iz operete »Netopir«, izvajajo solisti ljubljanske Opere, Komorni zbor Radia Ljubljana in orkester pod vodstvom Jakova Cipčija.

14.00 Glasba po željah — 15.00 Pohorski fantje in veseli godci pojo in igrajo — 17.00 Odlomki iz opere R. Leoncavalla: »Glumači«, izvajajo solisti, zbor in orkester zagrebške Opere (magnetofonski posnetki s puljskega festivala 1953) — 17.15 Slovenske narodne pesmi v priredbi J. Stojanovića — 18.15 Koncert baritonista Franca Langusa (Ljubljana), pri klaviru Borut Lesjak — 18.35 Johann Strauss: Odlomki iz operete »Netopir«, izvajajo solisti ljubljanske Opere, Komorni zbor Radia Ljubljana in orkester pod vodstvom Jakova Cipčija.

14.00 Glasba po željah — 15.00 Pohorski fantje in veseli godci pojo in igrajo — 17.00 Odlomki iz opere R. Leoncavalla: »Glumači«, izvajajo solisti, zbor in orkester zagrebške Opere (magnetofonski posnetki s puljskega festivala 1953) — 17.15 Slovenske narodne pesmi v priredbi J. Stojanovića — 18.15 Koncert baritonista Franca Langusa (Ljubljana), pri klaviru Borut Lesjak — 18.35 Johann Strauss: Odlomki iz operete »Netopir«, izvajajo solisti ljubljanske Opere, Komorni zbor Radia Ljubljana in orkester pod vodstvom Jakova Cipčija.

14.00 Glasba po željah — 15.00 Pohorski fantje in veseli godci pojo in igrajo — 17.00 Odlomki iz opere R. Leoncavalla: »Glumači«, izvajajo solisti, zbor in orkester zagrebške Opere (magnetofonski posnetki s puljskega festivala 1953) — 17.15 Slovenske narodne pesmi v priredbi J. Stojanovića — 18.15 Koncert baritonista Franca Langusa (Ljubljana), pri klaviru Borut Lesjak — 18.35 Johann Strauss: Odlomki iz operete »Netopir«, izvajajo solisti ljubljanske Opere, Komorni zbor Radia Ljubljana in orkester pod vodstvom Jakova Cipčija.

14.00 Glasba po željah — 15.00 Pohorski fantje in veseli godci pojo in igrajo — 17.00 Odlomki iz opere R. Leoncavalla: »Glumači«, izvajajo solisti, zbor in orkester zagrebške Opere (magnetofonski posnetki s puljskega festivala 1953) — 17.15 Slovenske narodne pesmi v priredbi J. Stojanovića — 18.15 Koncert baritonista Franca Langusa (Ljubljana), pri klaviru Borut Lesjak — 18.35 Johann Strauss: Odlomki iz operete »Netopir«, izvajajo solisti ljubljanske Opere, Komorni zbor Radia Ljubljana in orkester pod vodstvom Jakova Cipčija.

14.00 Glasba po željah — 15.00 Pohorski fantje in veseli godci pojo in igrajo — 17.00 Odlomki iz opere R. Leoncavalla: »Glumači«, izvajajo solisti, zbor in orkester zagrebške Opere (magnetofonski posnetki s puljskega festivala 1953) — 17.15 Slovenske narodne pesmi v priredbi J. Stojanovića — 18.15 Koncert baritonista Franca Langusa (Ljubljana), pri klaviru Borut Lesjak — 18.35 Johann Strauss: Odlomki iz operete »Netopir«, izvajajo solisti ljubljanske Opere, Komorni zbor Radia Ljubljana in orkester pod vodstvom Jakova Cipčija.

14.00 Glasba po željah — 15.00 Pohorski fantje in veseli godci pojo in igrajo — 17.00 Odlomki iz opere R. Leoncavalla: »Glumači«, izvajajo solisti, zbor in orkester zagrebške Opere (magnetofonski posnetki s puljskega festivala 1953) — 17.15 Slovenske narodne pesmi v priredbi J. Stojanovića — 18.15 Koncert baritonista Franca Langusa (Ljubljana), pri klaviru Borut Lesjak — 18.35 Johann Strauss: Odlomki iz operete »Netopir«, izvajajo solisti ljubljanske Opere, Komorni zbor Radia Ljubljana in orkester pod vodstvom Jakova Cipčija.

14.00 Glasba po željah — 15.00 Pohorski fantje in veseli godci pojo in igrajo — 17.00 Odlomki iz opere R. Leoncavalla: »Glumači«, izvajajo solisti, zbor in orkester zagrebške Opere (magnetofonski posnetki s puljskega festivala 1953) — 17.15 Slovenske narodne pesmi v priredbi J. Stojanovića — 18.15 Koncert baritonista Franca Langusa (Ljubljana), pri klaviru Borut Lesjak — 18.35 Johann Strauss: Odlomki iz operete »Netopir«, izvajajo solisti ljubljanske Opere, Komorni zbor Radia Ljubljana in orkester pod vodstvom Jakova Cipčija.

14.00 Glasba po željah — 15.00 Pohorski fantje in veseli godci pojo in igrajo — 17.00 Odlomki iz opere R. Leoncavalla: »Glumači«, izvajajo solisti, zbor in orkester zagrebške Opere (magnetofonski posnetki s puljskega festivala 1953) — 17.15 Slovenske narodne pesmi v priredbi J. Stojanovića — 18.15 Koncert baritonista Franca Langusa (Ljubljana), pri klaviru Borut Lesjak — 18.35 Johann Strauss: Odlomki iz operete »Netopir«, izvajajo solisti ljubljanske Opere, Komorni zbor Radia Ljubljana in orkester pod vodstvom Jakova Cipčija.

14.00 Glasba po željah — 15.00 Pohorski fantje in veseli godci pojo in igrajo — 17.00 Odlomki iz opere R. Leoncavalla: »Glumači«, izvajajo solisti, zbor in orkester zagrebške Opere (magnetofonski posnetki s puljskega festivala 1953) — 17.15 Slovenske narodne pesmi v priredbi J. Stojanovića — 18.15 Koncert baritonista Franca Langusa (Ljubljana), pri klaviru Borut Lesjak — 18.35 Johann Strauss: Odlomki iz operete »Netopir«, izvajajo solisti ljubljanske Opere, Komorni zbor Radia Ljubljana in orkester pod vodstvom Jakova Cipčija.

14.00 Glasba po željah — 15.00 Pohorski fantje in veseli godci pojo in igrajo — 17.00 Odlomki iz opere R. Leoncavalla: »Glumači«, izvajajo solisti, zbor in orkester zagrebške Opere (magnetofonski posnetki s puljskega festivala 1953) — 17.15 Slovenske narodne pesmi v priredbi J. Stojanovića — 18.15 Koncert baritonista Franca Langusa (Ljubljana), pri klaviru Borut Lesjak — 18.35 Johann Strauss: Odlomki iz operete »Netopir«, izvajajo solisti ljubljanske Opere, Komorni zbor Radia Ljubljana in orkester pod vodstvom Jakova Cipčija.

14.00 Glasba po željah — 15.00 Pohorski fantje in veseli godci pojo in igrajo — 17.00 Odlomki iz opere R. Leoncavalla: »Glumači«, izvajajo solisti, zbor in orkester zagrebške Opere (magnetofonski posnetki s puljskega festivala 1953) — 17.15 Slovenske narodne pesmi v priredbi J. Stojanovića — 18.15 Koncert baritonista Franca Langusa (Ljubljana), pri klaviru Borut Lesjak — 18.35 Johann Strauss: Odlomki iz operete »Netopir«, izvajajo solisti ljubljanske Opere, Komorni zbor Radia Ljubljana in orkester pod vodstvom Jakova Cipčija.

14.00 Glasba po željah — 15.00 Pohorski fantje in veseli godci pojo in igrajo — 17.00 Odlomki iz opere R. Leoncavalla: »Glumači«, izvajajo solisti, zbor in orkester zagrebške Opere (magnetofonski posnetki s puljskega festivala 1953) — 17.15 Slovenske narodne pesmi v priredbi J. Stojanovića — 18.15 Koncert baritonista Franca Langusa (Ljubljana), pri klaviru Borut Lesjak — 18.35 Johann Strauss: Odlomki iz operete »Netopir«, izvajajo solisti ljubljanske Opere, Komorni zbor Radia Ljubljana in orkester pod vodstvom Jakova Cipčija.

14.00 Glasba po željah — 15.00 Pohorski fantje in veseli godci pojo in igrajo — 17.00 Odlomki iz opere R. Leoncavalla: »Glumači«, izvajajo solisti, zbor in orkester zagrebške Opere (magnetofonski posnetki s puljskega festivala 1953) — 17.15 Slovenske narodne pesmi v priredbi J. Stojanovića — 18.15 Koncert baritonista Franca Langusa (Ljubljana), pri klaviru Borut Lesjak — 18.35 Johann Strauss: Odlomki iz operete »Netopir«, izvajajo solisti ljubljanske Opere, Komorni zbor Radia Ljubljana in orkester pod vodstvom Jakova Cipčija.

VESTI IZ TRBOVELJ

Kino »Svoboda-Zasavje« obvešča svoje občivalce, da si bo tudi vnaprej prizadeval predvajati nove in kakovostne filme, ki bodo zadovoljili vsakogar. Da omogoči obisk predstav tudi oddaljenim občivalcem, bodo poslej predstave tako, da bo vsakdo lahko še dobil redno avtobusno zvezo. Predstave bodo poslej ob delavnikih ob 17 in 19.15, ob nedeljah pa ob 15, 17 in 19.15.

MARIBORSKE VESTI

DEŽURNA LEKARNA
Petek, 1. okt. 1954: lekarna »Tabor«, Trg Revolucije 3.
KINO
PARTIZAN: amer. film »Vzpon na Everest« (barvni).
UDARNIK: amer. film »Solanje Toma Brouna«.
POBREŽJE: Zaprt.
STUDENTI: Zaprt.

CELJSKE VESTI

Nedeljska dežurna služba mesta Celje: Dne 3. oktobra 1954: dr. Maks Sevskec, Celje, Ljubljanska ulica 36.
MESTNO GLEDALIŠČE CELJE
Opozarjamo abonente, da imajo predstavo za premierski abonma izjemoma v soboto, dne 2. oktobra. Predstave za ostale abonmaje bodo prišle na vrsto po vrnitvi celjskega ansambla iz Beograda.

DROBNI OGLASI

ZAMENJAM sončno, komfortno enosobno stanovanje ter soob ob Celovški cesti za dvosobno komfortno stanovanje kjerkoli v Ljubljani. Pisemne ponudbe v upravo »LP-Borbe« pod »Takoj« - center. 5253
STROJNEGA INŽENIRJA ali TEHNIKA takoj sprejemno v službo, stanovalje je preskrbljeno. Sprejemamo tudi 2 (dva) strojna ključavničarja. »Avio«, Splošno avtoprevoznišvo, Kočevje. 3249
ELEKTROMOTOR znamke »Siemens« 15 ks, veza trikrat, in 1 hektolitrsko tehnično za žito prodam. Kavčič Jožef, Ormož. 3254
PREKLICUJEM izgubljen delavsko knjižico ser. št. 166-938, reg. št. 950/53, izdano dne 21. VII. 1953 na ime Gorenjak Janko, Smartno v Rožni dolini. C 294
KUPIMO GEODETSKE INSTRUMENTE oziroma orodje, in sicer: teodolit z busolo za poligoniziranje; jelkeni poljski trak; nanašalni aparat sistema Frommejev tahigraf ali podoben in kotno prizmo. Gozdarska srednja šola Ljubljana, Milčinskoga 7 a. 3251
AKVIZITERJE za oglašje, dobro vpleljane, sprejme časopis za tujino. Interesenti naj se javijo 30. septembra od 11 do 13 v prostorih Doma mladine, Obilnice venac 4-I. Pisemna obvestila: Beograd, poštni predal 168. 5290

KINO »SIŠKA«
Angleški film
»Obrni ključ potih«
Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO »UNION«: Amer. barvni film: »V vrtincu«. Brez tednika. Predstava samo ob 15. Ob 20 pa bo predvajani mehški film: »Vedno tvoj«. Tednik.
KINO »KOMUNA«: Francoski film: »Plačilo za strah«. Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 30 in 20. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 10—11 in od 14 dalje.
KINO »SLOGA«: Slov. film: »Vesna«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Ob 10 matineja francoskega filma: »Plačilo za strah«. — Enotne cene 30 din. Prodaja vstopnic za matinejo od 9—10, za popoldanske predstave pa od 10—11 in od 15 dalje.
KINO »SOCA«: Ameriški film: »Pregnančiz iz Poker Flata«. Tednik. — Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 10—11 in od 15 dalje.
KINO »LITOSTROJ«: Francoski film: »Prijetelice noči«. Predstavi ob 18

KINO »TRIGLAV«
Ameriški barvni film
»ČAROBNI FIŽOL«
Tednik. V komediji, ki je polna solz in smeha, nastopata v glavnih vlogah Lou Costello in Bud Abbott. Predstavi ob 18 in 20. — Prodaja vstopnic od 17 dalje.

»KAMNOLOM«
PODJETJE ZA IZDELKE IZ KAMNA
PREŠEVO (OKRAJ VUJANOVSKI)
PRODA NASLEDNJA OSNOVNA SREDSTVA:
Diesel motor »Skoda«, 67,5 KS, 27 KG/PS
Generator »AEG« 50—4, 32 KW, 220/380 V — 540 KVA
Kompresor »Vorthington« brez pogona 9 m³/m, nepremičen
Kompresor, visokotlačni, za polnjenje steklenic 0,3 m³/m, 120 atm, znamke »Lorenz«
Rezervoar za zrak
NAŠTETA OSNOVNA SREDSTVA ZAMENJAMO ZA NASLEDNJA OSNOVNA SREDSTVA:
manjši kompresor, premičen, z Diesel motorjem drobilnico z rotacijskim sitom kamione

Plutovinaste IZOLACIJE
(plošče, cevi, deli cevi in segmenti)
ZA IZOLIRANJE:
hladilnikov in naprav za hlajenje, ravnih strešnih konstrukcij (toplotna izolacija) i. t. d.
IZDELUJE V VSEH KOLIČINAH IN DOBAVLJA
»BISTRANA«
Industrija kemičnih in pirotehničnih proizvodov
BEOGRAD — JEVREJSKA ULICA 31
POŠTNI PREDAL 676 — TELEFON 24-986

Industrija metalnih polizdelkov
Slovenska Bistrica
I M P O L
Prosimo potrošnike naših polizdelkov iz panoge 115, da nam sporočijo najkasneje do 10. okt. 1954 — v kolikor to niso že storili — svoje orientacijske potrebe po sortimentu in količini * Podatki so nam potrebni zaradi pravočasne zagotovitve surovin * Rok za sklepanje pogodb za leto 1955 bomo pravočasno objavili
UPRAVA

DANES IN JUTRI

KONCERTI

Slovenska filharmonija vjudno obvešča vse koncertne občivalce, da bo danes, 30. septembra ob 19 zaključeno vplevanje za rumeni abonma, ker se bodo od jutri, 1. okt. dalje prodajale preostale vstopnice po cenah od 100 do 250 din za I. koncert, ki bo v ponedeljek, 4. oktobra. Prav tako prenehajo danes tudi vse rezervacije za rumeni abonma ter bodo rezervirane vstopnice od jutri dalje v redni prodaji. Interesenti za rdeči in zeleni abonma pa se še na dalje lahko prijavijo dnevno med 11 in 13 ter 17 in 19 pri blagajni Slov. filharmonije na Trgu Revolucije 9. Opozarjamo, da so cene neaboniranih sedežev sorazmerno znatno višje od onih v abonmaju.

GLEDALIŠČA

OPERA
Petek, 1. oktobra ob 19.30: Verdi: »Ples v maskah«. Otvoritvena premiera sezone 1954-55. Gostovanje Rudolfa Franca. Izven.
Sobota, 2. oktobra ob 19.30: Gounod: »Faust«. Gostovanje dirigenta M. Zebreta. Izven.
Nedelja, 3. oktobra ob 19.30: Verdi: »Rigoletto«. Gostovanje baritonista Vladimira Ruždjaka. Izven.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Gledališka pasaža
Cetrtek, 30. sept. Zaprt.
Sobota, 2. oktobra ob 20: Tennessee Williams: »Steklena menažerija«. — Premiera. Izven.
Nedelja, 3. oktobra ob 15: Tennessee Williams: »Steklena menažerija«. — Izven. Popoldanska predstava. — Znižane cene.
ob 20: M. Mihelič: »Zlati oktobers«. Komedija. Izven.

Komisija za razpis natečaja delavskega sveta Kmetijskega gospodarstva
»Ivo Lola Ribar« — Apatin — Veliki salaš
razpisuje natečaj za naslednje strokovnjake:

agronoma za službo direktorja in tri agronome ali kmetijske tehnike za vodstveno službo v poljedelstvu in živinoreji

Plača po sporazumu. — Nastop takoj!
Rok za dostavo prošenj je do 10. oktobra 1954.

MESTNO PREVOZNO PODJETJE »MEPROM« V LJUBLJANI
SE PREDMENUJE V

»AUTOPROMET« IN MEHANIČNE DELAVNICE V LJUBLJANI

NAROČANJE VOZIL UPRAVA IN DELAVNICE NA VILHARJEVI 19 NA SAVSKI CESTI
Telefon 30-823 Tekoči račun NB 603-T-35 Telefon 31-392

IZVRŠUJEMO VSE PREVOZE S TOVARNIMI AVTOMOBILI * POPRAVILA V MEHANIČNI IN KAROSERISKI DELAVNICI * VULKANIZIRANJE AVTOMOBILSKIH PLAGŠČEV VSEH DIMENZIJ * CENE KONKURENČNE IN SOLIDNA POSTREŽBA

HKRATI ČESTITAMO K 20-LETNICI »LJUDSKE PRAVICE«
Se priporočamo že vnaprej UPRAVA

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom
Sobota, 2. oktobra ob 20: Streicher-C. Kosmač: »Kam iz zadreg«. Vse-sololigra s petjem v treh dejanjih. Izven.
Nedelja, 3. oktobra ob 16: Streicher-C. Kosmač: »Kam iz zadreg«. Popoldanska predstava. Izven.
ob 20: Streicher-C. Kosmač: »Kam iz zadreg«. Večerna predstava. Izv. vstopnice so v prodaji od petka dalje vsak dan od 10—12 in od 15—17 ter eno uro pred pričetkom predstave. Rezerviranje telefon 32-860.
Sentjakobsko gledališče v Ljubljani razpisuje abonma za sezono 195

V Celju za »TEDEN OTROKA«

Pripravili so več prireditev in posvetovanj — Posebne komisije pa bodo pregledale dijaške kuhinje

Za »Teden otroka«, kateremu bodo posvetili veliko več skrbi kot doslej, je poseben iniciativni odbor sestavil bogat spored prireditev za otroke in raznih predavanj za starše in vzgojitelje otrok. V zvezi s t n bodo v mestu uredili več izložbenih oken z gradivom, ki bo nazorno prikazovalo splošno skrb družbe za otroke pri nas.

Sporod v okviru »Tedna otroka« se bo pričel že v nedeljo, naslednji dan pa bo v ljudskem gledališču slavnostna akademija s številnimi nastopi. V torek in petek bodo za starše in vzgojitelje otrok vzgojna in zdravstvena predavanja. Nad 2000 otrok s področja Celja si bo v sredo, v veliki dvorani Narodnega doma, lahko ogledalo pet predstav Lutkovnega gledališča iz Ljubljane. Za lutkovne predstave je že sedaj precejšnje zanimanje, kar je razumljivo, saj v Celju ni stalnega lutkovnega gledališča. Predzadnji dan v »Tedu otroka« bo posvečen množičnemu tekmovanju najmlajših z otroškimi vozili. Pomerili se bodo na Trgu V. kongresa.

Taborniška organizacija bo več skupin celjskih otrok razveselila z izletom na Ostrožno, kjer se bodo hkrati lahko naučili postavljati šotore in še nekatere druge taborniške veščine. Pisatelj Ribičič, profesor Roš in tov. Terčak bodo priredili literarno kramljanje z otroki, ki pa bo v četrtek popoldne. Razen tega bodo imeli v celjskih tovarnah in podjetjih več posvetovanj. Obravnavali bodo številna vprašanja, tičočna se skrbi in vzgoje otrok v delavskih družinah.

Posebna komisija Društva prijateljev mladine in drugih pristojnih činiteljev bo te dni ponovno pregledala stanje v obeh dijaških kuhinjah. Obe kuhinji (prva je v Mestni šoli, druga pa v I. gimnaziji), sta v kletnih prostorih šolskih poslopij in ne ustrezata niti sploš-

nim predpisom, še manj pa sanitarnim pogojem. Prostor, kjer so kuhinje in jedilnice, so se še bolj poslabšali pri junjski poplavi, ko jih je voda zalila in poškodovala. V obeh dijaških kuhinjah pa je

kuhinjah ne bo mogoče rešiti prej, dokler ne bodo uredili centralne kuhinje nekatere druge, vsekakor izven kletnih prostorov. Res pa je tudi, da te naloge ne bo mogoče rešiti brez denarne pomoči ljudske-

V mlečni kuhinji delijo malico

treba odpraviti tudi nekatere druge pomanjkljivosti. Tako na primer jedilnice nimajo primernih protiv. manjka pa tudi jedilnega pribora; vilice in nožev, Marsičesar v dijaških

ga odbora. V zvezi z ureditvijo centralne dijaške kuhinje tudi predlagajo, da bi uredili zavetišče za šolarje, ki se vozijo z jutranjimi in popoldanskimi vlaki. F. K.

... IN V KRŠKEM OKRAJU

V zadnjem tednu razpravljajo v mestih in vaseh Posavja organizacije in društva, ki skrbijo za vzgojo mladine, predvsem o sporedih in prireditvah ob letošnjem Tednu otroka. Društva prijateljev mladine v Sevnici, Vidmu-Krškem, Brestanici in na Senovem ter pripravljali odbori za nova društva v Brezicah, Kostanjevici in Leskovcu pripravljajo marsikakšno presenečenje

malčkom svojega področja. Drugod spet so aktivne v pripravah za Teden otroka ženske organizacije in prosvetni delavci, agilen pa je tudi okrajni odbor Rdečega križa in njegove osnovne organizacije. Tako bo v tem tednu precej zdravstvenih predavanj po okraju, zdravniki bodo pregledali otroke predvsem v krajih, oddaljenih od večjih centrov, ustanovljenih bo več mlečnih kuhinj, organizacije pa bodo zbirale čevlje in obleke za revnejše otroke. Prav posebno skrb bodo društva in odbori organizacij posvetili boju proti alkoholizmu, ki je v krškem okraju preč problem zdravstvene in splošne prosvetne ravni podeželja.

Tako so se za »Teden otroka« pripravili na Goriškem

V goriškem okraju so pripravili za Teden otroka v polnem teku. Za nedeljo se bodo začela po vseh večjih krajih zdravstvena in druga predavanja, kjer bodo seznanili predavatelji z različnimi poročili vprašanj v zvezi z vzgojo otrok. Na nedeljo se pripravljajo odbori pri OLO so med drugim sklenili, da bodo skupaj s pododbori po občinah tudi po Tednu otroka skrbili za dobro vzgojo in nego našega mladega rodu in pomagali raznim zdravstvenim in socialnim ustanovam v skrbi za otroke.

Tudi sindikalne podružnice bodo pripravile teden v vseh večjih kolektivih pripravile zdravstvena predavanja in organizirale zdravniške preglede otrok.

Na prošnjo družbenih organizacij je pokroviteljstvo nad Tednom otroka prevzel predsednik OLO tovarni Mirko Remec. M. D.

... in v Škofji Loki

Socialistična zveza delovnih ljudi v Škofji Loki se pridno pripravlja za »Teden otroka«. Dne 4. oktobra bodo imeli v kulturnem domu ustanovni občni zbor Društva žensk V sredo 6. oktobra bo v Škofji Loki gostovalo Praserovo gledališče iz Kranja z dramo »Mladost pred sodiščem«. Naslednjega dne bo ustanovni občni zbor Društva prijateljev mladine in predavanje o vzgoji otroka. Dne 9. oktobra pa bo slavnostna akademija šolske mladine. V Tednu otroka bo tudi razstava mladinskih knjig. G

Se pridite med nas!

S »Pesmijo o svobodi« Radovana Gobca se je začel in s pesmijo Matije Tomca »Mi smo Dolenjci« se je končal bogati pevski spored, ki ga nam je posredoval mlado nedeljo moški pevski zbor KUD Dušan Jerob iz Novega mesta pod odličnim vodstvom prof. Toneta Marklja.

Približno 30 pevcev nas je razveselilo z izborom krasnih pesmi naše starejših in novejših glasbene literaturo ter narodnih pesmi. Nekateri so pri dokaj številni publikii izvalje vihar navdušenja, dasi so poslušalci nagradili tako in tako vsako pesem s ploskanjem. Kako tudi ne: Saj je vložil zbor, ki ga tvorijo peveci raznih poklicev, v izvajanje vsake, tudi preproste pesmi, vso svojo ljubezen. Pevovalci je izobiloval v vsake skladbe umotvor, ki nas je ganil, ali pa razveselil. Tudi solisti so odpeeli svoje pesmi dovršeno.

Hvalečni smo vam, dragi pevci, da ste prinesli svojo pevsko kulturo tudi v naš kraj in s tem dalj pobudo tudi našim pevcem in pevkom za nadaljnje delo.

Se pridite med nas. Z veseljem vas bomo sprejeli.

Pa še to: Osredite še druge kraje. Veseli vas bodo!

KDO JE UTOPLJENEC?

Drava je v ponedeljek naplavila blizu železniškega mostu v Ptujcu neznan moško truplo. Zdravniška komisija je ugotovila, da je truplo najbrž že kakih deset dni v vodi. V okolici Ptujca ne pogrešajo nikogar, zato naj, kjer pogrešajo kakega moškega, javijo najbližji postaji LM ali pa Tajnistvu za notranje zadeve v Ptujcu.

DENAR IN ZLATNINO JI JE UKRADEL

V zdravilišču Loško je 27. septembra nekdo ukradel Sietki Plut 30.000 din gotovine in več zlatnine. Tako jo je oskodoval za približno 70.000 din. Kriminalistični organi poizvedujejo za tatom.

VLOMILCA SO PRIJELI

Prod dnevi smo pisali, da je nekdo ukradel iz garaže avtoprevoznika v Zagorju brzonomer in uro. Oboje so kriminalistični organi našli pri 22-letnem S. M. Le-ta je tatvino priznal in se bo zanj zagovarjal pred sodiščem.

OTROK JE SKOČIL POD AVTO

Stefan Kuhar je v torek popoldne šofiral tovorni avtomobil skozi Malo Polano v murskoboškem okraju. Na nekem ovinku mu je izza hišnega vogala skočila pod avto 4-letna Terezija Koren. Bila je takoj mrtva.

Na Jesenicah naj bi uvedli redna gostovanja večjih ljubljanskih ansamblov

Zaradi oddaljenosti od Ljubljane je prebivalstvo industrijskih Jesenic prikrajšano za številne koncertne in podobne prireditve. Koncertna direkcija Slovenije bi bila pripravljena organizirati redna gostovanja ljubljanskih ansamblov tudi na Jesenicah, a so vezana s praviškimi izdatki. Minulo soboto je gostovala na Jesenicah Slovenska filharmonija, s simfoničnim orkestrom, ki mu je dirigiral Bogo Leskovic, a sodevalovanje opernih pevcev Senjo Hočvarjevo, Vilme Bukovčeve, Mira Brajnika in

Sama Smerkolja. Občinstvo je bilo navdušeno nad koncertom in hvaležno gostom. Prebivalstvo Jesenic, ki je organizatorju tokratnega gostovanja Slovenske filharmonije na Jesenicah hvaležno pričakuje, da bodo pristojni forumi imeli razumevanje za uvedbo rednih mesečnih gostovanj. S pomočjo zastopstva na Jesenicah bi koncertna direkcija Slovenije kaj lahko uvedla redna mesečna gostovanja, če bi mesto ali pa okraj pomagala, vama kriti vsakokratni primanjkljaj. H. B.

OD VSEPOVSOD

MARIBOR OKOLICA

V »Tedu čistoče« so vaški odbori Rdečega križa v mariborskem okoliškem okraju mobilizirali po vaseh ljudi, da so s prostovoljnimi delom odstranili nesnago in urejevali vase. Občinski odbori so ustanovili posebne komisije, ki so pregledale vodnjake. Okrajna komisija za malo asanacijo pa je doslela, da so strokovnjaki pregleda-

li šolske, občinske in javne vodnjake v mnogih krajih Slovenskih goric.

BELTINCI

Občina Beltinci šteje osem vasi. Kot je predvideno, bo letos cela elektrificirana. V Gančanih je zasvetila luč pred dvema tednoma. Sedaj sta na vrsti še Lipa in Melnice, ostale vasi so pa dobile luč nekoliko prej. Tudi v Lipi se pridno postavljajo omrežja, da bi konec oktobra že lahko svetili z električno lučjo. Pa tudi Melnice ne zaostajajo za njimi. C. J.

BREZICE

V nedeljo 3. oktobra bo popoldne ob devetih v dvorani JLA zbor volivcev, na katerem bodo obravnavali proslavo prvega občinskega praznika. Govorili bodo tudi o vprašanju breziške komune in o proračunu za prihodnje leto. Minul teden so bili po vseh vaseh breziškega šolskega okoliša sestanki staršev šolskoobveznih otrok in učiteljev, katerih se je udeležilo zelo veliko staršev. Razpravljali so o družbenem upravljanju v šolah, o domači in šolski vzgoji ter o delu društva prijateljev mladine. Starši so se zanimali tudi za delo pionirske organizacije, dali pa so tudi precej koristnih pobud za izboljšanje zdravstvenega stanja otrok.

Dosedanji brod na Savi med Čateškimi Toplicami in Mostcom bo zamenjal lesen most; gradbeni odbor, ki vodi pripravljiva dela, se je pred dnevi že vdrugič sestal.

VELIKA PRIZADEVANJA ZA OLEPŠAVO MESTA

160 milijonov za letošnja komunalna dela — Dograditev vodovoda in tlakanje ceste — Obnova stare gimnazije — Stanovanjska skupnost

Komunalna dejavnost, ki se je v Novem mestu stvarno začela konec junija pred dobrimi štirimi leti, se čedalje bolj široko in uspešno razvija. Navzli: raznim oviram in težavam si mestni ljudski odbor s s etom za komunalno prizadeva za modernizacijo mesta in rešitev preceih komunalnih zadev. O tem prič tudi poročilo sveta za komunalno na 22. redni seji LO MO.

Svet za komunalno šteje 9 članov in ima 3 odbore: odbor za ceste, vodovod in kanalizacijo, odbor za gradnje in odbor za olepšavo mesta. Največji komunalni deli letos sta vodovod in tlakanje ceste od n sta do kolodvora v Bršljunu. Za komunalno dejavnost je določenih 160.128.000 dinarjev. Od tega odpa-

de na republiški proračun 124 milijonov, na proračun in ostala sredstva mestne občine pa 36 milijonov 128 tisoč.

Obnovitev in razširitev vodovoda je bila za mesto več ko nujna, naravnost življenjsko potrebna, kajti stari vodovod ima za sabo že pol stoletja, povrhu pa je bil zgrajen za vse manjšo kapaciteto, kot jo mesto potrebuje. Glavna dela pri vodovodu so začeli lani avgusta in vseskozi dobro napredujejo, tako bo vodovod lahko prav kmalu v polni meri oskrboval z vodo mesto in Bršljin. Doslej so položili 738 m litoželeznih cevi in 4058 m azbestnih, skupaj 4758 m. Za jarke je bilo izkopanih 8115 kubikov zemlje in kamenja, za zbiralnike pa 649 kubikov. Cementa so doslej porabili 63.800 kg, betonskega železa 3613 kg, gramoza 106 kubikov in nad 122 kubikov peska. Za vsa dela so do konca avgusta porabili 61.340.373 dinarjev. Ker občina gradi vodovod v lastni režiji, je prihranila že 3.479.585 dinarjev od proračuna za vodovod.

Urejevanje in tlakanje ceste do kolodvora napreduje počasi. Tako so do konca avgusta tlakovali komaj 27% cestišča. Res je, da je precej težav z obzidavo in podstavom ceste (zaradi izravnave). Vsekakor pa bo do kolodvora urejena že letos.

Za tržnico so načrti že narejeni, ni pa mogoče začeti graditve, ker primanjkuje delavcev. Zastala je tudi razširitev sejmišča in dograditev tehnicne.

Od nujnih popravil sta končani popravili osnovne šole (1.369.729 din) in Doma ljudske prosvete. V kratkem bo zaključeno tudi popravilo pokopališke ograje in mrtvačnice.

Precej prepotrebnih prostorov bo občina pridobila z adaptacijo stare gimnazije, ki je v polnem teku. V poplavljeni bo 6 družinskih stanovanj, precej sob za množične or-

ganizacije in prostori za Zdravstveni dom, ki je sedaj nemogoče utesnjen. Za ceste in kanalizacijo v novi koloniji na Grmu čaka občina sampa se načrtov.

Od manjših stvari je treba omeniti fluorescenčno osvetljava mesta (doslej nabavljenih 10 žarnic, kar stane 1.087.930 din) in novi škroplilni voz.

Zelo uspešno dela odbor za olepšavo mesta; vodi ga za Novo mesto zelo zaslužni Ferdo Buk, ki bo te dni praznoval svojo 70-letnico. Urejeni so parki in nasadi, postavljene klopi, zasajena drevesa in podobno.

Pereče je stanovanjsko vprašanje. Stanovanjski urad ima trenutno 181 prošenj za družinska in 61 prošenj za samska stanovanja. Pod stanovanjsko skupnost pride v mesto 55 hiš. Vsekakor bo treba osnovati odbor za gradnjo stanovanj. Samo zidati, le tako bo mesto vsaj prebrodilo hudo stanovanjsko krizo.

Prakmurski kmetje posravljujejo pridelke

Po pogostem deževju, ki je zadnji čas kaj obilno, je postalo mrzlo. Zjutraj, ko se po poljih vlačijo nepregledne megle, ljudje neradi zapušča domove, preden medlo sonce ne prežene meglene odeje...

Dobren del polj je že posejan... Obilno deževje pa je zavleklo sešev. Ta odmor so kmetje izkoristili za obiranje koruze; letina te važno prekmurske rastline je sicer dozrela, toda pričakovali so še več. Pridelke koruze je v zadnjih letih boljši; k temu je pripomoglo gnojenje z umetnimi gnojili. Nasplošno so začeli v Proklamurji zelo uporabljati umetna gnojila. Tako se večkrat zgodijo, da jih zaradi velikega povpraševanja zmanjka.

Tudi fižola bo letos obilno. Odkupujejo ja KZ in zalagajo z njim razna podjetja in ostale potrošnike. Prav tako pridno kopljajo krompir, zlasti okrog vasi Lipa. Tudi čene so letos ugodne, saj stane kilogram krompirja 9 din. Kmetje ga kar sproti prodajajo. KZ in drugim podjetjem. Zaradi deževja pa praso in ajda slabo zorita. Potrebni bi bilo še nekaj sončnih dni, pa bi kmetje v redu pospravili pridelke. J. Z.

Novi slovenski grobovi na tujem

V Clevelandu so umrli: Marija Verbič roj. Gantar, stara 57 let, doma iz vasi Valburga pri Smledniku; Jože Franc, star 61 let, doma iz vasi Savogina pri Udinjah; Janez Oražem, star 67 let, doma iz Kočevja; Franc Koželj, star 80 let, doma iz Sel pri Žužemberku; Janez Zottlar, star 78 let, doma s Cateca; Anton Vidmar, star 43 let, rojen v Clevelandu; Jože Susič, doma z Rakeka; Antonija Černiš roj. Babelj, stara 65 let, doma iz Rajhenburga; in Marija Ivec, stara 70 let.

Podivjanost brez primere

Minulo nedeljo sta vodstvo komunalne službe LO MO Jesenic in sindikalna podružnica organizirala celodnevni izlet v Bohinj. Dogovorili so se z upravo Doma sindikatov Jugoslavije ob Bohinjskem jezeru, da bodo tam kosili in se zabavali, za kar jim je uprava pripravila vse potrebno. Ničesa pa ni predvideval, da se bo izlet spremenil v krvav pretep.

Popoldne tega dne so se že precej opiti izletniki zabavali na plesišču doma, kjer so bili tudi ostali gostje. Za začetek pretepa je zadostovalo samo prijazno opozorilo domačina nekemu izletniku, naj pri plesu pazi, ker je suval ostale. Domačina so začeli biti po glavi in ga suvali, ko pa jim je ušel v hišo, so vlomili za njim v kuhinjo. Navallilo so tudi na njegovega brata in ga prav tako bili po glavi; godca, ki jim je igral, so za las vlačili po tleh in skakali po njem. Razmetali so kolosa gostov, razrezali gume, razbili nekaj šip, itd. Ko so se vsi gostje in osebe poskrili, kamor je kdo vedel in znal, so vsi podivjani razbijali, noreli in vdrli celo v prostore, kjer stanuje 18 otrok iz Beogradu. Vpili so, da bodo vse pokinili, otroci so se prestrašeni razbežali, neka ušaluzbenka pa je dobila živčni napad. Vsi trepotajoči so otroci in voditeljica tlačali vrata, da ne bi skozi zaklenjena vrli med nje. Pretepači so noreli z noži in boksaarji, ki so jih imeli s seboj ter iskali, kje bi dobili koga, ki bi ga še pobili.

Vodja izleta — šef komunalne službe Filip Kemprič, ni niti poskušal preprečiti že ob začetku pretepa, čeprav ga je upravnica opozorila.

OBIŠČITE RAZSTAVO brezalkoholnih nijač 25% popusta na železnici!

RAZSTAVA LJUBLJANA
2-10. X. 54
DOM ARMİJE

RAZSTAVA

BREZALKOHOLNIH PIJAC

TOKOVI • MLEČNI PROIZVODI • MINERALNE VOŠE • MAFNE LADE